

"Asra andolsun ki insan hüsrandadır. Ancak iman edip salih amellerde bulunanlar, birbirlerine hakkı ve sabrı tavsiye edenler müstesna… " (103 Asr/1-3)

NEDÂ

Yayın No:9

Kitabın Adı: *Amansız Hastalık; GAFLET*

Yazar: *Ebu Abdullah Sadık b. Abdullah*

Tercüme: *Abdullah Yıldırım*

Tashih&Redakte: *Hakan Demirci*

Kapak Tasarım: *Mustafa Erikçi*
Dizgi: *İsmail Çakırcı*

Cilt: *Göksu Cilt Evi (332 342 02 07)*
Baskı: *Form Ofset (332 342 01 28)*
Baskı Yeri: *Konya*
Baskı Tarihi: *Mayıs/2012*

İLETİŞİM

Tel: 0 554 511 63 56

Web: www.nedakitap.com

KONYA

Amansız Hastalık "GAFLET"

Ebu Abdullah Sadık b. Abdullah

GENEL DAĞITIM

Me'va Kitap

0 332 350 63 62

KONYA

İÇİNDEKİLER

Hutbetu-l Hâce

Hamd, ezelden ebede dek yalnızca Allah'a özgüdür. O'nu över ve O'ndan Peygamber Efendimizi, O'nun ehli beytini ve sahabilerini rahmetiyle kuşatmasını dileriz. Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* şöyle buyurmaktadır:

"Ey iman edenler! Allah'tan sakınılması gerektiği gibi sakının. Sizler, kesinlikle müslüman olarak ölün." (3/Ali İmran 102)

"Ey insanlar! Sizi tek bir nefisten yaratan, ondan eşini var eden ve o ikisinden birçok erkekler ve kadınlar vücuda getirip (dünyanın dört bir tarafına) yayan Rabbinizden (emir ve nehiylerine riayetsizlikten) sakının. Adını anarak birbirinizden dilekler dilediğiniz Allah'tan ve sıla-i rahmi kesmekten korkun. Hiç şüphesiz ki O, sizin üzerinize Rakîb'tir. (4 Nisa/1)

"Ey iman edenler! Allah'tan (emir ve nehiylerine riayetsizlikten) sakının ve doğru olan sözü söyleyin ki Allah, yaptığınız amelleri kabul etsin ve günahlarınızı affetsin. Allah ve Resulüne itaat eden, elbette ki bütün büyük emel ve beklentilerini elde etmiştir." (33 Ahzab/71)

Bütün hitap ve kitapların başında ifade edilmesi sünnet olan "hamd ve salât" fasılasını ifa ettikten sonra...

En doğru söz, Allah'ın kelamı ve en mustakim yol, Muhammed *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in rehberlik ettiği yoldur. Yoldan saptıran en şerli şeyler, dinde sonradan çıkartılan şeylerdir. (Din adına başlı başına bir ibadet olması amacıyla) dinde sonradan çıkartılan her şey bid'attir. Her bid'at sapkınlıktır. Ve hiç şüphesiz ki, her sapkınlık azaba mustehaktır.

Mukaddime

Selamun aleykum ve rahmetullahi ve berekâtuhu…

Hamd yalnızca Allah'a aittir. O Allah ki insanları ve cinleri yalnızca kendisine kulluk etsinler ve dini O'na has kılsınlar diye yaratmış, ilmin nuru ile yakini bir imana sahip olabilmeleri için kullarına rasuller ve kitaplar göndermiştir. Ben şahitlik ederim ki hiçbir ortağı bulunmayan Allah'tan başka ilah yoktur.

Bugün müslümanların birçoğunun zihinlerinde, herkesi ilgilendiren ve acilen cevaplanması gereken önemli sorular bulunmaktadır. Bu sorulardan bazıları şunlardır:

Allah'ın dinine davet eden bunca davetçi olmasına rağmen neden insanların çoğu bu davete olumsuz cevap vermektedir?

Neden insanların çoğuna nasihat fayda vermemektedir?

İnsanların çoğu Kur'an ayetlerini ve hadisleri okumalarına rağmen niçin onlardan faydalanamıyor?

Allah *(Subhanehu ve Teala)*'nın hikmet dolu kitabı Kuran'dan yeterince faydalanabiliyor muyuz?

Allah *(Subhanehu ve Teala)*'nın gece-gündüz, güneş, ay, gökyüzü, yıldızlar, ölüm ve hayat gibi ayetlerinden gerekli dersleri alabiliyor muyuz?

Hiç şüphesiz bu soruların cevabını bulmak için insanoğlunu bu duruma düşüren hastalığın ne olduğunu teşhis etmek gerekir. Daha sonra bu hastalığın tedavi yollarını aramak ve bunları uygulamaya geçirerek hastalıktan kurtulmak gerekir. Tabii ki

bunu, Allah *(Subhanehu ve Teala)*'nın yardımı olmaksızın başarmak mümkün değildir.

Hastalıklar insana isabet ettiğinde onu, yapmakla yükümlü olduğu işlerden alıkoyar. Görevini tam olarak yapmasına engel olur. Hele bu hastalık, insanın en değerli uzvu olan kalpte meydana gelir ve hayatında en değerli şey olan dinini ve imanını etkiliyor ise iş daha da ciddi bir hâl alır.

İşte insanın kalbinde meydana gelen, dinine ve imanına büyük zararlar veren hastalıkların en büyüğü gaflettir. Biz bu kitabımızda Allah *(Subhanehu ve Teala)*'nın yardımı ile gaflet hastalığının belirtileri, hastalığı meydana getiren sebepler, bu hastalığının insanı uğratacağı zararlar, hastalıktan korunma yolları ve tedavi yöntemlerini açıklamaya çalışacağız.

Hiç şüphesiz başarı Allah *(Subhanehu ve Teala)*'dandır…

GAFLET HASTALIĞI

Hastalık, insanın uzuvlarına isabet edip bilincinin ve hislerinin kaybolmasına sebep olan bir durumdur. Hastalıklar insanın görevini ve sorumluluklarını yerine getirmesine engel olurlar.

Gaflet, insanoğlunun kalbine isabet eden en tehlikeli hastalıklardan biri olarak kabul edilmiştir. Allah *(Subhanehu ve Teala)*'nın merhamet ettiği kimseler hariç, kalbi körleştiren bu amansız hastalığa yakalanmayan neredeyse yoktur. Yaşadıklarımız, gördüklerimiz ve işittiklerimiz bu gerçeği teyid etmektedir. Rabbimiz indirdiği muhkem ayetlerinde bu konu hakkında şöyle buyurmuştur.

"İnsanlardan birçoğu ayetlerimizden hakikaten gafildirler." (10 Yunus/92)

"İnsanların hesaba çekilecekleri (gün) yaklaştı. Hal böyle iken onlar, gaflet içinde yüz çevirdiler. Rablerinden kendilerine ne zaman yeni bir ihtar gelse onlar bunu, hep alaya alarak dinlerler. Kalpleri hep eğlencede (gaflette) hem o zalimler şu gizli fısıltıyı yaptılar: Bu (Muhammed), sizin gibi bir beşer olmaktan başka nedir ki! Siz şimdi gözünüz göre göre büyüye mi kapılıyorsunuz?" (21 Enbiya/1-3)

"Ne yazık şu kullara! Onlara bir peygamber gelmeye görsün, ille de onunla alay etmeye kalkışırlar." (36 Yasin/30)

Hakikat şu ki her insan kendi konumuna göre bu hastalıktan payını alıyor. Maalesef insanlardan bazılarının gaflet hastalığı kökleşmiş ve Allah *(Subhanehu ve Teala)* da onların kalplerini mühürlemiştir. Bu tehlikeli hastalığın insanlardan belirli bir gruba veya herhangi bir cinse has olmadığı bilakis Allah *(Subhanehu ve Teala)*'nın dilediği kimseler hariç âlimlerde, cahillerde, kadınlarda, erkeklerde, gençlerde veya yaşlılarda kısacası her kesimden insanda görüldüğü malumdur. Uzaklaşmak için gayret sarf eden, kurtulmak için ciddiyetle işe koyulan kimseler haricinde bu hastalığa yakalanmayan kimse yoktur.

Bu Allah'ın lütfudur ve onu dilediğine verir. Allah büyük lütuf sahibidir. Bizler de O'nun bu büyük lütfundan istiyoruz.

1. BÖLÜM

Gaflet Hastalığının Belirtileri

Hastalıklar, dâhil olduğu bedeni telafi edilemez güçlüklere sokmadan önce belirtilerini (emarelerini) gösterirler. Emareler vesilesiyle hastalıklar teşhis edilir. Hiç şüphesiz bu, Allah'ın rahmetindendir. İnsan bu belirtileri kendinde gördüğü zaman hastalık tüm bedenini sarmadan ve iş işten geçmeden önce onu engellemeye ve tedavi olmaya çalışır.

Ey müslüman kardeşim! Gaflet hastalığının da pek çok belirtisi vardır. Allah'ın izniyle onun belirtilerini sana bildirmeye çalışacağım.

1. Nasihat Edenleri Dinlememek

Nasihat eden kimseleri dinlemekte sabırsız davranmak ve nasihate kulak vermemek... Gaflet hastalığına yakalanan kimselerin nasihatçilere kızdığını ve onlardan sıkıldığını görürsün. Bu çok tehlikeli bir durumdur. Öyle ki hastalığa yakalanan kişi kendisini kusursuz, halinin de olabileceğin en iyisi olduğuna inanır. İşte bu sonun başlangıcıdır. Lanetlenmiş şeytan insana kötü amellerini güzel gösterir ve böylelikle haktan uzaklaştırır. Allah'a düşman bir gafil olur. Bundan Allah *(Subhanehu ve Teala)*'ya sığınırız.

Hastalık, tüm bedenini sarıp ciddileştiğinde hevası kendine galebe çaldığı için kişi, nasihatçilerden nefret eder ve onlara

düşman olur. Allah *(Subhanehu ve Teala)* nebisi Salih *(aleyhisselam)*'ın kavmiyle olan münakaşasını şöyle nakletmiştir:

> *"Salih o zaman onlardan yüz çevirdi ve şöyle dedi: Ey kavmim! Andolsun ki ben size Rabbimin vahyettiklerini tebliğ ettim ve size öğüt verdim fakat siz öğüt verenleri sevmiyorsunuz." (7 Araf/79)*

Allah'ın merhamet ettiği kimseler müstesna nasihatçilerin nasihatına kulak asmayanlar er ya da geç helake ve hüsrana uğrar. Allah *(Subhanehu ve Teala)* şöyle buyurmuştur:

> *"Asra andolsun ki, insan hüsrandadır. Ancak iman edip salih amellerde bulunanlar, birbirlerine hakkı ve sabrı tavsiye edenler müstesna... " (103 Asr/1-3)*

2. Allah'ı Az Zikretmek

Göğüslerdeki kalpler zamanla katılaşır. Bu katılaşma da kalbin körelmesine, gaflete ve gafletin kalpte kökleşmesine sebebiyet verir. Zamanın geçmesiyle beraber insanın düşmanı olan şeytan kendisine musallat olur, Rabbini anmayı unutturur. Belirli bir süre sonra insan artık bizzat kendisi Allah *(Subhanehu ve Teala)*'yı unutur. Kalbini düzeltmeye, onu arındırmaya ve durumunu düzeltmeye yönelmez. Şeytan onu her taraftan kuşatır ve helak eder. Böylece Allah *(Subhanehu ve Teala)*'nın münafıkların sıfatı olarak belirttiği durum meydana gelir:

> *"Şüphesiz münafıklar Allah'a oyun etmeye kalkışıyorlar. Hâlbuki Allah onların oyunlarını başlarına çevirmektedir. Onlar namaza kalktıkları zaman üşenerek kalkarlar, insanlara gösteriş yaparlar ve Allah'ı da pek az hatıra getirirler." (4 Nisa/142)*

Ebu Musa el-Eşarî *(radıyallahu anh)*'dan rivayet edildiğine göre Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurmuştur:

"Allah'ı zikreden ile zikretmeyen kimsenin misali; yaşayan ile ölü olan kimsenin misali gibidir."[1]

3. Fitnelere Karşı Kayıtsız Kalmak

Gaflet hastalığının belirtilerinden bir diğeri de kişinin fitnelere karşı ilgisiz kalması, fitnelerin sebep olacağı olumsuz sonuçları küçümsemesidir. Şüphesiz kişinin fitneleri küçümsemesi, kalbin fitnelerin etkisi altına girdiğini göstermektedir. Şayet bu hal böylece devam ederse kalp kararır, doğru ile yanlışı ayırt edemez. Doğruyu yanlış, yanlışı doğru olarak görür. Nitekim Huzeyfe b. Yeman *(radıyallahu anh)*'dan rivayet edildiğine göre Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurmuştur:

"Fitneler kalplere hasır (dokur gibi) dal dal arz olunur. Hangi kalp bunu kabul ederse o kalpte siyah bir leke oluşur. Hangi kalp de bunları kabul etmezse onda beyaz bir nokta meydana gelir. Böylece fitneler iki kalbe de etkide bulunur. Bu kalplerden biri cilâlı taş gibi bembeyazdır ve göklerle yer durdukça ona hiç bir fitne zarar veremez. Diğeri ise simsiyah ve tepesi aşağı duran testi gibidir. Ne bir iyilik tanır, ne de kötülükleri inkâr eder. Yalnız içine işleyen heva ve hevesini bilir."[2]

4. Dünyaya Karşı Hırslı Olmak

Nefis muhasebesi ve denetimi yapmaksızın sürekli dünya uğruna mücadele etmek de gaflet hastalığının belirtilerindendir.

Amr b. Avf *(radıyallahu anh)* şöyle demiştir: "Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Ebu Ubeyde b. Cerrah'ı cizye mallarını getirmek üzere Bahreyn'e gönderdi. Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* harp etmeksizin Bahreyn halkı ile bir sulh yapmış ve Ala b. Hadrami'yi onlara emir tayin etmişti. Ebu Ubeyde cizye mallarını alarak Bahreyn'den Medine'ye geldiğinde Ensar, Ebu Ubeyde'nin gelişini işittiler. Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve*

[1] Buhari, Daavât (6407); Müslim, Salât (779).
[2] Müslim, İman (386).

sellem) ile birlikte sabah namazına geldiler. Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* sabah namazını kılıp ayrılınca sahabeler hemen onun önüne koşuştular. Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* onları bu halde görünce gülümsedi ve "Öyle sanıyorum ki sizler, Ebu Ubeyde'nin Bahreyn'den bir şeyler getirdiğini duydunuz" buyurdu. Ashab "Evet ya Rasulallah!" dediler. Bunun üzerine Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* "O halde sevinin ve sizi sevindirecek şeyi umunuz! Allah'a yemin ediyorum ki bundan sonra sizin adınıza fakirlikten korkmuyorum. Fakat sizin için dünyanın sizden öncekilere serildiği gibi size de serilmesinden ve onların dünya için yarıştıkları gibi sizin de yarışmanızdan, dünyanın onları helak ettiği gibi sizi de helak etmesinden korkuyorum" buyurdu."[3]

Bugün insanların büyük bir çoğunluğunu rızık endişesiyle dünyanın peşinde koşarken görürsün. Oysa onlar rızık vermeye kâdir olanın yalnızca Allah *(Subhanehu ve Teala)* olduğunu biliyorlar ve ikrar ediyorlar ancak buna yakinen iman etmiyorlar.

Gerçek şu ki; insanlar büyük bir cehaletin içerisinde yüzmekte, dünya ile ahiret arasındaki dengeyi bir türlü kuramamaktadırlar. Rızık talebi ve iş bahanesiyle namazlarını terk ediyor, uhrevi amellerinin çoğunu unutuyorlar. Bunun yanısıra Allah *(Subhanehu ve Teala)*'nın düşmanları olan münafıklara, müşriklere ve kafirlere yardım ederek gafletlerini kökleştiriyorlar. Müslümanlara karşı kâfirlere destek veriyor, kâfir bayrağının altında müslümanlarla savaşıyor ve böylece büyük küfrün içerisine düşüyorlar.

Batılı kâfirlerin hayranı olan bazı ahmaklar da dini, halkları uyuşturan bir uyuşturucu olarak görmektedirler. Maalesef kâfirler bugün buna inanıyor ve insanları da vatan, millet ve demokrasi isimlerinin arkasına gizlenerek inandıkları bu düşün-

[3] Buhari, (3158, 4015, 6425); Müslim, (2468, 6117, 7614).

cenin gereğiyle amel etmeye çağırıyorlar. Bu ise apaçık şirkin ve katışıksız küfrün alametlerinden başka bir şey değildir.

İnsanların yaşadığı durum işte budur. Bugün ellerindeki din, tahrif edilmiş ve değiştirilmiş bir dindir. Canları istediği zaman onu uyguluyor, canları istemediği zaman da diledikleri gibi üzerinde oynuyorlar. İlme ve ilim ehline karşı savaş açıyor, insanları cahilliğin boyunduruğu altında kalmaya mecbur ediyorlar. Öyle ki insanlar cahilliğin ve dalaletin karanlığı altında bocalayıp duruyorlar.

Çoğunlukla intihar ve öldürmeye teşebbüs.... İşte bu, şehvet ve hevasına uyarak Allah'ın şeriatından yüz çeviren, düşmanı olan insan ve cin şeytanlarının arasına katılan kimselere karşı Allah *(Subhanehu ve Teala)*'nın sünnetidir.

"Kim Allah'ı anmaktan yüz çevirirse şüphesiz onun sıkıntılı bir hayatı olacak ve biz onu Kıyamet günü kör olarak haşredeceğiz. O "Rabbim! Beni niçin kör olarak haşrettin? Oysa ben görür idim" diyecek. Allah da "İşte böyle! Çünkü sana ayetlerimiz geldi ama sen onları unuttun. Bugün de aynı şekilde sen unutuluyorsun!" diyececek" (20 Tâhâ/124-126)

"Din, halkları uyuşturan bir uyuşturucudur" düşüncesinin İslam dini için geçerli olduğunu söylemek, çok büyük bir zulumdür. Çünkü İslam şeref ve izzet dinidir. İnsanı yaratıcısıyla bağlayan, görevlerini, gidişatını ve hedeflerini açıklayıp haber veren, ilim ve ışık kaynağıdır.

İslam, insan için dünyada ve ahirette güzel ve huzurlu bir hayat, barış ve emniyet içerir. Her kim bu dine yaklaşıp onun emirlerine uygun bir şekilde yaşarsa hakiki mutluluğu hisseder, dünya ve ahirette başarılı kimselerden olur. Her kim de bu dinden uzaklaşırsa cahillerden ve gafillerden olur.

İnsan, Allah *(Subhanehu ve Teala)*'ya karşı vazifelerin bilincinde olmasına rağmen sanki rızkını kendisi sağlıyormuş gibi

rızık endişesine kapılıp ilkelerinden vazgeçtiği ve kutsallığına inandığı bir çok şeyden yüz çevirdiği zaman gaflete düşer, bereket azalır, belalar vuku bulur ve Allah *(Subhanehu ve Teala)*'dan bir azaba duçar olur. Hele bir de rızık kazanma bahanesiyle harama hatta şirke düşen insanlara ne demeli! Subhanallah...

Acaba insanlar rızıklarının ve ecellerinin Allah *(Subhanehu ve Teala)* tarafından takdir edilip bölüştürüldüğünü unuttu mu ki hiç ölmeyecekmiş gibi çalışıp eceline ve rızkına ilaveler yapmaya ve onu çoğaltmaya çalışıyor. Şüphesiz Allah *(Subhanehu ve Teala)*'dan yakınî bir iman ve afiyet istiyoruz.

Allah *(Subhanehu ve Teala)* şöyle buyurmuştur:

"Yeri de döşeyip yaydık. Oraya sabit dağlar yerleştirdik. Ve orada her şeyden ölçülü olarak yetiştirdik. Orada hem sizin için, hem de rızıklarını temin edemeyecekleriniz için geçimlikler meydana getirdik. Hiç bir şey yoktur ki hazinesi bizim katımızda olmasın. Ve biz, onu ancak belli bir ölçüye göre indiririz." (15 Hicr/19-21)

Abdullah b. Mesud *(radıyallahu anh)*'dan rivayet edildiğine göre Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurmuştur:

"Sizden birinizin anne karnındaki yaratılışı, kırk günde derlenip toparlanır. Sonra bir o kadar süre içerisinde alakaya dönüşür, sonra bir o kadar süre içerisinde bir et parçası olur. Sonra melek gönderilir ve şu dört şeyi yazması emrolunur: Ameli, eceli, rızkı ve şaki mi bahtiyar mı olacağı... Daha sonra ona ruh üflenir. Kendisinden başka ilah olmayan Allah'a yemin ederim ki, sizden biriniz cennetliklerin amelini işler, kendisi ile cennet arasında bir karış mesafe kalır ama yazı gelip onu geçer ve cehennemliklerin amelini işler de cehennemlik olur. Yine sizden biriniz cehennemliklerin amelini işler ve cehennem ile

arasında bir karış mesafe kalır ama yazı gelip onu geçer de cennetliklerin amelini işler ve cennetliklerden olur."[4]

5. Allah'ın Dinine Düşman Olanlarla İyi Geçinmek

Gaflet içerisinde olan kimselerin kâfirlerle ve günahkârlarla içli dışlı olduğunu görürsün. Eğer o kimse hayır ehlinden olursa, onlarla beraber oturup kalkarsa şeytan onu "Sen salihlerden olduğun müddetçe onlarla bir arada olman sana bir zarar vermez. Kâfirlerden uzak durma ki onların tuzaklarını öğrenesin veya onları doğru yola iletesin" diyerek kandırıp temize çıkarır ve Allah'ın kendisini imtihan etmeyeceğinden (tuzağından) emin kılar. Bundan Allah'a sığınırız.

"Allah'ın azabından emin mi oldular? Fakat ziyana uğrayan topluluktan başkası Allah'ın mühlet vermesinden emin olamaz." (7 Araf/99)

Artık kâfirlerle beraber oturup onlarla arkadaşlığını sürdürür. Onlara iyiliği emretmekten vazgeçer ve Allah'ın gazabına maruz kalır. Günahlar (kötülükler) bir bir kalbine nakşedilir, imanı zayıflar ve Rabbinden uzaklaşmaya başlar. Ancak o bunları fark etmez. Eğer ihmalkârlıkları çoğalırsa dine olan hassasiyetini tamamen kaybeder.

"İsrail Oğullarından kâfir olanlar, Davud ve Meryem oğlu İsa diliyle lânetlenmişlerdir. Bunun sebebi, söz dinlememeleri ve sınırı aşmalarıdır. Onlar işledikleri kötülükten birbirlerini vazgeçirmeye çalışmazlardı. Andolsun yaptıkları iş ne kadar da kötüdür!" (5 Maide/78,79)

Allah *(Subhanehu ve Teala)* bu kötü ahlaktan sakındırarak, işlenen günahlardan hemen sonra hak yoluna yönelmeleri için kullarına şöyle buyurmaktadır:

"Ayetlerimiz hakkında ileri geri konuşmaya dalanları gördüğünde onlar başka bir söze geçinceye kadar onlardan uzak

4 Buhari, (3208, 3332, 6594, 7454); Müslim, (6893).

dur! Eğer şeytan sana unutturursa, hatırladıktan sonra artık o zalimler topluluğu ile oturma!" (6 Enam/68)

6. Hayatının Bir Kısmını Allah'a Kısmını da Allahtan Başkasına Tahsis Etmek

Maalesef günümüzde insanların çoğunu, günahkârların meşhur sözlerinden olan "Bir saat Rabbin için, bir saat de kalbin için" sözünü kendisine düstur edinerek hayatına bu şekilde yön verdiklerini görürsün. Onlar bu konuda kendilerinin özgür olduklarını zannetmektedirler. Oysa böyle bir inanç, kalpte telafisi olmayan büyük yaralar açar.

Hayatının bir bölümünü Allah'ın dışındakilere sarf edip büyük günahlara önderlik edecek olan gaflete kalbinde yer veriyor ve bunca gafletin sonucunda da hayatın tamamını şehvetinin rızasına uygun geçirip Rabbini bütünüyle unutuyor. Bundan Allaha sığınırız. Nitekim Allah *(Subhanehu ve Teala)* Şuayb *(aleyhisselam)*'ın kavmi hakkında şöyle buyurmuştur:

"Dediler ki: Ey Şuayb! Babalarımızın taptıklarını terk etmemizi yahut mallarımız hususunda dilediğimizi yapmamayı sana namazın mı emrediyor? Oysa sen yumuşak huylu ve çok akıllısın!" (11 Hud/78)

Gafletleri ve cahillikleri sebebiyle Allah ile beraber başka ilahlara ibadette hiçbir zararın olmadığını, Allah'ın mal üzerinde hiçbir yetkisinin bulunmadığını, söz sahibi olmadığını zannettiler.

"Yoksa siz Kitab'ın bir kısmına inanıp bir kısmını inkâr mı ediyorsunuz? Sizden öyle davrananların cezası dünya hayatında rüsvaylık; kıyamet gününde ise en şiddetli azaba itilmektir. Allah sizin yapmakta olduklarınızdan asla gafil değildir." (2 Bakara/85)

7. Farz Namazları İhmal Etmek

Hiç şüphesiz namaz, kul ile Rabbi arasında bir bağdır. Aynı zamanda İslam dininin direğidir. Malum olduğu üzere bir çadırın sağlamlığı direğinin sağlamlığı ile doğru orantılıdır. Direk sağlam olursa çadır da sağlam bir şekilde durur. Ama direk sağlam değil ise çadırın ayakta durması imkânsızdır. Çadır sahibi direği sağlamlaştırmazsa çadırın yıkılması kaçınılmazdır.

Muaz b. Cebel şöyle demiştir: "Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ile birlikte Tebük gazvesindeydik. "Dilersen sana işin başını, omurgasını ve hörgücünün zirvesini haber vereyim" diye sorunca "Evet, Ey Allah'ın Rasulü" dedim. Bunun üzerine Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurdu: İşin başı İslam, direği namaz, zirvesi de cihaddır."[5]

Kul, namazlarına gereken önemi göstermezse önce geciktirmeye ve daha sonra da terk etmeye başlar ve böylece İslam cemaatinden ayrılır. Gaflete düşer ve zamanla gafleti onda kökleşir. İşte bu büyük hüsrandır. Bundan Allah'a sığınırız.

Ömer b. el-Hattab *(radıyallahu anh)* valilerine şunu yazdı: "Bana göre en önemli vazifeniz namazdır. Kim onu vaktinde kılarsa, dinini korumuş olur. Kim de namazlarını ihmal ederse, diğer vazifelerini haliyle daha çok ihmal eder. Yatsıyı kılmadan yatanların gözüne uyku girmesin! Yatsıyı kılmadan yatanların gözüne uyku girmesin. Yatsıyı kılmadan yatanların gözüne uyku girmesin! Sabah namazını da yıldızlar batmadan parlakken kılın!"[6]

8. Nefis Muhasebesi Yapmamak

Kim nefisini gözetim altında tutmuyorsa bilsin ki gaflet onu hâkimiyeti altına almıştır. Çünkü insanoğlu tabiatı gereği unutur

[5] Tirmizi, 4/134,135; Ahmed b. Hanbel, 5/231; Hakim, 2/76.
[6] İmam Malik, Namaz/6.

ve hata yapar. Eğer nefsini hesaba çeker ise ona engel olur, tevbe eder ve Allah *(Subhanehu ve Teala)*'dan bağışlanma diler. Aksi takdirde bütün bunlar kişiyi gaflete ve helake götürür. Özellikle de nasihat edenlerin azaldığı, dinini gözden çıkarıp dünyaya önem veren münafık ve dalkavukların çoğaldığı şu günümüzde... Bu nedenle selef "Hesaba çekilmeden önce nefsini hesaba çek! Mizana konulmadan önce de amellerini tart!" demiştir.

Hiç şüphesiz nefis muhasebesi, amellerine özen göstermeyen münafıkların aksine Allah *(Subhanehu ve Teala)*'nın mümin kullarına verdiği bir hediyedir. Allah *(Subhanehu ve Teala)* kullarına nefislerini hesaba çekerek kontrol altına almalarını emretmiş ve şöyle buyurmuştur:

> *"Ey iman edenler! Allah'tan korkun ve herkes, yarına ne hazırladığına baksın. Allah'tan korkun! Çünkü Allah, yaptıklarınızdan haberdardır. Allah'ı unutan ve bu yüzden Allah'ın da onlara kendilerini unutturduğu kimseler gibi olmayın. Onlar yoldan çıkan kimselerdir." (59 Haşr/18-19)*

9. Aşırı Derecede Mizah ve Çok Gülmek

İnsanları güldürmek için aşırı derecede mizah yapmak ve çok gülmek gaflet hastalığının en belirgin özelliklerindendir. Gaflet hastalığına yakalanan kimselerin çokça güldüklerini, mizah yaparak başkalarını da güldürmeye çalıştıklarını görürsün. Hatta bu uğurda yalan söylemekten bile çekinmezler.

Ebu Hureyre *(radıyallahu anh)*'dan rivayet edildiğine göre Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurmuştur:

"Bir kimse bir söz söyler ve söylediği sözde bir sakınca görmez fakat o sözü yüzünden Cehennem'de yetmiş yıl dibe doğru düşer gider."[7]

[7] Müslim, Zühd/7.

Yine Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* "Sözleriyle bir toplumu güldürmek için konuşup da yalan söyleyen kimseye yazıklar olsun! Yazıklar olsun! Yazıklar olsun!"[8] buyurmuştur.

Çok gülmek kalbi öldürür. Ancak gülmek ve mizah ölçülü bir şekilde olduğu zaman herhangi bir sakınca yoktur. Çünkü Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ve ashabı, yalana sapmadan sadece hakkı söyleyerek aralarında şakalaşıyor ve gülüyorlardı. Tabii ki unutmamak gerekir ki iman onların kalbinde dağlar misali yer etmişti.

Mizah ve gülmede kınanmış olan; kişinin tüm kaygısının ve çabasının gülmek ve insanları güldürmeye çalışmak olmasıdır.

Allah *(Subhanehu ve Teala)*'dan afiyet istiyor ve bu dünyada gülüp de ahirette ağlamaktan O'na sığınıyoruz. (Allahumme amin)

10. Tevbeyi ve Salih Amelleri Ertelemek

Gaflet hastalığına yakalanan kimselerin dünya işlerine ve menfaatlerine çokça zaman ayırdığını, tevbe etmeyi ve salih amel işlemeyi ertelediğini görürsün.

"Onlar dünya hayatının görünen yüzünü bilirler. Ahiretten ise onlar, tamamen gafildirler." (30 Rum/7)

Onlar dünya işlerine karşı istekli ve hevesli olmalarına rağmen ahiret ile ilgili işlerde ağır ve tembel davranırlar. "Nasıl olsa Allah affeder", "Allah kullarına azap etmez" gibi yanlış inançlar ve dünyada ebedi kalacakmışçasına kurduğu temenniler onu aldatır. Nitekim "Yakında yapacağım" sözü şeytanın askerlerinden bir askerdir. Şeytanın bu tuzakla kandırdığı insanlar kendilerini "Yakında tevbe edeceğim, namaz kılacağım. Çok yakında dosdoğru yola gireceğim" gibi sözlerle aldatırlar. Bu şekilde kendi hayallerinde süslemiş olduğu temenniler gemisine

---

[8] Ebu Davud, 4992; Tirmizi, 2315.

binmiş olurlar. Ta ki hiç beklenmedik bir anda ortaya çıkan ve dünyevi lezzetlere son veren ölüm gelene kadar.

Ve kıyamet... Allah *(Subhanehu ve Teala)* temennilere dalıp giden bu insanların ahiretteki hallerini şöyle haber veriyor:

"Nihayet onlardan birine ölüm gelip çattığında "Rabbim! Beni geri gönder! Ta ki boşa geçirdiğim dünyada salih işler yapayım" der. Hayır! Onun söylediği bu söz (boş) laftan ibarettir. Onların gerisinde ise yeniden dirilecekleri güne kadar (süren) bir berzah vardır. Sûra üflendiği zaman artık aralarında akrabalık bağları kalmamıştır, birbirlerini de arayıp sormazlar. Artık kimlerin sevap tartısı ağır basarsa, işte onlar kurtuluşa erenlerdir. Kimlerin de tartıları hafif gelirse kendilerine yazık etmişlerdir. Çünkü onlar ebedî cehennemdedirler. Ateş yüzlerini yakar, orada suratları çirkin ve gülünç bir halde bulunurlar. Size âyetlerim okunurdu da siz onları yalanlardınız değil mi?

Derler ki: "Rabbimiz! Azgınlığımız bizi altetti. Biz sapıklar topluluğu idik. Rabbimiz, bizi buradan çıkar! Eğer bir daha (ettiklerimize) dönersek, artık belli ki biz zalim insanlarız."

Alçaldıkça alçalın orada! Bana karşı konuşmayın artık! Zira kullarımdan bir grup "Rabbimiz! Biz iman ettik, öyle ise bizi affet, bize acı! Sen merhametlilerin en iyisisin" demişlerdi. Siz onları alaya aldınız; sonunda onlar (ile alay etmeniz) size beni yâdetmeyi unutturdu, siz onlara gülüyordunuz. Bugün ben onlara, sabrettiklerinin karşılığını verdim. Onlar hakikaten muradlarına erenlerdir." (23 Müminun/99-111)

Temennilerin sahibine neler yaptığına bir bak! Nasıl da onu hiç farkında olmadan helak ediyor?

"Sen bu sözü (Kuran'ı) yalan sayanı bana bırak (kendini üzme). Biz onları, bilmedikleri bir yönden yavaş yavaş azaba

yaklaştırıyoruz. Onlara mühlet veriyorum. Doğrusu benim fendim çok sağlamdır!" (68 Kalem/44,45)

İbni Kesir *(rahmetullahi aleyh)* bu ayetin tefsirinde şöyle demiştir:

"Onlar azaba yaklaştırıldıklarının farkında bile olmazlar. Hattâ Allah'ın kendilerine ikramı olduğunu sanırlar. Bu da bizatihi küçük düşürülmenin ifadesidir. Tıpkı *"Zannederler mi ki kendilerine mal ve oğullar vermekle iyiliklerde onlar için acele davranmaktayız. Hayır, onlar farkında değiller!" (23 Müminun/55-56)* buyruğunda olduğu gibi..."

Buhari ve Müslim'in Sahihlerinde Ebu Musa'dan naklettiklerine göre Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* "Muhakkak ki Allah *(Subhanehu ve Teala)* zâlime mühlet verir. En sonunda onu yakalayınca bir daha bırakmaz" buyurmuş ve ardından *"Rabbin haksızlık eden memleketleri (onların halkını) yakaladığında, onun yakalayışı işte böyle şiddetlidir. Şüphesiz onun yakalaması pek elem vericidir, pek çetindir!" (11 Hud/102)* ayetini okumuştur.

11. İşlediği Amellerden Dolayı Gururlanmak

Gaflet hastalığına yakalanmış bir kişiye, kendisini helake sürükleyen hata ve günahlarından bahsettiğinde sana "Ben diğer insanlardan daha hayırlıyım" der. Ona "Allahtan kork! Günahlardan uzak dur!" dediğinde ise "Yoksa sen beni kâfir mi görüyorsun" der. Acaba bu zavallı "Allah'tan korkma" emrinin sadece kâfirlere has olduğunu mu zannediyor? Öyleyse Allah *(Subhanehu ve Teala)* Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'e ve dolayısıyla ümmetine neden *"Ey Peygamber! Allah'tan kork, kâfirlere ve münafıklara boyun eğme! Elbette Allah her şeyi bilmekte ve yerli yerince yapmaktadır." (33 Ahzab/1)* buyurdu? Hiç şüphesiz Allah *(Subhanehu ve Teala)*'nın emir ve yasakları, bütün insanlara özellikle de müminlere yöneliktir. Zira Allah *(Subhanehu ve Teala)* *"Sizden önce kendilerine kitap verilenlere ve size "Allah'tan*

korkun" diye emrettik." (4 Nisa/131) buyurmuştur. Kur'an, bu gibi ayetlerle doludur.

Kendini beğenme hastalığına yakalanmış bu kişilere nasihat ettiğin zaman hemen kendini savunur ve "Ben namaz kılıyor, anne babama iyilik ediyor ve tasaddukta bulunuyorum. Ben, çevremdeki, insanların çoğundan hayırlıyım" der. Zavallı adam! Sadece saydığı hayırlı amelleri yerine getirerek kurtulacağını zannediyor ve kendisini helak edecek olan günah ve kötülükleri işleme konusunda kendini haklı çıkarıyor. Oysa onun gıybet ettiğini, yalan söylediğini, kılık-kıyafetinde hatta tüm yaşantısında kâfirlere benzediğini görürsün. Buna rağmen yine de işlediği hayırlı amelleri kalkan edinerek diğer insanlardan hayırlı olduğunu iddia eder ve sanki Allah *(Subhanehu ve Teala)*'nın onun amellerine ihtiyacı varmış gibi "Ben şu şu salih amelleri yapıyorum" der.

Hiç şüphesiz Allah *(Subhanehu ve Teala)*'nın insanların hiçbir ameline ihtiyacı yoktur. Kişi salih amellerini sürekli öne sürer, onlarla gururlanır ve Allah *(Subhanehu ve Teala)*'yı minnet altında bırakmaya çalışırsa işlediği salih amelleri de boşa çıkarır.

"Onlar İslâm'a girdikleri için seni minnet altına sokuyorlar. De ki: Müslümanlığınızı benim başıma kakmayın! Eğer doğru kimselerseniz bilesiniz ki, sizi imana erdirdiği için asıl Allah size lütufta bulunmuştur." (49 Hucurat/17)

Ebu Zer *(radıyallahu anh)*'dan rivayet edildiğine göre Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurmuştur:

"Allah *(Subhanehu ve Teala)* buyurdu ki: "Ey kullarım! Ben zulmü kendime haram kıldım. Onu sizin aranızda da haram kıldım. Birbirinize zulmetmeyin! Ey kullarım! Hepiniz dalâlettesiniz yalnız benim hidâyete erdirdiğim müstesna! Şimdi benden hidâyet dileyin ki sizi hidâyete erdireyim.

Ey kullarım! Benim doyurduğum müstesna hepiniz açsınız! Şimdi benden yiyecek isteyin ki sizi doyurayım. Ey kullarım! Hepiniz çıplaksınız, yalnız benim giydirdiğim müstesna! Şu halde benden giyecek isteyin ki sizi giydireyim. Ey kullarım! Siz gece-gündüz günah işliyorsunuz. Bütün günahları affeden de benim. Şu halde benden af dileyin ki sizi affedeyim! Ey kullarım! Sizin bana zarar vermeye gücünüz yetmez ki zarar veresiniz. Bana fayda vermeye de gücünüz yetmez ki fayda veresiniz.

Ey kullarım! Sizin evveliniz âhiriniz, insiniz cinniniz sizden en takva sahibi bir adamın kalbi üzere olsalar, benim mülküme bir şey ziyâde etmez. Ey kullarım! Sizin evveliniz âhiriniz ve insiniz cinniniz en sapık bir adamın kalbi üzere olsalar da benim mülkümden bir şey eksiltmez.

Ey kullarım! Sizin evveliniz âhiriniz ve insanınız cinniniz bir toprağın üzerinde ayağa kalkarak benden isteseler, ben de her insana dilediğini versem, bende olandan ancak iğnenin denize batırıldığında azalttığı kadar azaltır.

Ey kullarım! Bunlar ancak sizin amellerinizdir. Onları size sayıyorum. Sonra onların karşılığını size tastamam vereceğim. Şimdi (verileni) kim hayır bulursa Allah'a hamdetsin! Hayırdan başka bulan ancak kendini muaheze etsin"[9]

Allah *(Subhanehu ve Teala)* buyurdu ki:

"Kim iyi bir iş yaparsa, bu kendi lehinedir. Kim de kötülük yaparsa aleyhinedir. Rabbin kullara zulmedici değildir." (41 Fussilet/46)

"Kim inkâr ederse, inkârı kendi aleyhine olur. İyi işler yapanlara gelince, onlar da kendileri için cennetteki yerlerini hazırlamış olurlar. Zira Allah, iman edip iyi işler yapanlara kendi lütfundan karşılık verecektir." (30 Rum/44-45)

[9] Sahih-i Müslim, 6737.

Ayrıca Allah *(Subhanehu ve Teala)* mukaddes zatının müstağni olduğunu, bütün yaratıkların ise kendisine muhtaç olduğunu açıklayarak şöyle buyurmuştur:

"Ey insanlar! Allah'a muhtaç olan sizsiniz. Zengin ve övülmeye lâyık olan ancak O'dur. Allah dilerse sizi yok eder ve yerinize yeni bir halk meydana getirir. Bu da Allah'a güç bir şey değildir." (35 Fatır/15-17)

Öyleyse ey Allah'ın kulu! Sen namazı kıldığın ve Allah'a itaat ettiğinde yalnızca kendini uçsuz bucaksız cehennemin ateşine girmekten korursun. O cehennem ki, içerisinde zakkumdan ve irinden başka içecek yok! Unutma ki sen, yüce Allah'a fayda verecek değilsin. Hiç şüphesiz Allah yarattıklarını, güçsüz iken güçlenmek veya fakir iken zenginleşmek için yaratmadı. Hâşâ! Allah *(Subhanehu ve Teala)* bunlardan münezzehtir. O hiçbir şeye muhtaç değildir ama her şey O'na muhtaçtır. Senin yaptığın amellerin hiç birine ihtiyacı yoktur.

Ey Allah'ın kulları! Sizin yapmanız gereken, Allah *(Subhanehu ve Teala)*'nın emirlerine itaat etmek ve yasaklarından uzak durmanızdır. İşlediğiniz birkaç salih ameli, işlediğiniz onca günaha kalkan yapmanız ve Allah'ın şeriatine muhalefet etmeye devam etmeniz olur şey değildir. Size düşen görev; ölüm sizi buluncaya kadar Allah'ın ve Rasulünün davetine icabet edip yalnızca Allah'a ibadet etmektir.

"Sen şimdi Rabbini hamd ile tesbih et ve secde edenlerden ol! Ve sana yakîn (ölüm) gelinceye kadar Rabbine ibadet et!" (15 Hicr/98,99)

12. Din Adına Hiçbir Şey Bilmediği Halde Biliyor Gibi Görünmek

Bu özellik, gafletin en belirgin alametlerinden olup hakkı kabul etmeyi engelleyen önemli bir sebeptir. Zira insan kendisine yetecek kadar ilminin olduğunu ve kimseye ihtiyaç duyma-

dığını zanneder. Eğer birileri kendisine nasihatte bulunursa "Söylediğin şeyleri ben senden daha biliyorum" diyerek gazaplanır. Oysa onunla biraz konuşursan dinin asıllarından olan tevhid ve yalnızca Âlemlerin Rabbine ibadet etme gibi meseleler hakkında bile zırcahil olduğunu görürsün. Durumu böyle olmasına rağmen yine de nasihat edenlere kulak vermez. Çünkü o kendisini zamanın allamesi ve en büyük âlimi olarak görmektedir. Onunla konuşup biraz nasihat etmek istersen "Biliyorum... Biliyorum..." diye övünerek başını sallar ve ayrıntılara girerek sözü uzattıkça uzatır. Nasihatler ona fayda sağlamaz. Böyle bir durumdan Allah'a sığınırız...

Bu zavallı adam nasıl bir allame ki, Allah *(Subhanehu ve Teala)* Rasulüne bile "Rabbim! İlmimi artır!" demesini emretmesine rağmen kendi ilmini yeterli görüyor!

Adamın biri İmam Şafi'nin yanına gelir ve soru sorar. İmam Şafi ona Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in hadisi ile cevap verir. Aldığı cevap adamın hoşuna gitmez ve hadisi daha önceden işitmediğini bahane ederek "Bu zaman kadar böyle bir hadis duymadım" der. Bunun üzerine İmam Şafi, adama Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in tüm hadislerini işitip işitmediğini sorar, adam hepsini işitmediğini itiraf edince İmam Şafi "Öyleyse bu hadisi de işitmediklerinden say!" der.

Bu sebepten dolayı eskiler "Kişi "Ben her şeyi bilirim" ya da "Benim ilmim bana yeter" deyinceye kadar bilgilidir. Bu gibi sözleri söylediğinde cahillerden olur" demiştir.

Allah *(Subhanehu ve Teala)* bu hususta şöyle buyurmuştur:

"Sana ruh hakkında soru sorarlar. De ki: Ruh, Rabbimin emrindendir. Size ancak az bir bilgi verilmiştir." (17 İsra/85)

"Rasuller onlara apaçık bilgiler getirince, onlar kendilerinde bulunan ilme güvendiler de o alay ettikleri şey onları kuşatıverdi." (40 Mümin/83)

"Biz dilediğimizi derecelerle yükseltiriz. Hiç şüphesiz her bilgi sahibinin üstünde bir başka bilen vardır." (12 Yusuf/76)

Öyleyse ey Allah'ın kulları! Nasihatçıların nasihatlarını delil üzere olduğu müddetçe kabul edin! Unutmayın ki ne kadar bilgi sahibi olursanız olun, insanlardan sizden daha bilgili olan birisi mutlaka bulunur. Bundan dolayı elinizdeki ilimle övünüp kibirlenmeyin.

2. BÖLÜM

Hastalığı Meydana Getiren Sebepler

Hiç şüphesiz gaflet, çok büyük dünyevi ve uhrevi zararı olan bir hastalıktır. Şayet nedenleri bilinirse, her hastalıkta olduğu gibi bu tehlikeli hastalıktan korunmak da kolay olur. İnşaallah bu bölümde gaflet hastalığının sebeplerini maddeler halinde ele alacağız.

1. Çocukluktan İtibaren Verilen Yanlış Eğitim

Anne-babanın veya öğretmenlerin özellikle çocukluk çağında insan üzerindeki büyük etkisi inkâr edilemez. Kötü niyetli bir eğitimcinin vereceği zararı Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* şu sözleriyle haber vermiştir:

"Her insan İslam fıtratı üzerine doğar. Onu anne-babası yahudi, hıristiyan veya mecusi yapar."[10]

Şüphesiz, verilecek yanlış eğitimle tertemiz bir fıtrat üzere yaratılmış olan insan, yaratılış gayesi olan tevhidi unutmuş, düşünce ve tefekkürden yoksun bir varlık haline getirilebilir.

2. Kötü Arkadaşlardan Etkilenmek

Kötü arkadaşlar kişinin, kendisi için önemli olan konularda sorumsuz davranmasına, heva ve şehvetinin kulu olmasına neden olur. Yine içinde bulunduğu olumsuz hali güzel gösterir, batılı süsler, öyle ki kişi zamanla hakkı batıl, batılı da hak görür.

[10] Buhari, (1358); Müslim, (2658).

Allah *(Subhanehu ve Teala)* insanlarla ins ve cin şeytanlarının durumu hakkında şöyle buyurmuştur:

"De ki: Allah'ı bırakıp da bize fayda veya zarar veremeyecek olan şeylere mi tapalım? Allah bizi doğru yola ilettikten sonra şeytanların saptırıp şaşkın olarak çöle düşürmek istedikleri arkadaşlarının ise "Bize gel!" diye doğru yola çağırdıkları şaşkın kimse gibi gerisin geri (inkârcılığa) mı döndürüleceğiz? De ki: Allah'ın hidayeti doğru yolun ta kendisidir. Bize âlemlerin Rabbine teslim olmamız emredilmiştir." (6 Enam/71)

"Görmedin mi? Biz kâfirlerin üzerine kendilerini iyice isyankârlığa sevkeden şeytanları gönderdik." (19 Meryem/83)

Allah *(Subhanehu ve Teala)* kötü arkadaşlar ile birlikte olan gafiller hakkında ise şöyle buyurmuştur:

"Kim Rahmân'ı zikretmekten gafil olursa, yanından ayrılmayan bir şeytanı ona musallat ederiz. Şüphesiz bu şeytanlar onları doğru yoldan alıkoyarlar da onlar, kendilerinin doğru yolda olduklarını sanırlar. O şeytan dostu kimse, en sonunda bize gelince arkadaşına: Keşke benimle senin aranda doğu ile batı arası kadar uzaklık olsaydı, ne kötü arkadaşmışsın! der. Zulmettiğiniz için bugün nedâmet size hiçbir fayda vermeyecek. Çünkü siz, azapta ortaksınız." (43 Zuhruf/36-39)

"Biz onlara birtakım arkadaşlar musallat ettik de onlar önlerinde ve arkalarında ne varsa hepsini süslü gösterdiler. Kendilerinden önce gelip geçmiş olan cinler ve insanlar için uygulanan azap onlara da gerekli olmuştur. Kuşkusuz onlar hüsrana uğrayanlardı." (41 Fussilet/25)

Hiç şüphesiz kötü arkadaş insanı heva, şehvet ve günah çukuruna çeker. Böyle bir insan zamanla basiretini kaybeder, maddiyata dalar ve ahireti unutur. Ayrıca tefekkür ve tezekkürden yoksun olduğu için çevresinde meydana gelen önemli olaylara kayıtsız kalır.

3. Fesad Saçan Kitap, Dergi ve Televizyon Gibi İletişim Araçlarının Etkisi

İnsana varlığının hakikatini unutturan, hakikatlerden alıp hayaller dünyasına sürükleyen kitap dergi veya televizyon programları, gaflet hastalığının en büyük sebeplerindendir. Günümüzde insanlar, toplumda hayâsızlığın ve zulmün yayılmasını isteyen kimseler tarafından aldatıcı ve büyüleyici hikâyelerle gerçeklerden koparılıp heva ve şehvetlerinin peşinden koşan cahiller haline getirilmiştir. Oysa Rabbimiz bizi şehvetlerine uyan kimselere karşı uyarmaktadır:

"Allah sizin tevbenizi kabul etmek ister. Şehvetlerine uyanlar (kötü arzuların esiri olanlar) ise büsbütün yoldan çıkmanızı isterler." (4 Nisa/27)

Allah *(Subhanehu ve Teala)* hevasına tabi olan kimselere karşı bizi uyardı. Hevaya tabi olmanın kişiyi dalalete götürdüğünü, kalbinin mühürlenmesine ve gaflete sebep olduğunu beyan etti.

"Hevâ ve hevese uyma! Yoksa seni Allah'ın yolundan saptırır. Doğrusu Allah'ın yolundan sapanlara, hesap gününü unutmalarına karşılık çetin bir azap vardır." (38 Sad/26)

"Ona inanmayan ve nefsinin arzularına uyan kimseler sakın seni ondan (kıyamete inanmaktan) alıkoymasın! Yoksa mahvolur gidersin!" (20 Taha/16)

"Dininizde haksız yere haddi aşmayın. Daha önceden sapan, birçoklarını saptıran ve yolun doğrusundan uzaklaşan bir topluma uymayın!" (5 Maide/77)

"Sonra da seni din konusunda bir şeriat sahibi kıldık. Sen ona uy! Bilmeyenlerin heva ve isteklerine uyma!" (45 Casiye/18)

"Heva ve hevesini ilah edinen ve Allah'ın kendi katındaki bir bilgiye göre saptırdığı, kulağını ve kalbini mühürlediği, gözünün üstüne de perde çektiği kimseyi gördün mü? Şimdi onu Allah'tan başka kim doğru yola eriştirebilir? Hâlâ ibret almayacak mısınız?" (45 Casiye/23)

Allah *(Subhanehu ve Teala)* bize büyülenmiş kimselerin hevalarına uymayı yasakladı ve onlardan uzaklaşmayı, ilişkiyi kesmeyi emretti.

"De ki: Allah'ın dışında ibadet ettiklerinize ibadet etmek bana yasak edildi. Ben sizin arzularınıza uymam! Aksi halde sapıtırım da hidayete erenlerden olmam." (6 Enam/56)

İbni Abbas dedi ki: "Hiç şüphesiz heva, insanı kör ve sağır yapar."

Şairin biri şöyle demiştir:

Bana oklarla tuzak kuruldu. Üzerime atılan beş ok ile...
İblis, dünya, nefsim, heva ve saptırmaya çalışan arkadaş.
Allah'ım beni bağışla ve yardım et!
Çünkü onlarla arkadaşlık yapmak istemiyorum.

Ebu Derda *(radıyallahu anh)* der ki: "Kişide heva, amel ve ilim biraraya geldiğinde eğer ameli hevasına tabi olursa o gün kişi için kötü gündür. Eğer ameli ilme tabi olursa işte o zaman kurtuluş bulur."

Vehb b. Munebbih ise "İki iş hakkında şüpheye düştüğünde ve hangisinin daha hayırlı olduğunu bilmediğin zaman hevana uzak olanını seç ve ona yönel" demiştir.

İslam âlimleri hevanın zemmi ve ona muhalefet etmenin gerekliliği hakkında çok sayıda kitap telif etmişlerdir. Allah onlardan razı olsun. Ancak şu da bir gerçek ki öğüt alan kimselere Allah *(Subhanehu ve Teala)*'nın şu buyruğu yeter de artar bile...

"Rabbinin makamından korkan ve nefsini kötü arzulardan uzaklaştırmış kimse için cennet (onun) yegâne barınağıdır." (79 Naziat/40,41)

4. İnsanın Kendisine Verilen Uzuvların Kıymetini Bilmemesi

İnsana Allah *(Subhanehu ve Teala)* tarafından verilmiş olan uzuvlar, yalnızca Allah'a ibadet etmesi ve O'na karşı kulluk görevini hakkıyla yerine getirebilmesi için verilmiştir. Eğer insan kendisine emanet olarak verilmiş olan uzuvları aslî görevinin dışında kullanırsa gaflete kapı aralamış olur. Allah *(Subhanehu ve Teala)* bu sınıftaki insanlar hakkında şöyle buyurmuştur:

> *"Andolsun, cinlerden ve insanlardan pek çoğunu cehennem için yarattık ki onların kalpleri vardır onunla anlamazlar, gözleri vardır fakat onlarla görmezler; kulakları vardır ama onlarla işitmezler. Bunlar hayvan gibidirler hatta daha da şaşkın... İşte onlar gafillerin ta kendileridir." (7 Araf/179)*

Onların kalpleri vardır ama onunla anlayamaz, bilemez ve varoluşunun hakikatını kavrayamazlar. Aynı şekilde onların batıldan ve sapkınlıktan başka bir şeyi göremeyen gözleri, günah ve fısk dolu sözlerden başkasını işitmeyen kulakları da vardır. Bu kimseler hakkında Allah *(Subhanehu ve Teala)* şöyle buyurmuştur:

> *"Şüphesiz Allah katında hayvanların en kötüsü, düşünmeyen sağırlar ve dilsizlerdir. Allah onlarda bir hayır görseydi elbette onlara işittirirdi. Fakat işittirseydi bile yine onlar yüz çevirerek dönerlerdi." (8 Enfal/22-23)*

Bu kimselere nasihat fayda vermez. Çünkü onların kalpleri ölü, gözleri kör ve kulakları sağırdır. Onlar kabre gömülmeden önce hal-u hazırda mevcut olan bedenlerine defnedilmiş ölüler gibidir.

5. Kuran'ı Okumayı ve Anlamaya Çalışmayı Terk Etmek

İnsanoğlu, Rabbini unutur ve O'nun yolunda amel etmeyi, Kurtuluş reçetesi olan Kuran-ı Kerim'i okumayı terk ederse bu

ameline, misli ile karşılık verilir ve Allah *(Subhanehu ve Teala)* tarafından unutulur. Oysa Allah *(Subhanehu ve Teala)* Kuran'ı, insanların ıslahı ve kurtuluşu için göndermiştir. Ancak insan onu okumayı ve idrak etmeyi ihmal eder. Buna karşılık olarak da Kıyamet günü cehennem azabıyla karşılaştığında Allah *(Subhanehu ve Teala)* tarafından unutulur.

> *"Her kim de zikrimden (Kuran'dan) yüz çevirirse bilsin ki ona dar bir geçim vardır ve Kıyamet günü onu kör olarak haşrederiz. O: "Rabbim! Beni niçin kör olarak haşrettin? Oysa ben gören bir kimseydim" der. Allah da "Böyledir! Sana ayetlerimiz gelmişti de onları unutmuştun. Bugün de öylece unutulursun" der." (20 Taha/124-126)*

Yani Cehennem azabı içerisinde unutulur ve rahmet nazarıyla bakılmaz. Allah *(Subhanehu ve Teala)* şöyle buyurmuştur:

> *"İşte haddi aşanları, Rabbinin âyetlerine inanmayanları biz böyle cezalandırırız. Ve muhakkak ki ahiret azabı (dünya azabından) daha şiddetli ve daha devamlıdır." (20 Taha/127)*

Ceza, kişinin işlediği amelin cinsiyle verilir. Bu, Allah *(Subhanehu ve Teala)*'nın yaratılmışlar üzerinde uyguladığı sünnetidir. Rabbinden yüz çeviren kimseler her ne kadar geçici dünya nimetleri ile nimetlenseler de sonunda ebedi hüsrandan kurtulamayacaklardır. Hiç şüphesiz bu dünyada hakiki saadet, kalp huzurudur. Bu sebepten dolayı Allah *(Subhanehu ve Teala)* bir sonraki ayette şöyle buyurmuştur:

> *"Bizim, onlardan önce nice nesilleri helâk etmiş olmamız kendilerini yola getirmedi mi? Hâlbuki onların yurtlarında gezip dolaşırlar. Bunda, elbetteki akıl sahipleri için nice ibretler vardır." (20 Taha/128)*

Yani Rabbinin mesajını duyup anlayabilen akıl sahipleri için nice ibretler vardır. Kim de Rabbinin mesajını anlamaya çalışmaz ve düşünmez ise gaflet ona galip gelir ve kökleşir. Böyle

bir kimse zamanla aşırıya gider. Öyle ki ondan sakınmak, uzaklaşmak ve ilişkiyi kesmek gerekli olur. Çünkü kişi arkadaşıyla beraberdir ve onun dini üzeredir. Allah *(Subhanehu ve Teala)* şöyle buyurmuştur:

"Kalbini bizi anmaktan gafil kıldığımız, kötü arzularına uymuş ve işi gücü aşırılık olan kimseye boyun eğme!" (18 Kehf/28)

"O kâfirler ki, dinlerini bir eğlence ve oyun edindiler de dünya hayatı onları aldattı. Onlar, bu günleri ile karşılaşacaklarını unuttukları ve ayetlerimizi bile bile inkâr ettikleri gibi biz de bugün onları unuturuz." (7 Araf/51)

6. Uzun Emel Sahibi Olmak

Allah *(Subhanehu ve Teala)* uzun emel hakkında şöyle buyurmuştur:

"Onları bırak! Yesinler, eğlensinler ve boş ümit onları oyalaya dursun. Onlar kötü sonucu yakında öğrenecekler!" (15 Hicr/3)

İnsan boş ümitler peşinden koşar durur. Ta ki bir süre sonra kalpteki Ahiret düşüncesi zayıflar, önemini yitirir. Böyle bir kişinin hayatında düzensizlik, huzursuzluk ve bir başıboşluk meydana gelir. Zamanla zihinsel dengesini kaybetmeye başlar. Allah *(Subhanehu ve Teala)* dünya ve ahireti yaratmış ve aralarında bir düzen kurmuştur. Dünya olmadan ahiret, ahiret olmadan da dünya olmaz. Dünyaya karşı aşırı meyledip ahireti terketmek, insanın insanî duygularını altüst eder, dünyada bulunmasının sırrını ve hakiki görevini unutur, gaflet üzere bir hayat yaşamaya başlar.

Kullar ancak, yaşadıkları süre boyunca Allah *(Subhanehu ve Teala)*'ya ibadet etmek için yaratılmışlardır. Unutmamak gerekir ki dünya, ahiretin mezrasıdır. Burada ne ekilirse ahirette o hasad edilecektir. Allah *(Subhanehu ve Teala)* şöyle buyurmuştur:

"Bu (azap), onların dünya hayatını ahirete tercih etmelerinden ve Allah'ın kâfirler topluluğunu hidayete erdirmemesinden dolayıdır. İşte onlar Allah'ın kalplerini, kulaklarını ve gözlerini mühürlediği kimselerdir ve onlar gafillerin ta kendisidir. Hiç şüphesiz onlar, ahirette ziyana uğrayanlardır." (16 Nahl/107-109)

7. Makam, Mevki, Mal-Mülk, Güç ve Unvan Sevgisi

Saydığımız bu şeyler, insanın dünyada muhatap olduğu imtihanlardır. Kişi bu imtihanları idrak edip dikkatli olmaz ve nefsine sahip çıkıp sabretmezse kibirlenir ve kendini üstün görmeye başlar. Merhamet ve şefkât duygularını yitirir. Dünyalık bu sevgiler, onun insanî duygularını gasp eder ve açıktan açığa kendine zulmetmeye başlar.

"Fakat Allah onları kurtarınca bir de bakarsın ki onlar, yine haksız yere taşkınlık ediyorlar. Ey insanlar! Sizin taşkınlığınız ancak kendi aleyhinizedir; (bununla) sadece fâni dünya hayatının menfaatini elde edersiniz; sonunda dönüşünüz yine bizedir. O zaman yapmakta olduklarınızı size haber vereceğiz." (10 Yunus/23)

Daha kötüsü; kibrinden ve azgınlığının şiddetinden körleştiği zaman ölüm ona ulaşır ve helak olur. Oysa zavallı, üzerinde bulunduğu bütün nimetlerin sahibi olduğunu ve onları kendi çalışmasıyla elde ettiğini zannediyordu.

"Karun "Bu servet bana ancak kendimdeki bilgi sayesinde verildi" demişti. Bilmiyor muydu ki Allah, kendinden önceki nesillerden, ondan daha güçlü, ondan daha çok taraftarı olan kimseleri helak etmişti. Günahkârlardan günahları sorulmaz. Allah onların hepsini bilir." (28 Kasas/78)

Artık, geçici olarak sahip olduğu her şey elinden alınmıştır. Böyle bir sondan Allah *(Subhanehu ve Teala)*'ya sığınırız. Allah

(Subhanehu ve Teala) böyle kimselerin durumunu başka bir ayette şöyle açıklamaktadır:

“Eğer insana tarafımızdan bir rahmet (nimet) tattırır da sonra bunu ondan çekip alırsak, tamamen ümitsiz ve nankör olur. Eğer kendisine dokunan bir zarardan sonra ona bir nimet tattırırsak elbette "Kötülükler benden gitti" der. Çünkü o bunu derken şımarıktır, kibirlidir. Ancak sabredip güzel iş yapanlar böyle değildir. İşte onlar için bir bağış ve bir büyük mükâfat vardır.” (11 Hud/9-11)

Bazıları ise bundan da aşırıya gider ve Firavun’un yaptığı gibi kendisinin en büyük Rab olduğunu iddia edecek kadar küstahlaşır ve insanları kendisine kulluk etmeye çağırır.

“Derhal adamlarını topladı ve "Ben sizin en yüce Rabbinizim!" dedi. Allah da onu, herkese ibret olarak dünya ve ahiret azabıyla cezalandırdı. Elbette bunda, korkan kimseler için büyük bir ibret vardır.” (79 Naziat/23-26)

Bunların cezası hakkında ise Allah *(Subhanehu ve Teala)* şöyle buyurmuştur:

“Yeryüzünde haksız yere böbürlenenleri ayetlerimden uzaklaştıracağım. Onlar bütün mucizeleri görseler de iman etmezler. Doğru yolu görseler, onu yol edinmezler. Fakat azgınlık yolunu görürlerse hemen ona saparlar. Bu durum, onların ayetlerimizi yalanlamalarından ve onlardan gafil olmalarından ileri gelmektedir.” (7 Araf/146)

Nitekim bu imtihanlar şehvetlere dalmaya, ahlaksızlığa ve heva çukurlarına batmaya sebep oluyor. Şehvanî arzular her yanını sarıyor ve zamanla hayvanlara benziyor ve doğru yoldan saparak dönüş yeri olan ahireti inkâr ediyor. Bu kimseler hakkında Allah *(Subhanehu ve Teala)* şöyle buyurmuştur:

“Böyle gurur ve kibirle kendisine zulmederek bağına girdi ve "Bunun, hiçbir zaman yok olacağını sanmam. Kıyametin kopacağını da sanmıyorum. Şayet Rabbimin huzuruna götürülürsem, hiç şüphem yok ki orada bundan daha hayırlı bir akıbet bulurum" dedi. Arkadaşı da ona: "Sen, seni topraktan, sonra nutfeden yaratan ve daha sonra bir adam biçimine sokan Allah'ı inkâr mı ettin? Fakat O Allah benim Rabbimdir ve ben Rabbime hiçbir şeyi ortak koşmam" dedi.” (18 Kehf/35-38)

Mümin arkadaşı onu Allah *(Subhanehu ve Teala)*’yı anması için ikna etmeye çalışıyor ancak heyhat! Şehvanî arzuları onu öyle çepeçevre sarmış, gaflet kalbinde öyle kökleşmiş ki Âlemlerin Rabbi olan Allah hakkında kendisini aldatıyor.

İnsanoğlunun şunu kesinlikle bilmesi gerekir ki kendisi asla bir ilah olamaz. Bununla birlikte akletmeyen ve idraktan yoksun bir hayvan da olamaz. Bilakis o, Allah *(Subhanehu ve Teala)*’nın en güzel surette yarattığı ifrada ve tefride düşmemesi gereken bir beşerdir. Her kim kendisini bu hakikatten soyutlar da insanlık vasfından çıkarsa kendisine yazık etmiş olur.

“Gerçek şu ki, biz insanı katışık bir nutfeden yarattık. Onu imtihan edelim diye kendisini işitir ve görür kıldık. Şüphesiz biz ona doğru yolu gösterdik. Bundan sonra o, ister şükredici olsun ister nankör!” (76 İnsan/2,3)

8. Fitneleri Reddetmemek Hatta Kalbine İyice Yerleştirmek

İnsanın fitnelere karşı duyarsız kalması, o fitnelerin kalbine yerleşmesine sebep olur. Bu durumda kalp bozulur ve temyiz özelliğini kaybeder. Hak ile batılı, hayırla şerri birbirinden ayıramaz. Kendisine hayır olarak sunulan bir şer olsa bile onu hayır kabul eder. Bu durumu Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* şöyle açıklamıştır:

“Fitneler kalplere tıpkı hasır gibi çubuk çubuk olarak arzedilir. Hangi kalbe bu fitneler içirilirse, ona siyah bir nokta konulur. Hangi kalp de bunlara karşı çıkarsa ona beyaz bir

nokta konur. Nihayet iki türlü kalp ortaya çıkar: Birisi dümdüz kaya parçası gibi bembeyazdır. Gökler ve yer devam ettiği sürece hiçbir fitnenin ona zararı olmaz. Diğeri ise bulanık siyah ve yana meyletmiş bir testiyi andırır. Hiçbir marufu, maruf olarak bilmez. Hiçbir münkere de karşı çıkmaz. Ancak kendisine içirilen hevayı bilir…”[11]

9. Günah ve İsyanların Kalbe Hâkim Olması

Kişi her ne zaman Rabbine karşı isyan eder ve günahlara dalarsa işlediği günahın derecesine göre kalbindeki *Lailaheillallah* nuru silinir. Sonunda kalbi dalaletin karanlığında kaybolup gider. Oysa kalp vücudtaki organların efendisidir. O sapar ve dalalete düşerse diğer organlar da ona tâbi olarak dalalete düşer. Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurmuştur:

“Haberiniz olsun ki bedende bir et parçası vardır, o iyi olursa bütün beden iyi olur. O bozuk olursa bütün beden bozulur. İşte o et parçası kalptir.”[12]

Allah *(Subhanehu ve Teala)* şöyle buyurmuştur:

“Önceki sahiplerinden sonra yeryüzüne vâris olanlara hâlâ şu gerçek belli olmadı mı ki: Eğer biz dileseydik onları da günahlarından dolayı musibetlere uğratırdık! Biz onların kalplerini mühürleriz de onlar (gerçekleri) işitmezler.” (7 Araf/100)

“Hayır! Bilakis onların yaptıkları yüzünden kalbleri pas tutmuştur.” (83 Mutaffifin/14)

Ebu Hureyre *(radıyallahu anh)*’dan rivayet edildiğine göre Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurmuştur:

“Kul bir hata işlerse kalbine siyah bir nokta konulur. Şayet o günahtan el çeker, bağışlanma diler, tevbe edip Allah’a dönerse kalbi cilalanır. Eğer bunları yapmaz günah ve hataya devam

[11] Müslim, İman/231.
[12] Buhari, İman/52; Müslim, 4178.

ederse siyah nokta artırılır ve neticede bütün kalbini kaplar. İşte Allah’ın *“Hayır! Bilakis onların yaptıkları yüzünden kalbleri pas tutmuştur.” (83 Mutaffifin/14)* buyurduğu pas budur.”[13]

Şüphesiz ki gaflet kendisine hâkim olmuş kimseye ayetler fayda vermez. Bunun sebebi de ayette geçtiği üzere isyan ve günahlara aşırı derecede meyletmekten dolayı kalbin paslanması, gözlerin kör olması ve hakkı işitmeyecek kadar kulakların sağırlaşmasıdır. Bu durumda en tehlikeli olan şey ise özellikle küçük günahlar başta olmak üzere günahları önemsememek ve basite almaktır. İşte bu, kişi için sonun başlangıcıdır. Zira insan günahları basite aldığı ve önemsemediği sürece helak olup gitmeye mahkûmdur. Böyle bir sondan Allah’a sığınırız.

10. Hased

Hased, Hakk’ı kabul etmemenin en büyük sebeplerindendir. Kalbi hased ile dolu bir kişi Hakk’a karşı büyüklük taslar ve bunun sonucunda kalbi mühürlenir. Allah *(Subhanehu ve Teala)* Kuran’da hased edenlerin durumunu şöyle haber vermiştir:

“(Kâfirler) "Aramızdan bir beşere mi uyacağız? O takdirde biz apaçık bir sapıklık ve çılgınlık etmiş oluruz! Vahiy, aramızda ona mı verildi? Hayır, o yalancı ve şımarığın birisidir" dediler. Şüphesiz onlar, yalancı ve şımarığın kim olduğunu yakında çok iyi bilecekler.” (54 Kamer/24-26)

Onlar kendilerine gönderilen elçinin Allah’ın Rasulü olduğunu bilmelerine rağmen içlerindeki hasedten dolayı inkâr ettiler. İşte bu şekildeki bir hased, sahibini körleştirir. Kıskançlığından dolayı ayağına kadar gelen fazileti ve hayrı görmez, daveti kabul etmez. Çünkü elçinin kendisinden daha faziletli ve üstün olduğunu, dosdoğru bir yol takip ettiğini bilir. İşte o kâfirler buna benzer daha pek çok konuda Allah’ın kudretinin ve

[13] Tirmizi, 3654; İbni Mace, 4385. Tirmizi “Bu hadis, sahih hasendir” demiştir.

hükmünün üzerine mukavemet göstermeye çalışırlar. Allah *(Subhanehu ve Teala)* bunlar hakkında şöyle buyurmuştur:

"Münafıklar "Hayır, bizi kıskanıyorsunuz!" derler. Bilâkis onlar, pek az anlayan kimselerdir." (48 Fetih/15)

Yani "Siz hased ediyorsunuz ve bizden değilsiniz" diyorlar. Mekkeli müşrikler de Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'e hased ettiklerinde buna benzer sözler söylüyorlardı.

"Ve dediler ki: Bu Kur'an iki şehirden bir büyük adama indirilse olmaz mıydı? Rabbinin rahmetini onlar mı paylaştırıyorlar? Dünya hayatında onların geçimliklerini aralarında biz paylaştırdık. Birbirlerine iş gördürmeleri için kimini ötekine derecelerle üstün kıldık. Rabbinin rahmeti onların biriktirdikleri şeylerden daha hayırlıdır." (43 Zuhruf/31,32)

Mekkeli müşriklerin yanısıra Medineli münafıklar da Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'e hased ediyorlardı. Münafıkların başı olan Abdullah b. Selul (Allah'ın laneti onun üzerine olsun) Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in bi'setinden az bir zaman önce Medine'de melik olarak taç giymeye hazırlanıyordu. Ancak Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Medine'ye Hakk'ı getirince O'na hased ederek reddetti. Hasedi, Hakk'ı bilmesine rağmen inkâr etmesine ve onu yıkmak için nifak üzerine çalışmasına sebep oldu.

Musa *(aleyhisselam)*'a düşmanlık eden Firavun'un durumu da aynıydı. O da yakınen Hakk'ı bildiği ve gözleriyle gördüğü halde hasedinden dolayı reddetti. Bazen de Musa *(aleyhisselam)* ile alay ederek şöyle dedi:

"Firavun kavmine seslendi ve şöyle dedi: "Ey kavmim! Mısır mülkü ve altımdan akıp giden şu ırmaklar benim değil mi? Hâlâ görmüyor musunuz? Yoksa ben, kendisi zayıf ve neredeyse söz anlatamayacak durumda bulunan şu adamdan daha hayırlı değil miyim? Ona altın bilezikler verilmeli veya yanında ona yardımcı melekler gelmeli değil miydi?" Firavun kavmini aldattı, onlar da kendisine boyun eğdiler. Çünkü onlar yoldan çıkmış bir kavimdiler." (43 Zuhruf/51-54)

Allah *(Subhanehu ve Teala)* Firavun ve kavmi hakkında şöyle buyurmuştur:

"Nihayet Allah, onların kurdukları tuzakların kötülüklerinden bu zatı korudu, Firavun'un kavmini ise kötü azap kuşatıverdi. Onlar sabah akşam o ateşe sokulurlar. Kıyametin kopacağı gün de: Firavun ailesini azabın en çetinine sokun denilecek! Kâfirler, ateşin içinde birbirleriyle çekişirlerken zayıf olanlar, o büyüklük taslayanlara "Biz size uymuştuk. Şimdi ateşin birazını bizden savabilir misiniz?" derler." (40 Mü'min/45-48)

Bu, Hakk'ı kabul etmeyen ve ondan yüz çeviren hasedçilere karşı Allah *(Subhanehu ve Teala)*'nın sünnetidir.

"İşte o ülkeler... Onların haberlerinden bir kısmını sana anlatıyoruz. Andolsun ki, peygamberleri onlara apaçık deliller getirmişlerdi. Fakat önceden yalanladıkları gerçeklere iman edecek değillerdi. İşte kâfirlerin kalplerini Allah böyle mühürler." (7 Araf/101)

Allah *(Subhanehu ve Teala)* onların büyüklenmeleri hususunda da şöyle buyurmuştur:

"Onlara âyetlerimiz okunduğu zaman "Evet işittik, istesek biz de bunun benzerini elbette söyleyebiliriz. Bu öncekilerin masallarından başka bir şey değildir" dediler. Hani (o kâfirler) bir zaman da "Ey Allah'ım! Eğer bu Kitap senin katından gelmiş bir gerçekse üzerimize gökten taş yağdır yahut bize elem verici bir azap getir!" demişlerdi." (8 Enfal/31,32)

"Dediler ki: Ey Hud! Sen bize açık bir mucize getirmedin, biz de senin sözünle ilahlarımızı bırakacak değiliz ve biz sana iman edecek de değiliz." (10 Hud/53)

“Onların söylediklerinin hakikaten seni üzmekte olduğunu biliyoruz. Aslında onlar seni yalanlamıyorlar, fakat o zalimler açıkça Allah'ın âyetlerini inkâr ediyorlar.” (6 Enam/33)

11. Büyüklere ve Kavmin İleri Gelenlerine Boyun Eğmek

Her konuda kavminin ileri gelenlerine boyun eğen kimseler, büyüklerinin sözlerinden başka sözleri dinleme gereği bile duymazlar. Onlara göre hakikat, büyüklerinin sözlerinden ibarettir. En doğru fikir de büyüklerinin fikirleridir. Bu kimselere öğüt ve nasihat fayda vermez. Maalesef onlar, ileri gelenlerine gösterdikleri bu taassup sonucu kendilerini yaratan Âlemlerin Rabbini unuturlar.

Allah *(Subhanehu ve Teala)* Firavun ve kavmi hakkında şöyle buyurmuştur:

“Firavun kavmini aldattı. Onlar da kendisine boyun eğdiler. Onlar yoldan çıkmış bir kavimdir. Böylece bizi öfkelendirince onlardan intikam aldık, hepsini suda boğduk ve sonradan gelenler için bir ibret kıldık.” (43 Zuhruf/54-56)

Onlar, Allah *(Subhanehu ve Teala)*’nın şu buyruğunda olduğu gibi Kıyamet gününde günahlarını itiraf edecek ve pişman olacaklardır:

“Ey Rabbimiz! Biz reislerimize ve büyüklerimize uyduk da onlar bizi doğru yoldan saptırdılar, derler.” (33 Ahzab/67)

Onların hali şu ayette de beyan edilmiştir:

“Andolsun ki Musa’yı da mucizelerimizle ve apaçık bir delille gönderdik. Firavun’a ve onun ileri gelenlerine... Fakat onlar Firavun’un emrine uydular. Oysa Firavun’un emri doğru değildi. Firavun, kıyamet gününde kavminin önüne düşecek ve onları (çekip) ateşe götürecektir. Varacakları yer ne kötü yerdir! Onlar burada da, kıyamet gününde de lânete uğratıldılar. Onlara verilen bu armağan ne kötü armağandır!” (10 Hud/96-99)

İleri gelenler, kendilerine tabi olanları çekici ve büyüleyici sözlerle baştan çıkararak saptırır. Allah *(Subhanehu ve Teala)* şöyle buyurmuştur:

“İleri gelenler "Yürüyün! İlahlarınıza bağlılıkta direnin, sizden istenen şüphesiz budur. Son dinde de bunu işitmedik. Bu, ancak bir uydurmadır" dediler.” (38 Sad/6,7)

Onların mallarına, dünyadaki yaşantılarına aldananlar ise şöyle dediler:

“Derken Karun, ihtişamı içinde kavminin karşısına çıktı. Dünya hayatını arzulayanlar "Keşke Karun'a verilenin benzeri bizim de olsaydı. Doğrusu o çok şanslı!" dediler.” (28 Kasas/79)

Ancak Allah *(Subhanehu ve Teala)* Kıyamet günü bu kimselerin şöyle diyeceklerini haber vermiştir:

“Kıyamet gününde hepsi Allah'ın huzuruna çıkacak ve zayıflar, o büyüklük taslayanlara şöyle diyecekler: "Biz sizin tâbilerinizdik. Şimdi siz, Allah'ın azabından herhangi bir şeyi bizden savabilir misiniz?" Onlar da "Ne yapalım! Allah bizi hidayete erdirseydi biz de sizi doğru yola iletirdik. Şimdi sızlansak da sabretsek de birdir. Çünkü bizim için sığınacak bir yer yoktur" diye cevap verecekler.” (14 İbrahim/21)

“Kâfirler ateşin içinde birbirleriyle çekişirlerken zayıf olanlar, o büyüklük taslayanlara "Biz size uymuştuk. Şimdi ateşin birazını bizden savabilir misiniz?" derler. Büyüklük taslayanlar ise "Doğrusu hepimiz bunun içindeyiz. Şüphe yok ki Allah kulları arasında vereceği hükmü verdi" derler.” (40 Mümin/47,48)

Kalplerinde gaflet kökleşip her durumda efendilerini koruyan, onlar adına mücadele eden kimseler büyük bir aşırılık içerisindedirler. Kıyamet günü gelip çattığında onlara şöyle denilecektir:

"Haydi, siz dünya hayatında onlara taraf çıkıp savundunuz. Ya kıyamet günü Allah'a karşı onları kim savunacak yahut onlara kim vekil olacak?" (4 Nisa/109)

12. Atalardan Kalma Örf ve Adetlere Körü Körüne Bağlılık

Atalarını taklid etmek ve onlardan kalan örf ve adetlere körü körüne uymak, insanı dalalete düşüren ve acıklı cehennem azabına dûçar olmasına neden olan en büyük sebeplerdendir. Allah *(Subhanehu ve Teala)* şöyle buyurmuştur:

"Dediler ki: Ey Sâlih! Sen bundan önce içimizde ümit beslenen birisiydin. Şimdi atalarımızın taptıklarına tapmaktan bizi engelliyor musun? Doğrusu biz, bizi kendisine (kulluğa) çağırdığın şeyden ciddi bir şüphe içindeyiz." (11 Hud/62)

Ayrıca Allah *(Subhanehu ve Teala)* müşriklerin Hakk'ı reddetmelerinin sebebini şöyle açıklamıştır:

"Onlara (müşriklere) "Allah'ın indirdiğine uyun" denildiği zaman onlar "Hayır! Biz atalarımızı üzerinde bulduğumuz yola uyarız" derler. Ya ataları bir şey anlamamış, doğruyu da bulamamış idiyseler? Hidayet çağrısına kulak vermeyen kâfirlerin durumu, sadece çobanın bağırıp çağırmasını işiten hayvanların durumuna benzer. Çünkü onlar sağır, dilsiz ve kördürler. Bu sebeple düşünmezler." (2 Bakara/170,171)

Allah *(Subhanehu ve Teala)* onların Hakk'ı reddetmelerinin ve gafletlerinin sebebini atalarının dinini ve fikirlerini yüceltmek olduğunu şu ayetlerle bize haber vermiştir:

Onlar dediler ki: Babalarımızı üzerinde bulduğumuz (dinden) bizi döndüresin ve yeryüzünde ululuk sizin ikinizin olsun diye mi bize geldin? Hâlbuki biz size inanacak değiliz." (10 Yunus/78)

"Hayır! "Sadece, biz babalarımızı bir din üzerinde bulduk, biz de onların izinde gidiyoruz" derler. Senden önce de hangi memlekete uyarıcı göndermişsek mutlaka oranın varlıklıları "Babalarımızı bir din üzerinde bulduk, biz de onların izlerine uyarız" derlerdi." (43 Zuhruf/22,23)

İşte bu sebepten dolayı Allah *(Subhanehu ve Teala)* bütün kullarından tevhidin yerine getirilmesinde gafil davranmamaları ve ibadetlerinde ihlaslı olmaları için söz almıştır:

"Kıyamet gününde "Biz bundan habersizdik demeyesiniz" diye Rabbin Adem oğullarından, onların bellerinden zürriyetlerini çıkardı. Onları kendilerine şahit tuttu ve "Ben sizin Rabbiniz değil miyim?" dedi. Onlar da "Evet, buna şâhit olduk" dediler. Yahut "Daha önce babalarımız Allah'a ortak koştu, biz de onlardan sonra gelen bir nesildik (onların izinden gittik). Bâtıl işleyenlerin yüzünden bizi helâk mi edeceksin?" dememeniz için böyle yaptık. Belki dönerler diye ayetleri böyle ayrıntılı bir şekilde açıklıyoruz." (7 Araf/172-174)

13. Allah'ın Mühlet Vermesine Aldanarak Günahta Israr Etmek

İnsanoğlu Allah *(Subhanehu ve Teala)*'nın kullarına olan hoşgörüsüne ve günahlarının cezasını hemen vermemesine aldanarak günah işlemeye devam ederse bir süre sonra kendisinin güzel bir şey yaptığını zannederek gaflete düşer. Bu konuda Allah *(Subhanehu ve Teala)* şöyle buyurmuştur:

"Andolsun, eğer biz onlardan azabı sayılı bir süreye kadar ertelesek mutlaka "Onun gelmesini engelleyen nedir?" derler. Bilesiniz ki kendilerine azap geldiği gün, bir daha onlardan uzaklaştırılacak değildir. Ve alay etmekte oldukları şey, onları çepeçevre kuşatacaktır." (11 Hud/8)

"Sonra kötülüğü (darlığı) değiştirip yerine iyilik (bolluk) getirdik. Nihayet çoğaldılar ve "Atalarımız da böyle sıkıntı ve sevinç yaşamışlardı" dediler. Biz de onları, kendileri farkına varmadan ansızın yakaladık." (7 Araf/95)

Firavun ve kavmi hakkında ise şöyle buyurmuştur:

"Ulaşacakları bir müddete kadar onlardan azabı kaldırınca hemen sözlerinden dönüverdiler. Biz de ayetlerimizi yalanlamaları ve onlardan gafil kalmaları sebebiyle kendilerinden intikam aldık ve onları denizde boğduk." (7 Araf/135,136)

İsrail oğulları da onların bu akıbetlerinden öğüt almadılar ve gaflete kapıldılar. Onların yaptıkları hataların aynısını yaptılar ve neticede onlar gibi hüsrana uğradılar.

"İsrail oğullarını gurup gurup yeryüzüne dağıttık. Onlardan iyi kimseler vardır, yine onlardan bundan aşağıda olanları da vardır. Kötülüklerinden belki dönerler diye onları iyilik ve kötülüklerle imtihan ettik. Onların ardından da (ayetleri tahrif karşılığında) şu değersiz dünya malını alıp "Nasıl olsa bağışlanacağız" diyerek Kitab'a vâris olan birtakım kötü kimseler geldi. Onlara, ona benzer bir menfaat daha gelse onu da alırlar. Peki, Kitap'ta Allah hakkında gerçekten başka bir şey söylemeyeceklerine dair onlardan söz alınmamış mıydı ve onlar Kitaptakini okumamışlar mıydı? Âhiret yurdu sakınanlar için daha hayırlıdır. Hâlâ aklınız ermiyor mu?" (7 Araf/168,169)

Allah *(Subhanehu ve Teala)* başka ayetlerde de bizleri Ehl-i Kitab'a benzemekten, gaflet hastalığına yakalanıp kalplerimizin katılaşmasından ve onların başına gelen akıbetin bizim de başımıza gelmesi yani alçaltıcı bir azaba uğramaktan bizleri sakındırmıştır.

"İman edenlerin Allah'ı anma ve O'ndan inen Kur'an sebebiyle kalplerinin ürpermesi zamanı daha gelmedi mi? Onlar daha önce kendilerine kitap verilenler gibi olmasınlar. Onların üzerinden uzun zaman geçti de kalpleri katılaştı. Onlardan birçoğu yoldan çıkmış kimselerdir." (57 Hadid/16)

Son olarak da Allah *(Subhanehu ve Teala)* ilahî hidayetten faydalanmayarak haktan uzak duran ve kalplerini gaflet kaplayan kimselerin zalimliklerinden şöyle bahsetmiştir:

"Kendisine Rabbinin ayetleri hatırlatılıp da ona sırt çevirenden, kendi elleriyle yaptığını unutandan daha zalim kim vardır! Biz onların kalplerine, bunu anlamalarına engel olan bir ağırlık, kulaklarına da sağırlık verdik. Sen onları hidayete çağırsan da artık ebediyen hidayete eremeyeceklerdir." (18 Kehf/57)

14. İlimle Amel Etmeyi Terk Etmek

Şeytanın vesveslerine uyarak peygamberlerin mirası olan ilimleri terketmek ve kâfirlerin "Medeniyet" adı altında gizledikleri küfürlerine ve sapkın dinlerine uymak... Ateistlerin, laiklerin, demokratların ve mürtedlerin fikirlerini yücelterek kitaplarını okumak ve hayatını bu kitaplara göre düzenlemek kişide gafletin kökleşmesine sebep olur. Tüm bunları şeytan süsleyerek, medeni hayat tarzı, toplumun ilerleyip gelişmesi için bir alamet ve uygar toplumların arasına katılabilmek için bir vesile olarak gösterir ve saptırır. Boş bir kalp ve şer'i ilimlerin azlığına zayıf bir iman da eklenince o kişinin gaflete düştüğünü görürsün.

Tabii ki kişinin şer'i ilimleri sadece biliyor olması da yeterli değildir. Bildiklerini geçici dünyalık menfaatlere ulaşabilmek için vesile edinmek ve onunla amel etmeyi terk etmek de gafletin sebeplerindendir. Allah *(Subhanehu ve Teala)* şöyle buyurmuştur:

"Onlara, kendisine ayetlerimizden verdiğimiz ve onlardan sıyrılıp çıkan, o yüzden de şeytanın takibine uğrayan ve sonunda azgınlardan olan kimsenin haberini oku! Dileseydik elbette onu bu ayetler sayesinde yükseltirdik. Fakat o, dünyaya saplandı ve hevesinin peşine düştü. Onun durumu tıpkı köpeğin durumuna benzer: Üstüne varsan da dilini çıkarıp solur,

bıraksan da dilini sarkıtıp solur. İşte ayetlerimizi yalanlayan kavmin durumu böyledir. Kıssayı anlat, belki düşünürler. Ayetlerimizi yalanlayan ve kendilerine zulmetmiş olan kavmin durumu ne kötüdür!" (7 Araf/175-177)

Allah *(Subhanehu ve Teala)* gafletin sebeplerinden birinin de Allah'ın ve Rasulünün emirlerine icabet etmemek ve onunla amel etmemek olduğunu şöyle beyan etmiştir:

"Ey iman edenler! Hayat verecek şeylere sizi çağırdığı zaman Allah ve Rasulüne uyun! Bilin ki Allah, kişi ile kalbi arasına girer. Hiç şüphesiz siz O'nun huzurunda toplanacaksınız. Bir de öyle bir fitneden sakının ki o, içinizden sadece zulmedenlere erişmekle kalmaz (umuma sirayet eder). Biliniz ki, Allah'ın azabı şiddetlidir." (8 Enfal/24,25)

Ayrıca Allah *(Subhanehu ve Teala)* Kendisinin ve Rasulünün emirlerine isyan ederek başkalarının emirlerine uymanın kişiyi can yakıcı bir azaba, zillete ve gaflete sürükleyeceğini şu ayetlerde bildirmiştir:

"Ey iman edenler! Kendilerine kitap verilenlerden bir guruba uyarsanız imanınızdan sonra sizi yeniden küfre sevkederler. Size Allah'ın ayetleri okunurken, üstelik Allah Rasulü de aranızda iken nasıl küfre saparsınız? Her kim Allah'a bağlanırsa kesinlikle doğru yola iletilmiştir." (3 Al-i İmran/100,101)

Şeytanın vesveselerine kulak verip emirlerine uymak ve ona itaat etmek şüphesiz helake götürür. Allah *(Subhanehu ve Teala)* şeytanın Kıyamet gününde kendisine tabi olanlara şöyle seslene-ceğini haber vermiştir:

"Hesapları görülüp iş bitirilince şeytan "Şüphesiz Allah size gerçek olanı vâdetti, ben de size vâdettim ama size yalancı çıktım. Zaten benim size karşı bir gücüm yoktu. Ben, sadece sizi çağırdım, siz de benim davetime hemen koştunuz. O halde beni

yermeyin, kendinizi yerin. Ne ben sizi kurtarabilirim ne de siz beni kurtarabilirsiniz! Kuşkusuz daha önce ben, beni Allah'a ortak koşmanızı reddetmiştim" diyecektir. Şüphesiz zalimler için elem verici bir azap vardır." (14 İbrahim/22)

15. Aşk Hastalığına Kapılmak

Aşk, kulun kalbindeki fesadın ve gafletin apaçık bir uyarıcısıdır. Kişiler ilk başta bakışarak, daha sonra konuşarak, beraber oturarak ve birbirinden hoşlanarak zamanla âşık olurlar. Böylece gaflet bataklığına düşerler. Son olarak da zina ve livata günahlarını işleyerek de helak olurlar. Kimin kalbinde bu şekilde bir sevgi ve günaha sürükleyici şehvet bulunursa bilsin ki büyük bir musibet ve tehlike ile karşı karşıyadır. Böyle bir sevgi kişiye kendini unutturur, bilincini kaybettirir ve gaflete düşürür. Kulun muhabbeti ya Rabbinedir ya da O'nun dışında başka birilerine...

Gençlerden murad almak isteyen, onlara karşı kalplerinde sevgi oluşan (Öyle bir sevgi ki, erkekler kadınlara nazaran daha hoş ve daha çekici geliyor, şuurlarını kaybediyor ve onları sarhoş ediyor) Lut *(aleyhisselam)*'ın kavmi hakkında Allah *(Subhanehu ve Teala)* şöyle buyurmuştur:

"Şehir halkı birbirlerini kutlayarak (meleklerin yanına) geldiler. Lût onlara "Bunlar benim misafirimdir. Sakın beni utandırmayın. Allah'tan korkun ve beni rezil etmeyin!" dedi. "Biz seni, elâlemin işine karışmaktan men etmemiş miydik?" dediler. Lût "İşte kızlarım (düşündüğünüzü) yapacaksanız (onlarla evlenin)" dedi. (Ey Rasulüm!) Hayatın hakkı için onlar sarhoşlukları içinde bocalıyorlardı. Güneş doğarken onları o korkunç ses yakaladı. Böylece ülkelerinin altını üstüne getirdik. Üzerlerine de balçıktan pişirilmiş taşlar yağdırdık." (15 Hicr/67-74)

Yusuf *(aleyhisselam)*'a karşı delicesine sevgi hisseden Aziz'in karısı hakkında dedikodu eden kadınların da Yusuf *(aleyhisselam)*'ı gördüklerinde büyülenerek meftun olmalarını Allah *(Subhanehu ve Teala)* şöyle haber vermektedir:

"Şehirdeki bazı kadınlar "Azizin karısı, delikanlısının nefsinden murat almak istiyormuş, Yusufun sevdası onun kalbine işlemiş! Biz onu gerçekten açık bir sapıklık içinde görüyoruz" dediler. Aziz'in karısı onların dedikodusunu duyunca onlara davetçi gönderdi, dayanacak yastıklar hazırladı ve herbirine bir bıçak verdi. (Kadınlar meyveleri soyarken Yusuf'a) "Çık karşılarına!" dedi. Kadınlar onu görünce onun büyüklüğünü anladılar. Şaşkınlıklarından ellerini kestiler ve dediler ki: "Hâşâ Rabbimiz! Bu bir beşer değil... Bu ancak üstün bir melektir!" Bunun üzerine Aziz'in karısı "İşte hakkında beni kınadığınız şahıs budur. Ben onun nefsinden murat almak istedim. Fakat o, bundan şiddetle sakındı. Andolsun eğer o kendisine emredeceğimi yapmazsa mutlaka zindana atılacak ve elbette sürünenlerden olacaktır!" dedi." (12 Yusuf/30-32)

Aziz'in karısına bak! Nasıl da bilincini kaybetti ve gaflet üzere yaşayıp gitti? Aynı şekilde diğer kadınlar da gaflete düştüler hatta bıçakla ellerini kesip de hiçbir şey hissetmeyecek kadar bilinçlerini kaybettiler. Allah *(Subhanehu ve Teala)*'dan bu gibi fitnelerden bizi korumasını dileriz.

Erkeklerin kadınlarla imtihan edilmesine gelince... Bu, erkekler adına çok tehlikeli bir durumdur. Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'nin şu sözleri tehlikenin büyüklüğünü çok net bir şekilde ifade etmektedir:

"Benden sonraya erkekler için kadınlardan daha zararlı bir fitne bırakmadım."[14]

[14] Muttefekun Aleyh.

Yine Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* "Kadınlarla birlikte olmamaya bakın!" buyurdu. Bunun üzerine Ensârdan bir adam "Ey Allah'ın Rasûlü! Kocanın babası ve oğullarından başka olan diğer akrabaları hakkında ne dersin?" diye sorunca "Onlarla birlikte olmak, ölüm gibi felakettir" buyurdu."[15]

Cabir *(radıyallahu anh)*'dan rivayet edildiğine göre Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* "Kocaları ve mahremleri yanında olmayan kadınlarla beraber olmayın! Çünkü şeytan damarlarınızdaki kan gibi sizi şaşırtmak için etrafınızda dolaşmaktadır" buyurdu. Sahabiler "Bu durum senin için de geçerli midir?" dediğinde Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurdu:

"Benim için de durum aynıdır fakat Allah beni o şeytanın şerrinden korudu ve yardım etti, şeytan bana boyun eğdi."[16]

16. Hakk'a Değil Çoğunluğa Tâbi Olmak

Bu, insanların çoğunun içine düştüğü bir hatadır. Hiç düşünmeden ve araştırma gereği duymadan sayı çokluğuna aldanarak kalabalıkların peşinden gitmek... İnsanların çoğunun sapmasına ve dalalete sürüklenmesine ve sahibinin gaflete düşmesine sebep olan bu büyük hata hakkında Allah *(Subhanehu ve Teala)* şöyle buyurmuştur:

"Yeryüzünde bulunanların çoğuna uyacak olursan seni Allah'ın yolundan saptırırlar. Onlar zandan başka bir şeye tâbi olmaz, yalandan başka söz de söylemezler." (6 Enam/116)

"Sen ne kadar üstüne düşsen de insanların çoğu iman edecek değillerdir." (12 Yusuf/103)

"Şeytan "Sonra elbette onlara önlerinden, arkalarından, sağlarından, sollarından sokulacağım ve sen, onların çoğunu şükredenlerden bulmayacaksın!" dedi." (7 Araf/17)

[15] Muttefekun Aleyh.
[16] Tirmizi, 1172.

Daha sonra Allah *(Subhanehu ve Teala)* Hakk'tan yüz çevirip yanlış yolda olmalarına rağmen çoğunluklara tabi olan kimseler hakkında Nuh *(aleyhisselam)*'ın kıssasını örnek göstererek şöyle buyurmuştur:

"Nuh kavmi de peygamberleri yalancılıkla suçladılar. Kardeşleri Nuh onlara "Allah'a karşı gelmekten sakınmaz mısınız? Bilin ki ben, size gönderilmiş güvenilir bir elçiyim. Artık Allah'a karşı gelmekten sakının ve bana itaat edin! Buna karşı sizden hiçbir ücret istemiyorum. Benim ecrimi verecek olan, yalnızca âlemlerin Rabbidir. Onun için, Allah'tan korkun ve bana itaat edin!" demişti. Onlar ise şöyle cevap verdiler: Sana düşük seviyeli kimseler tâbi olup dururken, biz sana iman eder miyiz hiç!" (26 Şuara/105-111)

Nuh *(aleyhisselam)*'a karşı çıkan ve Hakk'ı reddeden taraf sayıca çok, Nuh *(aleyhisselam)*'a tâbi olanlar ise az ve zayıf kimseler olduğu için, bu durum onları aldattı. Gaflete düştüler ve Allah'ın peygamberine icabet etmediler.

Aynı şekilde sapıklık ve şirk üzere hayatlarını sürdüren toplumun ileri gelenleri daha üstün ve sayıca çok olmaları sebebiyle Musa *(aleyhisselam)*'a tabi olmaktan geri durdular. Allah *(Subhanehu ve Teala)* Kuran'ı Kerim'de nasihatlere kulak vererek ibret alan, çoğunluğa aldanmayan kimseler hakkında şöyle buyurmuştur:

"İsrailoğullarını denizden geçirdik, orada kendilerine mahsus birtakım putlara tapan bir kavme rastladılar. Bunun üzerine "Ey Musa! Onların ilahları olduğu gibi, sen de bizim için bir ilah yap!" dediler. Musa "Gerçekten siz cahil bir toplumsunuz. Şüphesiz bunların içinde bulundukları (din) yıkılmıştır, yapmakta oldukları da bâtıldır. Allah sizi âlemlere üstün kılmışken ben size Allah'tan başka bir ilah mı arayayım?" dedi." (7 Araf/138-140)

17. Çoluk-Çocuk Sevgisini Allah'ın Sevgisinin Önüne Geçirmek

Bugün insanlara baktığımızda onların çoğunu çoluk çocuğuna karşı olan sevgilerini Allah *(Subhanehu ve Teala)*'nın sevgisinin önüne geçirdiğini, hayatlarını çocuklarını memnun etmeye adadıklarını, Rabbinin rızasına uygun değil de çocuklarının rızasına uygun bir şekilde yaşadıklarını görürüz. Onlar, yarın ahirette Rablerine kavuşacaklarını unuttular mı yoksa? Hiç şüphesiz Allah *(Subhanehu ve Teala)* şer'i kuralların muhafaza edilmediği bu gibi sevgilerden müslümanları sakındırmıştır. Böyle bir sevgi, insanın en yakını için bile olsa kendisine zarardan başka bir şey kazandırmaz.

Allah *(Subhanehu ve Teala)* yakınlara olan sevgide aşırıya gidilmesinin ne kadar tehlikeli olduğunu ve insanı gaflete sürüklediğini şu ayetlerle beyan etmiştir:

"Ey iman edenler! Eşlerinizden ve çocuklarınızdan size düşman olanlar da vardır. Onlardan sakının! Ama affeder, kusurlarını başlarına kakmaz, kusurlarını örterseniz bilin ki Allah, çok bağışlayan ve esirgeyendir. Doğrusu mallarınız ve çocuklarınız sizin için bir imtihandır. Büyük mükâfat ise Allah'ın katındadır." (64 Tegabun/14,15)

Mücahid *(rahmetullahi aleyh)* bu ayet hakkında şöyle demiştir: "Onlara dünya ile ilgili bir hususta düşmanlık etmediler. Fakat onlara olan sevgileri onlar için haram olan bir şeyi alıp kendilerine vermelerine sebep teşkil etti. Ayet, insanın eşi ve çocukları sebebiyle işleyebileceği her türlü masiyet hakkında umumidir, sebebin özelliği hükmün genelliğine engel değildir."

Bundan dolayı Allah *(Subhanehu ve Teala)* ayetin sonunda şöyle buyurdu:

"Doğrusu mallarınız ve çocuklarınız sizin için bir imtihandır. Büyük mükâfat ise Allah'ın yanındadır." (64 Tegabun/15)

18. Bid'atlere Dalmak

Bid'at, kişiyi büyük musibetlere ve gafletin en büyüğüne sevk eden bir felakettir. Selef-i Salihinden bazıları (Allah onlardan razı olsun) şöyle demişlerdir:

"Bidatlere dalmış kişiler zamanla bidatlerinden kurtulmak yerine bidatlerini daha da arttırıp çoğaltırlar."

İbni Teymiyye *(rahmetullahi aleyh)* şöyle demiştir:

"Ehli Sünnet imamlarından Sufyan es-Sevri gibi âlimler, bid'atin İblis'e günahlardan daha sevimli geldiğini söylemişlerdir. Çünkü günahlardan tevbe edilir ama bidat sahibi, işlediği bidatin bir suç olduğunu kabul etmediği için bidatinden tevbe etmez. Bidat işleyen kimseler, Allah'ın ve Rasulünün meşru kılmadığı bir ameli şeytanın da süslemesi ile güzel görür, yaptığının kötü bir şey olduğunu kabul etmez. Bilindiği üzere de insan ancak kötü kabul ettiği amellerinden dolayı tevbe eder..."[17]

Bidatlerin peşi sıra gitmek ve onlarla amel etmek, insanın haktan gafil kalmasına sebep olur. Çünkü o, hak olan amelleri, kendisini Rabbine yaklaştıracağını sandığı bidatlerle değiştirir. Ömrünü bidatlerle zayi eder ve vaktini boşa harcar. Hatta günah işlemeye daha yakındır. Sünnet-i Seniyye ile ıslah edilmesinden sonra yeryüzünde fesadı yaymak, şeytanın yoluna tabi olmaktır. Bid'atler apaçık sapıklık, gerçeği gizlemek ve zanlar üzere hareket etmektir.

Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurmuştur:

"Benden sonra sizden kim yaşarsa o, pek çok ihtilaflara şahid olacaktır. Binaenaleyh size gereken, sünnetime ve doğru yolum üzerinde bulunan halifelerimin sünnetine sarılmaktır. Bu sünnetlere adeta dişlerinizi (bir daha çıkmamak üzere iyice) batırınız. Sizi din adına sonradan ortaya atılan işlerden sakındırırım. Çünkü sonradan ortaya atılan her iş bid'attır ve her bid'at sapıklıktır."[18]

[17] Mecmu'ul Fetava, 9/10.

"Kim şu dimimizde olmayan bir şeyi ihdas ederse, o kendisinden reddedilmiştir."[19]

Başka bir rivayet ise "Kim, dinimizde olmayan bir amel ile amel ederse, o kendisinden reddedilmiştir" şeklindedir.

Bundan dolayı bidatçileri, Sünnet'e ve Sünnet ehline en çok düşmanlık gösteren kimseler olarak bulursun. Hiç şüphesiz bu, gaflet çeşitlerinin en büyüklerindendir ve gafleti kökleşmiş kimselerde meydana gelir. Bidat ehli kimseler, Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in hidayetine ve muvahhidlerin yoluna uymaktan kaçınan, şeytanın yollarına tabi olan kimselerdir. Allah *(Subhanehu ve Teala)* şöyle buyurmuştur:

"Kendisi için doğru yol belli olduktan sonra, kim Peygamber'e karşı çıkar ve müminlerin yolundan başka bir yola giderse, onu o yönde bırakırız ve cehenneme sokarız. O, ne kötü bir yerdir." (4 Nisa/115)

19. Allah ve Rasulüne Batıl Misaller Getirmek

Allah *(Subhanehu ve Teala)* bu davranışın gafletin sebeplerinden ve hidayete uymayıp Hakk'ı reddetmenin yollarından biri olduğunu şu ayetlerle beyan etmiştir:

"Biz, Kur'an okuduğun zaman seninle ahirete inanmayanların arasına gizleyici bir örtü çekeriz. Ayrıca, onu anlamamaları için kalplerine bir kapalılık ve kulaklarına bir ağırlık veririz. Sen Kuran'da Rabbinin birliğini yâdettiğinde onlar, canları sıkılmış bir vaziyette gerisin geri dönüp giderler. Biz, onların seni dinlerken ne maksatla dinlediklerini, kendi aralarında fısıldaşırlarken de o zalimlerin "Siz, büyülenmiş bir adamdan başkasına uymuyorsunuz!" dediklerini çok iyi biliriz. Senin için

[18] Ebu Davud, Tirmizi, İbni Mace, Nesaî.
[19] Muttefakun Aleyh.

ne türlü misaller getirdiler? Bu yüzden öyle bir saptılar ki artık doğru yolu bulamayacaklardır.” (17 İsra/45-48)

Mekkeli müşrikler, Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* hakkında “şair, kâhin, büyücü veya büyülenmiş” gibi daha pek çok misaller getirmişlerdi. Bu misaller Hakk’ı reddetmek, ona uymaktan ve boyun eğmekten geri durmak isteyen tüm kâfirlerin ortaya koyduğu çirkin misallerdir.

Günümüzde ise insanları Hakk’a ve imana davet eden davetçilere buna benzer sözler söylenmektedir. Çoğu zaman davetçiler, tartışmacı, kendisini ilgilendirmeyen meselelere burnunu sokan çocukça biri veya dünya menfaatlerinin peşinde koşan, insanlar arasında makam ve mevki sahibi olmaya çalışan, hükümranlık arzulayan birisi olarak nitelendirilir. Bazıları ise çok daha ileri giderek davetçilere “aşırı giden, terorist, bağnaz, geri kafalı veya vahhabi” gibi lakaplar takarlar. Hakk’a uymamak için bu gibi iftiralar atarken Hakk’ı anlama yetilerinin olmadığını da ortaya koymuş olurlar.

20. Salihlerle Alay Etmek

Salih kimselerin şahsiyetleri, kılık-kıyafetleri, Kur’an ve Sünnet üzere takip ettikleri hayat tarzları ile alay edenler, işledikleri bu suçun cezası olarak haktan ve hidayetten mahrum kalırlar. Çünkü onlar salihlerin bildiklerini ve dile getirdiklerini dinlemeye bile tahammül edemezler. Sonuç olarak da salihlerin ve ıslahatçıların buğuzlarını üzerlerine çeker, kâfir olarak sapıklıklar içerisinde bir hayat geçirirler. Nitekim Allah *(Subhanehu ve Teala)* haktan yüzçeviren ateş ashabının cehenneme girme sebebi olarak şöyle buyurmuştur:

“Nihayet onlardan (müşriklerden) birine ölüm gelip çattığında "Rabbim! Beni geri gönder! Ta ki boşa geçirdiğim dünyada iyi iş ve hareketler yapayım" der. Hayır! Onun söylediği bu söz, boş laftan ibarettir. Onların gerisinde ise, yeniden dirilecekleri güne kadar süren bir berzah vardır. Sûra üflendiği zaman artık aralarında akrabalık bağları kalmamıştır, birbirlerini de arayıp sormazlar. Artık kimlerin (sevap) tartıları ağır basarsa, işte onlar kurtuluşa erenlerdir. Kimlerin de tartıları hafif gelirse, onlar da kendilerine yazık etmişlerdir. Çünkü onlar, ebedî cehennemdedirler. Ateş yüzlerini yakar, orada suratları çirkin ve gülünç bir halde bulunurlar. Size âyetlerim okunurdu da, siz onları yalanlardınız değil mi?

Derler ki: "Rabbimiz! Azgınlığımız bizi altetti. Biz, sapıklar topluluğu idik. Rabbimiz! Bizi buradan çıkar. Eğer bir daha ettiklerimize dönersek, artık belli ki biz zalim insanlarız." Bunun üzerine Allah buyurur ki: Alçaldıkça alçalın orada! Bana karşı konuşmayın artık! Zira kullarımdan bir zümre "Rabbimiz! Biz iman ettik, öyle ise bizi affet! Bize acı! Sen merhametlilerin en iyisisin" demişlerdi de siz onları alaya aldınız. Sonunda onlar ile alay etmeniz size beni yâdetmeyi unutturdu. Siz onlara gülüyordunuz. Bugün ise ben onlara, sabrettiklerinin karşılığını verdim. Onlar, hakikaten muratlarına erenlerdir.” (23 Müminun/99-111)

“Kâfirler cehennemde "Kendilerini dünyada iken kötülerden saydığımız kimseleri burada niçin görmüyoruz? Alaya aldığımız onlar değil miydi? Yoksa (buradalar da) onları gözden mi kaçırdık?" derler. İşte cehennem ehlinin bu tartışması, şüphesiz bir gerçektir.” (38 Sad/62-64)

“O Tesnîm, Allah'a yakın olan kulların içecekleri bir kaynaktır. Şüphesiz günahkârlar, dünyada iken iman edenlere gülerlerdi. Onlarla karşılaştıklarında kaş göz hareketiyle alay ederlerdi. Ailelerine döndüklerinde (alaylarından dolayı) keyiflenerek dönerlerdi. Müminleri gördüklerinde "Şüphesiz bunlar sapıtmış" derlerdi. Hâlbuki onlar, müminleri denetleyici olarak gönderilmediler. İşte o gün müminler, kâfirlere gülerler. Koltuklar üzerinde etrafa bakarlar. Kâfirler yaptıklarının cezasını buldular mı? (Elbette buldular)” (83 Mutaffifin/29-36)

Allah *(Subhanehu ve Teala)* Nuh *(aleyhisselam)*'ın kavmi hakkında şöyle buyurmuştur:

"Nuh gemiyi yapıyor, kavminden ileri gelenler ise yanına her uğradıkça onunla alay ediyorlardı. Nuh onlara dedi ki: Eğer bizimle alay ediyorsanız, iyi bilin ki siz nasıl alay ediyorsanız biz de sizinle alay edeceğiz! Kendisini rezil edecek azabın kime geleceğini ve sürekli bir azabın kimin başına ineceğini yakında bileceksiniz." (11 Hud/38,39)

Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in ashabıyla alay eden münafıklar hakkında ise şöyle buyurmuştur:

"Münafıklar, kalplerinde olanı kendilerine haber verecek bir sûrenin müminlere indirilmesinden çekinirler. De ki: "Siz alay edin! Allah o çekindiğiniz şeyi ortaya çıkaracaktır!" Eğer onlara niçin alay ettiklerini sorarsan "Elbette biz, sadece lafa dalmış şakalaşıyorduk" derler. De ki: Allah ile, O'nun ayetleriyle ve peygamberiyle mi alay ediyordunuz? Boşuna özür dilemeyin! Çünkü siz iman ettikten sonra tekrar kâfir oldunuz. Sizden tevbe eden bir gurubu bağışlasak bile, bir guruba da suçlu olduklarından dolayı azap edeceğiz." (9 Tevbe/64-66)

Hakk'a davet eden kimselerle, onların hal ve hareketleriyle uğraşmak, dalga geçip alay etmek kişiyi gaflete düşürür, Allah'ı zikretmekten alıkoyar ve helake götürür.

Her dönemde varlığını sürdüren Hak ehline; vakitlerini insanların kılık-kıyafetleriyle uğraşarak boşa geçirmeyen, insanları Allah'ın dinine davet eden, görevlerini eksiksiz ikame eden ve hakikatı tüm çıplaklığıyla anlatmaktan çekinmeyen Hak ehline gelince... Burada onlardan bahsetmeden geçemeyeceğim. Allah *(Subhanehu ve Teala)* şöyle buyurmuştur:

"(Rasulüm!) De ki: İşte bu, benim yolumdur. Ben Allah'a çağırıyorum, ben ve bana uyanlar aydınlık bir yol üzerindeyiz. Allah'ı (ortaklardan) tenzih ederim! Ve ben ortak koşanlardan değilim." (12 Yusuf/108)

"Kâfir olanlar peygamberlerine dediler ki: "Elbette sizi ya yurdumuzdan çıkaracağız, ya da mutlaka dinimize döneceksiniz!" Rableri de onlara "Zalimleri mutlaka helâk edeceğiz!" diye vahyetti. Ve (Ey İman edenler!) Onlardan sonra sizi mutlaka o yerde yerleştireceğiz. İşte bu, makamımdan korkan ve tehdidimden sakınan kimselere mahsustur." (14 İbrahim/13,14)

21. Cimrilik ve Mal Sevgisi

Dünya malını çok sevmek ve onda cimrilik etmek gafletin en önemli sebeplerindendir. Çünkü kişi kendisine Allah'a ibadet yolunda harcaması için verilen ömrünü, gayretini ve gücünü sadece malını çoğaltmak için harcar durur. Neticede hak yoldan uzaklaşır ve helak olup gider. Allah *(Subhanehu ve Teala)* şöyle buyurmuştur:

"Çokluk kuruntusu sizi o derece oyaladı ki nihayet kabirleri ziyaret ettiniz." (102 Tekasür/1,2)

Cabir b. Abdullah *(radıyallahu anh)*'dan rivayet edildiğine göre Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* de şöyle buyurmuştur:

"Zulümden sakının! Çünkü zulüm kıyamet gününde karanlıklar olacaktır. Cimrilikten de sakının! Çünkü cimrilik sizden öncekileri helak etmiş, onları birbirlerinin kanlarını dökmeye, haramları helal saymaya sevketmiştir."[20]

Ka'b b. Malik *(radıyallahu anh)*'dan rivayet edildiğine göre Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurmuştur:

[20] Müslim.

"Bir kişinin mal ve şöhrete olan hırsının dinine vereceği zarar, aç iki kurdun koyun sürüsüne vereceği zarardan daha büyüktür."[21]

22. Anne-Babaya İtaatsizlik ve Zulüm

Anne-Babanın çocuğuna ve mazlumun zalime ettiği beddu-aya Allah *(Subhanehu ve Teala)* icabet eder. Bu da insanı helak edecek olan gaflete düşürür. Buhari ve Müslim'de rivayet edilen Cureyc'in annesi ile geçen kıssasında, annesinin ettiği bedduaya icabet edilmesi bu konuda yeterli bir delildir. Bununla birlikte Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurmuştur:

"Üç kimsenin duası makbuldur, bunların kabul edilişinde şüphe yoktur: Zulme uğrayanın duası, yolcunun (misafirin) duası, ana babanın çocuklarına duası..."[22]

Mazlumun bedduası hakkında Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* da Muaz b. Cebel *(radıyallahu anh)*'a "Mazlumun bed-duasından kork! Çünkü onunla Allah arasında hiçbir engel yoktur"[23] buyurmuştur.

23. Ahde Vefasızlık ve Sözünde Durmamak

Kişinin yaptığı anlaşmalara riayet etmemesi ve ahdini bozması, kalbinin katılaşmasına sebep olur. Hatta Allah *(Subhanehu ve Teala)* tarafından lanetlenmesine sebep olur. Zira Allah *(Subhanehu ve Teala)* ahdine vefa göstermeyen İsrailoğulları hakkında şöyle buyurmuştur:

"Andolsun ki Allah, İsrailoğullarından söz almıştı. Kefil ola-rak içlerinden on iki de başkan göndermişti. Allah onlara şöyle demişti: "Ben sizinle beraberim. Eğer namazı dosdoğru kılar, zekâtı verir, rasulüme inanır, onları desteklerseniz ve Allah'a güzel borç verirseniz andolsun ki sizin günahlarınızı örterim ve

[21] Ahmed b. Hanbel, İbni Ebi Şeybe, İbni Hibban, Tirmizi.
[22] Ahmed b. Hanbel, İbni Mace, Ebu Davud, Tirmizi.
[23] Buhari, Müslim, Ebu Davud, Tirmizi, Nesai, İbn Mace.

sizi, zemininden ırmaklar akan cennetlere yerleştiririm. Bundan sonra sizden kim inkâr yolunu tutarsa doğru yoldan sapmış olur." Sözlerini bozmaları sebebiyle onları lânetledik ve kalplerini katılaştırdık..." (5 Maide/12,13)

"Söz vermeleri(ni takviye) için Tûr'u başlarına diktik de onlara "Baş eğerek kapıdan girin! Cumartesi günü sınırı aşmayın!" dedik. Kendilerinden sağlam söz aldık. Sözlerinden dönmeleri, Allah'ın ayetlerini inkâr etmeleri, haksız yere peygamberleri öldürmeleri ve "Kalplerimiz kılıflanmıştır" demeleri sebebiyle onları lânetledik, türlü belâlar verdik. Onla-rın kalpleri kılıflı değildir, bilakis küfürleri sebebiyle Allah o kalpler üzerine mühür vurmuştur, pek azı müstesna artık iman etmezler." (4 Nisa/154,155)

Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* de şöyle buyurmuştur:

"Münâfıkın alâmeti üçtür: Söz söylerken yalan söyler, va'd ettiği zaman sözünde durmaz, kendisine bir şey emniyet edildiği zaman hıyanet eder."[24]

Müslim'in rivayetinde "Namaz kılsa, oruç tutsa ve kendisini müslüman zannetse de (münafıktır)" şeklinde bir ziyade vardır.

Başka bir rivayette ise "Ahd ettiğinde ahdini tutmaz, husû-met ettiğinde de haktan ayrılır"[25] şeklindedir.

Yine bu özellik Allah *(Subhanehu ve Teala)*'nın *"Onlar öyle (fâsıklar) ki, kesin söz verdikten sonra sözlerinden dönerler. Allah'ın ziyaret edilip hal ve hatırının sorulmasını istediği kimseleri ziyaretten vazgeçerler ve yeryüzünde fitne ve fesat çıkarırlar. İşte onlar gerçek-ten zarara uğrayanlardır." (2 Bakara/27)* buyruğunda da belirtil-diği gibi fasıkların özelliklerindendir.

Bundan dolayı Allah *(Subhanehu ve Teala)* ahidlerine vefa gösterenleri övmüş ve onlar hakkında şöyle buyurmuştur:

[24] Muttefakun Aleyh.
[25] Muttefakun Aleyh.

“Rabbinden sana indirilenin hak olduğunu bilen kimse, (inkâr eden) kör kimse gibi olur mu? Fakat bunu ancak akıl sahipleri anlar. Onlar, Allah'ın ahdini yerine getirenler ve verdikleri sözü bozmayanlardır.” (13 Rad/19,20)

Bununla birlikte Allah *(Subhanehu ve Teala) “Ey iman edenler! Akitlerin gereğini yerine getirin!” (5 Maide/1)* buyurarak bizlere sözümüzü tutmamızı emretmiştir.

Ey Kardeşim! Allah’a verdiğin sözde durmamaktan sakın! Zira Allah *(Subhanehu ve Teala)* senden kendisine hiçbir şeyi şirk koşmayacağına, O’nun şeriatı ile hükmedeceğine, 5 vakit namaz kılacağına, O’nun haram kıldığını haram, helal kıldığını da helal kabul edeceğine, Allah’a isyan hususunda hiçbir kula (anne-babana bile) itaat etmeyeceğine, ailen konusunda sana yüklemiş olduğu görevleri yerine getireceğine ve bunlar gibi daha pek çok emri yerine getireceğine dair söz almıştı. Kim Allah’a verdiği bu sözleri yerine getirmezse itaatkâr kul vasfından çıkarak Allah’a isyan eden bir kimse olur. Zira Allah *(Subhanehu ve Teala)* şöyle buyurmuştur:

“Rabbin, insanoğlunun sulbünden soyunu alıp devam ettirmiş ve onlara: "Ben sizin Rabbiniz değil miyim" demiş ve buna kendilerini şahit tutmuştu. Onlar da "Evet şahidiz" demişlerdi. Bu, kıyamet günü "Bizim bundan haberimiz yoktu" dersiniz veya "Daha önce babalarımız Allah'a ortak koşmuşlardı. Biz de onlardan sonra gelen bir zürriyetiz. Bizi, batıl işler yapanların yaptıklarından ötürü mü yok edeceksin?" dersiniz diyedir. Belki doğru yola dönerler diye ayetleri böylece uzun uzadıya açıklıyoruz.” (7 Araf/172-174)

24. Keder, Üzüntü ve Dünyevî Problemler

Keder, gam ve dünyevî problemler, insanların çoğunu Allah *(Subhanehu ve Teala)*’dan uzaklaşıp cin ve ins şeytanlarına güvenmeye sevk eden, böylece gaflete sürükleyen sebeplerdir. Şöyle ki; insanların çoğuna “Neden müslümanlarla birlikte sabah namazını veya herhangi bir farz namazı kılmıyorsun?” diye sorsan “Benim sıkıntılarım, keder ve üzüntüm başımdan aşkın, onların üstesinden gelemiyorum ki namaz kılayım!” derler. Bunun üzerine “Peki niçin vaktini öldürüyor, sana faydası olmayan şeylerle uğraşıyor, sigara, içki veya uyuşturucu kullanarak Rabbine asi oluyor ve kendini harcıyorsun?” diye sorsan “Ben sıkıntılarımdan ve üzüntülerimden kurtulamadığım için böyle yapıyorum” yanıtını verirler.

Böyle kimseler Allah’a sığınıp O’ndan yardım istemek, rızasına uygun ameller işlemek yerine haramlara koşmayı adet edinmişlerdir. Oysa Allah’a güvenip dayansa Allah *(Subhanehu ve Teala)* onun sıkıntı ve kederini hafifletecek ve gönlünü rahatlacaktır.

“O halde Allah'a koşun! Çünkü ben, size O'nun katından gelmiş açık bir uyarıcıyım. Allah ile beraber başka bir ilah edinmeyin! Zira ben size O'nun tarafından (gelmiş) açık bir uyarıcıyım.” (51 Zariyat/50,51)

25. İnsanların Sahip Oldukları Bilgilerle Yetinmeleri

Tarih boyunca Hakk’ı kabul etmeyen insanların Hakk’ı kabul etmeme sebepleri incelendiğinde çoğunun kendilerinde olan ilme güvendiği, onu benimsediği ve tek doğru yol olduğunu zannettikleri görülecektir. Mesela Yahudi ve Hıristıyanlar kendilerinde olan ilimle övünür, kendilerinin doğru yolda olduklarını zanneder ve davet edildikleri haktan yüz çevirirler. Aynı şekilde Yunan felsefesinden etkilenenler, mantıkçılar, kelamcılar, laikler veya demokratlar da kendilerinin doğru yolda olduğunu, bütün insanların da onların fikirlerini benimsemesi gerektiğini iddia ederler. Gelişmenin ve ilerlemenin sadece kendi görüş ve düşünceleri sayesinde olacağını zannederler. Bu da onları, Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ve şerefli asha-

bının üzerinde bulunduğu haktan yüz çevirmeye sevk eder. Böylece gafletin kucağına düşmüş olurlar. Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in getirmiş olduğu hidayetin, günümüz şartlarına uygun olmadığını, kendi yollarının ise günümüzdeki problemleri çözebilecek yegâne yol olduğunu iddia ederler. Böylece Rahmanî vahyi terk ederek şeytanî vahye tabi olurlar. Allah *(Subhanehu ve Teala)* bu gibi kimseler hakkında şöyle buyurmuştur:

"Allah'ın ayetleri hakkında tartışanlara bakmadın mı? Nasıl döndürülüyorlar! Onlar, Kitab'ı ve peygamberlerimize gönderdiklerimizi yalanlayanlardır. Onlar yakında (gerçeği) anlayacaklar! O zaman boyunlarında demir halkalar ve zincirler olduğu halde sürüklenecekler, kaynar suda, sonra da ateşte yakılacaklardır. Sonra onlara "Allah'ı bırakıp da koştuğunuz ortaklar, taptığınız ilahlar nerededir?" denilecek. Onlar da "Bizden uzaklaştılar, zaten biz önceleri hiçbir şeye tapmıyorduk" diyecekler. İşte Allah kâfirleri böyle şaşırtır. Bu, sizin yeryüzünde haksız olarak şımarmanızdan ve aşırı derecede sevinip böbürlenmenizden ötürüdür. İçinde ebedî kalmak üzere cehennemin kapılarından girin! Kibirlenenlerin dönüp gidecekleri yer ne çirkindir!

Onun için Rasulüm, sen sabret! Şüphesiz Allah'ın vaadi gerçektir. Onlara söz verdiğimiz azabın bir kısmını sana ya gösteririz yahut seni daha önce vefat ettiririz. Nasıl olsa onlar bize döneceklerdir.

Andolsun, senden önce de peygamberler gönderdik. Onlardan sana kıssalarını anlattığımız kimseler de var, durumlarını sana bildirmediğimiz kimseler de var. Hiçbir peygamber Allah'ın izni olmaksızın herhangi bir ayeti kendiliğinden getiremez. Allah'ın emri gelince de hak uygulanır ve o zaman bâtılı seçenler hüsrana uğrayacaklardır.

Allah, kimine binesiniz, kimini yiyesiniz diye sizin için hayvanları yaratandır. Onlarda sizin için daha nice faydalar vardır. Gönüllerinizdeki bir arzuya, onlara binerek ulaşırsınız. Onların ve gemilerin üstünde taşınırsınız. Allah size âyetlerini gösteriyor. Şimdi, Allah'ın ayetlerinden hangisini inkâr edersiniz?

Onlar yeryüzünde gezip dolaşmadılar mı ki, kendilerinden öncekilerin sonu nasıl olmuştur görsünler! Öncekiler bunlardan daha çoktu, kuvvetçe ve yeryüzündeki eserleri bakımından da daha sağlam idiler. Fakat kazandıkları şeyler onlara asla fayda vermemiştir. Peygamberleri onlara apaçık bilgiler getirince onlar, kendilerinde bulunan beşeri bilgiye güvendiler ve onları alaya aldılar. Alaya aldıkları şey kendilerini boğuverdi. Artık o çetin azabımızı gördükleri zaman "Allah'a inandık ve O'na ortak koştuğumuz şeyleri inkâr ettik" derler. Fakat azabımızı gördükleri zaman imanları kendilerine bir fayda vermeyecektir. Allah'ın kulları hakkında süregelen âdeti budur. İşte o zaman kâfirler hüsrana uğrayacaklardır." (40 Mümin/69-85)

Ayette kastedilen ilmin, şer'i ilim değil de ondan başka bir ilim olduğunu söylemek gerçekten büyük bir hatadır. Bir müslümanın demokratların, laiklerin, ateistlerin, mantıkçıların veya filozofların sahip olduğu ilmin, yaratılmışların en hayırlısı Muhammed *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'den miras kalan ilimden daha hayırlı olduğunu zannetmesi olacak iş değildir.

Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* insanlar içerisinde Rabbini ve O'nun sıfatlarını en iyi bilendir. Zira bu ilmi ona, Âlim ve Habir olan Allah *(Subhanehu ve Teala)* vahyetmiştir. Zamanımızdaki Mutezile guruhunun kendi kıt ve fasid akıllarını, Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in sözünün önüne geçirmeleri sapkınlığın bir başka çeşididir.

Yine insanlar içerisinde Allah *(Subhanehu ve Teala)* ve Rasulunun kendilerine tabi olmamızı emrettiği Sahabe-i Kiram'ın sahip olduğu ilmi beğenmeyen ve kendilerinin onlardan daha âlim olduğunu zanneden, aklını yitirmiş zavallıları da göreceksin. Kendisinden başka ilah olmayan Allah *(Subhanehu ve Teala)*'ya and olsun ki Sahabe'nin *(radıyallahu anhum)* anlayışında kusur bulan ve onların ilmini küçümseyen kimselerde hayırdan eser yoktur. Böyle kimseler insanların en sefihlerindendir. Hiç şüphesiz Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in ashabı öyle kimselerdi ki Allah *(Subhanehu ve Teala)* onlardan razı olmuştu. Onlar, hayırda yarışan bir kavimdi. Onlar, insanlar içerisinden çıkarılmış en hayırlı ümmet ve Allah'ın dinini en güzel şekilde anlayıp yaşayan kimselerdi. Onlar, Allah'ın derecelerini yükselttiği ve kendilerinden sonra gelenlerin bu derecelere yetişemeyeceği, her biri yıldızlar mesabesinde olan nadide kimselerdi.

Sahabe-i Kiram'ın anlayışına, özellikle de dinin asılları ve temel meseleleri hususundaki anlayışlarına muhalefet eden kimselerde hiçbir hayır yoktur. Şimdi bizler Kur'an ve Sünnet'in naslarını Sahabe-i Kiram'ın anladığı şekilde anlamaktayız ki zaten müslümanlar bu hususta icma etmişlerdir. Allah *(Subhanehu ve Teala)* şöyle buyurmuştur:

"Kendisi için doğru yol belli olduktan sonra, kim Rasul'e karşı çıkar ve müminlerin yolundan başka bir yola giderse, onu o yönde bırakırız ve cehenneme sokarız. O ne kötü bir yerdir!" (4 Nisa/115)

Onların *(radıyallahu anhum)* doğru yolda oldukları ve şehadetlerinin geçerli olduğu hususunda pek çok ayet ve hadis bulunmaktadır.

"Andolsun ki o ağacın altında sana biat ederlerken Allah, o müminlerden razı olmuştur. Kalplerinde olanı bilmiş, onlara güven duygusu vermiş ve onları pek yakın bir fetihle ödüllendirmiştir." (48 Fetih/18)

"Allah da rasulüne ve müminlere sükûnet ve güvenini indirdi, onların takvâ sözünü tutmalarını sağladı. Zaten onlar buna lâyık ve ehil kimselerdi. Allah her şeyi bilendir." (48 Fetih/26)

"Muhammed, Allah'ın rasulüdür. Beraberinde bulunanlar da kâfirlere karşı çetin, kendi aralarında merhametlidirler. Onları rükûya varırken, secde ederken görürsün. Allah'tan lütuf ve rıza isterler. Onların nişanları yüzlerindeki secde izidir. Bu, onların Tevrat'taki vasıflarıdır. İncil'deki vasıfları da şöyledir: Onlar filizini yarıp çıkarmış, gittikçe onu kuvvetlendirerek kalınlaşmış, gövdesi üzerine dikilmiş bir ekine benzerler ki bu, ekicilerin de hoşuna gider. Allah böylece onları çoğaltıp kuvvetlendirmekle kâfirleri öfkelendirir. Allah onlardan iman edip salih amel işleyenlere mağfiret ve büyük mükâfat vâdetmiştir." (48 Fetih/29)

"Elbette içinizden, fetihten önce harcayan ve savaşanlar, daha sonra harcayıp savaşanlara eşit değildir. Onların derecesi, sonradan infak eden ve savaşanlardan daha yüksektir. Bununla beraber Allah hepsine de en güzel olanı vâdetmiştir. Allah'ın yaptıklarınızdan haberi vardır." (57 Hadid/10)

Abdullah b. Mesud *(radıyallahu anh)*'dan rivayet edildiğine göre Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurmuştur: "İnsanların en hayırlısı benim asrımdır. Sonra onlara yakın olanlar, sonra onlara yakın olanlardır. Daha sonra öyle bir nesil gelir ki, onlardan birinin şehâdeti yemininin, yemîni de şehâdetinin önüne geçer."[26]

Ebu Said el-Hudrî *(radıyallahu anh)*'dan rivayet edildiğine göre Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurmuştur: "Ashabıma sövmeyin! Sizden birisi Uhud dağı büyüklüğünde

[26] Muttefekun aleyh.

altın infak etse bile, onların bir müd veya yarısı kadar infak ettiği sadakaya yetişemez."[27]

Ebu Musa el-Eşarî *(radıyallahu anh)*'dan rivayet edildiğine göre Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurmuştur: "Yıldızlar semânın emniyetidir. Yıldızlar gitti mi semâya vaat olunan gelir. Ben ashabım için bir emniyetim. Ben gittim mi ashabıma vaat olunanlar gelir. Ashabım da ümmetim için bir emniyettir. Ashabım gitti mi ümmetime vaat olunan şeyler gelir."[28]

Abdullah b. Mesud *(radıyallahu anh)*'dan rivayet edildiğine göre Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurmuştur: "Benden önce Allah'ın gönderdiği hiç bir peygamber yoktur ki, onun ümmetinden Havarileri ve sünnetine tâbi olan, emrine uyan ashabı olmasın. Daha sonra onların ardından, yapmadıklarını söyleyen ve emrolunmadıkları şeyleri yapan bir takım kötü nesiller meydana çıkar. İşte kim bunlara karşı eliyle mücâhede ederse o mümindir. Kim onlara karşı diliyle mücâhede ederse o mümindir. Kim onlara karşı kalbiyle mücâhede ederse o da mümindir. Ancak bunun ötesindekilerde hardal tanesi kadar bile iman yoktur."[29]

26. Dalalete Sürükleyen Önderlerin Varlığı

Bu kimseler baldan tatlı dilleriyle insanları cehenneme sürükleyen aldatıcılardır. Onların dilleri tatlı olmakla birlikte kalpleri zehir gibi acıdır. İnsanları Allah'ın dininden uzaklaştırıp kendi sapkın yollarına çağırırlar. Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* bu kimselerin ümmeti için ne kadar zararlı olduğunu bizlere haber vermiştir. Huzeyfe *(radıyallahu anh)* şöyle demiştir:

"İnsanlar Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'e hayırdan sorardı. Ben ise bana da ulaşabilir korkusuyla hep şerden sorar-

[27] Muttefekun aleyh.
[28] Müslim.
[29] Müslim.

dım. Yine bir gün "Ey Allah'ın Rasulü! Biz cahiliye devrinde şer içerisinde idik ve Allah bize bu hayrı verdi. Bu hayırdan sonra tekrar şer var mı?" diye sordum. "Evet, var!" buyurdular. Ben tekrar "Peki bu şerden sonra hayır var mı?" dedim. "Evet var! Fakat onda duman da var" buyurdular. Ben "Duman nedir?" dedim. "Öyle bir nesil gelecek ki sünnetimden başka bir sünnet edinir, hidayetimden başka bir hidayet ararlar. Bazı işlerini iyi bulursun, bazı işlerini de kötü bulursun" buyurdular.

Ben tekrar "Bu hayırdan sonra başka bir şer kaldı mı?" diye sordum da "Evet! Cehennem kapısına çağıran davetçiler var. Kim onlara icabet ederek o kapıya doğru giderse onu ateşe atarlar" buyurdular. Ben "Ey Allah'ın Rasulü! Ben o güne ulaşırsam bana ne emredersiniz?" dedim. "Müslümanların cemaatine ve imamlarına uy, onlardan ayrılma!" buyurdular. "O zaman ne cemaat ne de imam yoksa?" dediğimde ise "O takdirde bütün fırkaları terket! Öyle ki, bir ağacın köküne dişlerinle tutunmuş bile olsan, ölüm sana gelinceye kadar o vaziyette kal!" buyurdular."[30]

Ziyad b. Hudayr şöyle demiştir: "Ömer bana "İslam'ı yıkan şey nedir biliyor musun?" dedi. Ben "Hayır" deyince "Âlimlerin zellesi (hataları), münafığın kitab ile cidal etmesi ve saptırıcı önderlerin hâkim olmasıdır" dedi."[31]

Allah *(Subhanehu ve Teala)*'dan bu gibi saptırıcıların şerrinden bizleri korumasını niyaz ederiz. Günümüzdeki bu saptırıcı âlimler modern çağa ayak uydurma ve dini yenileme gibi Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in ve ashabının hiçbir zaman bahsetmediği bahanelerle insanları kandırmaktadır. Ancak şu da bir gerçek ki onlara sadece ahmak kimseler tabi olmaktadır. Çünkü onlar Allah ve Rasulü hakkında konuşurken hiçbir delile ve sağlam bilgiye dayanmaksızın konuşurlar. Bu

[30] Muttefekun Aleyh.
[31] Darimi sahih bir senedle rivayet etmiştir.

kimseler hakkında Allah *(Subhanehu ve Teala)* şöyle buyurmuştur:

> *"İnsanlardan bazısı, bir bilgiye, rehbere veya vahye dayanan aydınlatıcı bir kitaba dayanmaksızın Allah hakkında tartışır. Allah yolundan saptırmak için yanını eğip bükerek (kibir ve azamet içinde) Allah hakkında tartışmaya kalkar. Onun için dünyada bir rezillik vardır. Kıyamet gününde ise ona yakıcı azabı tattıracağız. O gün ona "İşte bu, önceden yapıp ettiklerin yüzündendir" denilir. Elbette Allah, kullarına haksızlık edici değildir." (22 Hac/8-10)*

Ebu Hureyre *(radıyallahu anh)*'dan rivayet edildiğine göre Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurmuştur: "Ümmetimin sonunda öyle kimseler zuhur edecek ki size, ne sizin ne de babalarınızın işitmediği şeyleri rivayet edecekler. İşte onlardan sakının!"[32]

Diğer bir rivayette ise "Ahir zamanda bazı deccal ve yalancılar meydana çıkacak. Size, sizin ve babalarınızın işitmediği sözler getirecekler. Aman onlardan sakının! Sizi kandırıp da fitneye düşürmesinler" şeklindedir.

Maalesef günümüzde insanlar, söz söyleyenlerin bakan, başbakan olmasına, profesör veya hocaefendi gibi ünvanlar kullanmalarına aldanarak söylediklerini kabul ediyorlar. Onların sahte sözleri, sefih akılları ve değersiz fikirleriyle gözleri kamaşıyor, Kur'an, sünnet ve sahabenin yaşantısını "Asrımıza uygun değil" diyerek ya görmezden geliyor ya da inkâr ediyorlar. Hiç şüphesiz bu durum, apaçık bir fitne ve çok büyük bir musibettir. Yalnızca Allah'a sığınır, O'ndan afiyet ve selamet dileriz.

Muhammed b. Sirin "Hiç şüphesiz bu ilim dindir ve dininizi kimden aldığınıza dikkat edin!" demiştir.

---

32 Müslim.

27. Kötülüğü Emreden Nefsin Gizlediklerini Hafife Almak

Kişinin nefsinin derinliklerinde gizli kalan kötü düşüncelerden, kalp hastalıklarından ve sinesinde gizli kalan düşüncelerden kurtulamaması ve kendi görüşünü beğenmesi de gafletin sebeplerindendir.

Ebu Vail şöyle demiştir: "Sıffin günü Sehl b. Huneyf ayağa kalkıp şöyle dedi: Ey insanlar! Siz kendi kendinizi itham ediniz! Andolsun biz Hudeybiye gününde Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ile birlikte idik. Eğer bir savaş olduğunu görmüş olsaydık elbetteki savaşırdık. Bu, Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ile müşrikler arasındaki sulh sırasında olmuştu. Ömer b. Hattab *(radıyallahu anh)* Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'e gelerek "Ey Allah'ın Rasulü! Biz hak üzere, onlar da batıl üzere değiller mi?" dedi. Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* "Evet, öyledir" buyurdu. Ömer "Bizden ölenler cennette, onlardan ölenler cehennemde değil midir?" diye sordu. Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* "Evet" buyurdu. Bu sefer şöyle sordu: "Peki, Allah bizimle onlar arasında hükmünü vermeden niçin dinimiz hususunda zillet olan şartları kabul ediyor ve böylelikle geri dönüyoruz?" Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurdu: "Ey Hattab'ın oğlu! Ben Allah'ın Rasulüyüm. Allah ebediyyen beni sahibsîz bırakmaz."

Bunun üzerine Ömer, Ebu Bekir'in yanına vardı ve "Ey Ebu Bekir! Biz hak üzere, onlar da batıl üzere değiller mi?" dedi. Ebu Bekir "Evet, öyledir" dedi. Ömer "Bizden ölenler cennette, onlardan ölenler cehennemde değil midir?" diye sordu. Ebu Bekir "Evet" dedi. Bu sefer Ömer "Peki, Allah bizimle onlar arasında hükmünü vermeden niçin dinimiz hususunda zillet olan şartları kabul ediyor ve böylelikle geri dönüyoruz?" diye sordu. Bunun üzerine Ebu Bekir "Ey Hattab'ın oğlu! O Allah'ın Rasulüdür. Allah onu asla sahipsiz bırakmayacaktır" dedi.

Bunun üzerine Fetih Sûresi nazil oldu. Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* bu ayetleri Ömer'e okudu. O da "Ey Allah'ın Rasulü! Bu bir fetih midir?" diye sordu. Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* "Evet" diye buyurunca Ömer'in gönlü hoş oldu ve geri döndü."[33]

Hiç şüphesiz kulun Allah'a, Rasulüne, Ashab-ı Kiram'a ve onlara tabi olan selefe küstahça muhalefet etmesi sapkın anlayışlar ortaya atması, ayet ve hadisler hakkında yeni düşünceler ortaya atması en büyük aşırılıklardandır. Nitekim kendisinin İsa b. Meryem olduğunu iddia eden Sudanlı hilekâr bir kişi de böyle bir küstahlık göstermiş, ayet ve hadisler hakkında kendisinden önce hiç kimsenin söylemediği sözler söyleyerek kitaplar yazmıştır. Böylece insanların kendisine itaat etmesini istemiştir. Bu adamın başına gelen, çok şiddetli bir beladır. Çünkü bu zavallı, dinin kaidelerini ve asıllarını Selef-i Salihinden daha iyi anladığını zannetmektedir. Selefin, İsa *(aleyhisselam)*'ın nuzulü hakkındaki görüşlerinin yanlış olduğunu söyleyip yeni görüşler ortaya atmaktadır.

Herhangi bir hususta Allah'ın ve Rasulünün emrini hiçe sayıp kendi görüşlerini öne süren kimselerden şeytandan sakındığın gibi sakın! Hiç şüphesiz bize düşen görev, Sahabe-i Kiram'dan öğüt ve ibretler alarak onların izlediği yolu takip etmektir. Allah *(Subhanehu ve Teala)* kitabında onlardan bahsetmiş, onları övmüş, onlardan razı olduğunu bildirmiş ve onlara cenneti vaad etmiştir.

> *"Elbette içinizden, fetihten önce harcayan ve savaşanlar, daha sonra harcayıp savaşanlara eşit değildir. Onların derecesi, sonradan infak eden ve savaşanlardan daha yüksektir. Bununla beraber Allah hepsine de en güzel olanı vâdetmiştir. Allah'ın yaptıklarınızdan haberi vardır." (57 Hadid/10)*

33 Muttefekun Aleyh.

Allah *(Subhanehu ve Teala)* Sahabe-i Kiram'ın hepsi için en güzel olanı vaad etmiştir. Çünkü onlar hiçbir zaman görüşleriyle Allah ve Rasulünün önüne geçmemişlerdir. Bize de düşen, onları örnek almak ve yollarını takip etmektir. Allah *(Subhanehu ve Teala)* şöyle buyurmuştur:

> *"(Sana karşı çıkanlar) hiç yeryüzünde dolaşmadılar mı? Zira dolaşsalardı elbette düşünecek kalpleri ve işitecek kulakları olurdu. Ama gerçek şu ki, gözler kör olmaz; lâkin göğüsler içindeki kalpler kör olur." (22 Hac/46)*

3. BÖLÜM

Gaflet Hastalığının İnsanı Uğratacağı Zararlar

Gaflet hastalığının insan üzerinde bıraktığı yaralar durmaksızın kademe kademe ilerler ve zamanla kişiye tamamen hükmeder. Sonunda onun insanî duygu ve hislerinin yok olmasına, hayvanların seviyesine kadar düşmesine neden olur. Bu hastalığın insanoğluna vereceği zararlardan bazıları şunlardır:

1. Gafletin kökleştiği kimselerin üzerine Allah *(Subhanehu ve Teala)*'nın gazabının ve öfkesinin inmesi. Allah *(Subhanehu ve Teala)* şöyle buyurmuştur:

> *"Size verdiğimiz rızıkların temizlerinden yiyin, bunda aşırı gitmeyin ki gazabımı haketmeyesiniz. Gazabımı hakeden kimse muhakkak ki mahvolur." (20 Taha/81)*

2. Gaflet hastalığına yakalanmış kimseler cehennem için odun (yakıt) olurlar. Allah *(Subhanehu ve Teala)* şöyle buyurmuştur:

> *"And olsun ki cehennem için de birçok cin ve insan yarattık. Onların kalbleri vardır ama anlamazlar, gözleri vardır ama görmezler, kulakları vardır ama işitmezler. Onlar hayvanlar gibi hatta daha sapıktırlar. İşte bunlar gafillerin ta kendisidir." (7 Araf/179)*

3. Kalbin nurunun giderek kaybolması ve karanlıklar içerisinde kalması. Allah *(Subhanehu ve Teala)* şöyle buyurmuştur:

“Hayır, hayır! Onların kazandıkları kalblerini paslandırıp körletmiştir.” (83 Mutaffifin/14)

“Ölü iken kalbini diriltip, insanlar arasında yürürken önünü aydınlatacak bir nur verdiğimiz kimsenin durumu, karanlıklarda kalıp çıkamayan kimsenin durumu gibi midir? Kâfirlere de, işledikleri güzel gösterilmiştir.” (6 Enam/122)

4. Apaçık olmasına rağmen Hakkı idrak etmekten yoksun kalmak ve Âlemlerin Rabbinin kelamından etkilenmemek.

“Biz, onların akıllarını başlarına toplamaları için bu Kuran'da (çeşitli ikaz ve ihtarları) türlü şekillerde tekrar ettik. Fakat bu, daha da kaçıp uzaklaşmalarından başka bir şey sağlamıyor. De ki: Eğer söyledikleri gibi Allah ile birlikte başka ilâhlar da bulunsaydı, o takdirde bu ilâhlar Arş'ın sahibi olan Allah'a ulaşmak için çareler arayacaklardı. Allah, onların söyledikleri şeylerden münezzehtir.

Yedi gök, yer ve bunlarda bulunan herkes O'nu tesbih eder. O'nu övgü ile tesbih etmeyen hiçbir şey yoktur. Ne var ki siz onların tesbihini anlamazsınız. O, halîmdir, bağışlayıcıdır.

Biz Kur'an okuduğun zaman seninle ahirete inanmayanların arasına gizleyici bir örtü çekeriz. Ayrıca, onu anlamamaları için kalplerine bir kapalılık ve kulaklarına bir ağırlık veririz. Sen Kuran'da Rabbinin birliğini yâdettiğinde onlar, canları sıkılmış vaziyette gerisin geri dönüp giderler.” (17 İsra/41-46)

5. Kötü akibet; hiç ummadıkları bir anda Allah *(Subhanehu ve Teala)*’nın kendilerini yakalayıvermesi.

“Allah tarafından kuşatıcı bir felâket gelmesi veya farkında olmadan kıyametin ansızın kopması karşısında kendilerini emin mi gördüler?” (12 Yusuf/107)

Gaflet üzere hayatlarını sürdüren kimselerin kendilerini aldatan bu dünyadan hiç beklemedikleri bir anda ayrılma vakitleri gelip çatar. O gün Allah *(Subhanehu ve Teala)* onları şaşkınlıkları içerisinde yalnız başlarına bırakır.

“Allah sağlam sözle iman edenleri hem dünya hayatında hem de ahirette sapasağlam tutar, zalimleri ise saptırır. Allah dilediğini yapar.” (14 İbrahim/27)

Özür dilemeye ve tekrar dünyaya dönmeye güç yetiremezler.

“İnkâr edenler, yüzlerinden ve sırtlarından (saran) ateşi savamayacakları, kendilerine yardım dahi edilmeyeceği zamanı bir bilselerdi! Bilâkis kendilerine o (kıyamet) öyle âni gelir ki, onları şaşırtır. Artık, ne reddedebilirler onu, ne de kendilerine mühlet verilir.” (21 Enbiya/39,40)

“Siz farkında olmadan, ansızın başınıza azap gelmezden önce, Rabbinizden size indirilenin en güzeline (Kuran'a) tâbi olun! Kişinin "Allah'a karşı aşırı gitmemden dolayı bana yazıklar olsun! Gerçekten ben alay edenlerdendim" diyeceği günden sakının!” (39 Zümer/55,56)

“Nihayet kâfirlerden birine ölüm gelip çattığında "Rabbim! Beni geri gönder! Ta ki boşa geçirdiğim dünyada iyi işler yapayım" der. Hayır! Onun söylediği bu söz boş laftan ibarettir. Onların gerisinde ise, yeniden dirilecekleri güne kadar süren bir berzah vardır.” (23 Müminun/99,100)

6. Salihlerin davetlerine kulak vermemenin neticesinde afetlerin baş göstermesi. Allah *(Subhanehu ve Teala)* Kehf suresinde mümin arkadaşının sözlerini önemsemeyip onunla tartışan gafil kimsenin kıssasını şöyle zikretmiştir:

“Gurur ve kibirle, kendisine zulmederek bağına girdi ve şöyle dedi: "Bunun, hiçbir zaman yok olacağını sanmam. Kıyametin kopacağını da sanmıyorum. Şayet Rabbimin huzuruna götürülürsem, hiç şüphem yok ki orada bundan daha hayırlı bir akıbet bulurum." Karşılıklı konuşan arkadaşı ona hitaben:

"Sen, seni topraktan, sonra nutfeden (spermadan) yaratan, daha sonra seni bir adam biçimine sokan Allah'ı inkâr mı ettin? Fakat O Allah benim Rabbimdir ve ben Rabbime hiçbir şeyi ortak koşmam. Bağına girdiğinde "Mâşâallah! Kuvvet yalnız Allah'ındır" deseydin ya! Eğer malca ve evlâtça beni kendinden güçsüz görüyorsan şunu bil ki belki Rabbim bana, senin bağından daha iyisini verir. Senin bağına ise gökten yıldırımlar gönderir de bağ kupkuru bir toprak haline gelir. Yahut bağının suyu dibe çekilir de bir daha onu arayıp bulamazsın..."

Derken onun serveti kuşatılıp yok edildi. Böylece bağı uğruna yaptığı masraflardan ötürü ellerini oğuşturup kaldı. Bağın çardakları yere çökmüştü. "Ah! Keşke ben Rabbime hiçbir ortak koşmamış olsaydım!" diyordu. Kendisine Allah'tan başka yardım edecek destekçileri olmadığı gibi kendi kendini de kurtaracak güçte değildi. İşte burada yardım ve dostluk, Hak olan Allah'a mahsustur. Mükâfatı en iyi olan O, en güzel âkıbeti veren yine O'dur." (18 Kehf/35-44)

Yine Allah *(Subhanehu ve Teala)* Nuh *(aleyhisselam)*'ın şöyle dua ettiğini haber vermiştir:

"Nuh "Rabbim! Yeryüzünde kâfirlerden hiç kimseyi bırakma! Çünkü sen onları bırakırsan kullarını saptırırlar, yalnız ahlâksız ve nankör insanlar doğururlar" dedi." (71 Nuh/26,27)

7. Gafletin çoğalmasıyla günah ve şirkin çoğalıp yeryüzünün fesada uğraması. Hiç şüphesiz günahın çoğalması sebebiyle karada ve denizde fesad baş gösterir ve yayılır. Allah *(Subhanehu ve Teala)* şöyle buyurmuştur:

"İnsanların bizzat kendi işledikleri yüzünden karada ve denizde düzen bozuldu ki Allah yaptıklarının bir kısmını onlara tattırsın. Belki de tuttukları kötü yoldan dönerler." (30 Rum/41)

"Yeryüzünde bulunanların çoğuna uyacak olursan, seni Allah'ın yolundan saptırırlar. Onlar zandan başka bir şeye tâbi olmaz, yalandan başka söz de söylemezler." (6 Enam/116)

"Sen ne kadar üstüne düşsen de insanların çoğu iman edecek değillerdir." (12 Yusuf/103)

"(Şeytan) "Sonra elbette onlara önlerinden, arkalarından, sağlarından, sollarından sokulacağım ve sen onların çoğunu şükredenlerden bulamayacaksın!" dedi." (7 Araf/17)

Yani "Onları Allah *(Subhanehu ve Teala)*'yı tevhid eden kimseler olarak bulamayacaksın" demektir. Sonuç olarak yeryüzünde gaflet çoğalır ve insanların çoğunun kalbinde kökleşir. Bundan Allah'a sığınırız.

8. "Yevm-u Mezid" yani Kıyamet gününde Allah *(Subhanehu ve Teala)*'nın mümin kullar tarafından görüleceği günde Allah *(Subhanehu ve Teala)*'yı görmekten mahrum kalmak. Gaflet, nasıl ki bu dünya hayatında kulu Rabbinden ayırıp uzaklaştırıyorsa hiç kimsenin ve hiçbir şeyin fayda veremeyeceği Kıyamet gününde de kulun Rabbinden, Rabbinin cemalini seyretmekten mahrum kalmasına sebep olur. O gün selim bir kalp ile gelenler müstesna insanlar, azabın en şiddetlisiyle cezalandırılırlar. Cehennem ehli gafil mücrimler hakkında Allah *(Subhanehu ve Teala)* şöyle buyurmuştur:

"Hayır! Onlar şüphesiz o gün Rablerinden (O'nu görmekten) mahrum kalmışlardır. Sonra onlar azabı çetin olan cehenneme girerler." (83 Mutaffifin/15,16)

Allah *(Subhanehu ve Teala)* "La ilahe illallah" zikrinden gafil olan kimseleri bu dünyada zor bir geçimle tehdit etmiştir. Nitekim Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* "Zikirlerin en

faziletlisi *Lailaheillallah*, duaların en faziletlisi de *Elhamdulillah*'tır"[34] buyurmuştur.

Allah *(Subhanehu ve Teala)* zikirden yüz çeviren gafiller hakkında ise şöyle buyurmuştur:

"Kim de beni anmaktan yüz çevirirse şüphesiz onun sıkıntılı bir hayatı olacak ve biz onu, kıyamet günü kör olarak haşredeceğiz. O "Rabbim! Beni niçin kör olarak haşrettin? Oysa ben hakikaten görür idim!" der. (Allah) buyurur ki: "İşte böyle! Çünkü sana âyetlerimiz geldi ama sen onları unuttun. Bugün de aynı şekilde sen unutuluyorsun!"

Doğru yoldan sapanı ve Rabbinin âyetlerine inanmayanı işte böyle cezalandırırız. Ahiret azabı, elbette daha şiddetli ve daha süreklidir.

Bizim, onlardan önce nice nesilleri helâk etmiş olmamız kendilerini yola getirmedi mi? Hâlbuki onların yurtlarında gezip dolaşırlar. Bunda, elbette ki akıl sahipleri için nice ibretler vardır." (20 Taha/124-127)

9. Rızkın azalması ve geçimin zorlaşması. Allah *(Subhanehu ve Teala)*'nın zikrinden gafil insanların çoğalmasıyla yeryüzünde bereket ve hayır azalır. Yağmurlar azalır, yer altı zenginlikleri kaybolur. Allah *(Subhanehu ve Teala)* şöyle buyurmuştur:

"O (peygamberlerin gönderildiği) ülkelerin halkı inansalar ve günahtan sakınsalardı, elbette onların üstüne gökten ve yerden nice bereket kapıları açardık. Fakat yalanladılar, biz de ettikleri yüzünden onları yakalayıverdik." (7 Araf/96)

Sevban *(radıyallahu anh)*'dan rivayet edildiğine göre Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurmuştur:

---

[34] Nesai, İbnu Mace ve Tirmizi rivayet etmiş, Tirmizi "Hadis, garip hasendir" demiştir.

"Hiç şüphesiz kulun işlediği günahlar yüzünden rızkı daraltılır. Duadan başka hiçbir şey kaderi değiştiremeyeceği gibi iyilikten başkası da kişinin ömrünü uzatmaz."[35]

10. Ömrün zayi olması ve Kıyamet gününde duyulacak büyük pişmanlık. Hiç şüphesiz kendisine fayda vermeyen şeylerle ömrünü telef eden kimse, Kıyamet Gününde Allah *(Subhanehu ve Teala)*'nın şu buyruğu üzere pişmanlık ve üzüntü içerisinde boğulup gidecektir:

"Onların yaptıkları her bir iyi işi ele alırız ve onu saçılmış zerreler haline getiririz." (25 Furkan/23)

"Dehşeti her şeyi kaplayan kıyametin haberi sana geldi mi? O gün bir takım yüzler zelildir. Durmadan çalışır fakat boşuna yorulur. Kızgın ateşe girer, onlara kaynar su pınarından içirilir. Onlar için kuru dikenden başka yemek yoktur. O ise ne besler ne de açlığı giderir." (88 Gaşiye/1-7)

Allah *(Subhanehu ve Teala)* onların kendilerine fayda vermeyen, ömürleri boyunca zorluk ve meşakkât içerisinde çalışıp didindikleri amelleri nasıl da boşa çıkarıyor? Çünkü bu ameller, şeytana, nefsine ve hevasına uyup Allah *(Subhanehu ve Teala)*'dan yüz çeviren gafil kimselerin amellerinden idi.

"De ki: Size, yaptıkları işler bakımından en çok ziyana uğrayanları bildirelim mi? Onlar iyi işler yaptıklarını zannettikleri halde dünya hayatında çabaları boşa giden kimselerdir. İşte onlar, Rablerinin ayetlerini ve O'na kavuşmayı inkâr eden, bu yüzden amelleri boşa giden kimselerdir ki, biz onlar için kıyamet gününde hiçbir ölçü tutmayacağız." (18 Kehf/103-105)

Yine Allah *(Subhanehu ve Teala)* gafillerin akılları uyuşturan türlü metodlarından haber vererek sonsuz cehenneme sürükleyecek olan helak edici yollarından şu ayetlerle sakındırmaktadır:

---

[35] İbnu Hibban rivayet etmiş ve "İsnadı hasendir" demiştir.

"İnsanlardan kimi Allah'a yalnız bir yönden kulluk eder. Kendisine bir iyilik dokunursa buna pek memnun olur, bir de musibete uğrarsa çehresi değişir ve dinden yüz çevirir. O, dünyasını da ahiretini de kaybetmiştir. İşte bu, apaçık ziyanın ta kendisidir. O, Allah'ı bırakıp kendisine ne faydası ne de zararı dokunacak olan şeylere yalvarır. Bu, haktan büsbütün uzak olan sapıklığın ta kendisidir. O, zararı faydasından daha (akla) yakın olan bir varlığa yalvarır. O yalvardığı ne kötü bir yardımcı, ne kötü bir dosttur!" (22 Hac/11-13)

"De ki: "Allah'ı bırakıp da ilâh olduğunu ileri sürdüklerinize yalvarın! Ne var ki onlar, sizin sıkıntınızı ne uzaklaştırabilir ne de değiştirebilirler." Onların yalvardıkları bu varlıklar Rablerine -hangisi daha yakın olacak diye- vesile ararlar. O'nun rahmetini umarlar ve azabından korkarlar. Çünkü Rabbinin azabı, sakınılacak bir azaptır." (17 İsra/56,57)

"Sen onları pişmanlık ve üzüntü günü hakkında uyar! Çünkü onlar bir gafletin içine dalmış oldukları halde ve henüz iman etmemişken (bakarsın) iş olup bitmiştir." (19 Meryem/39)

"İşte o zaman görecekler ki kendilerine uyulup arkalarından gidilenler, uyanlardan hızla uzaklaşırlar ve o anda her iki taraf da azabı görmüş, nihayet aralarındaki bağlar kopup parçalanmıştır. Kötülere uyanlar şöyle derler: "Ah, keşke bir daha dünyaya geri gitmemiz mümkün olsaydı da şimdi onların bizden uzaklaştıkları gibi biz de onlardan uzaklaşsaydık!" Böylece Allah onlara işlerini, pişmanlık ve üzüntü kaynağı olarak gösterir ve onlar artık ateşten çıkamazlar." (2 Bakara/166,167)

"Kişinin "Allah'a karşı aşırı gitmemden dolayı bana yazıklar olsun! Gerçekten ben alay edenlerdendim" diyeceği günden sakının! Yahut "Allah bana hidayet etseydi elbette sakınanlardan olurdum" veya azabı gördüğünde "Keşke benim için bir kez dönmeye imkân bulunsa da iyilerden olsam!" demesinden... Hayır (dönemeyeceksin)! Ayetlerim sana gelmişti de sen onları yalanlamış, büyüklük taslamış ve inkârcılardan olmuştun." (39 Zümer/56-59)

"Ne yazık şu kullara! Onlara bir peygamber gelmeyegörsün, ille de onunla alay etmeye kalkışırlar. Müşrikler görmüyorlar mı ki, onlardan önce nice kavimler helâk ettik. Onlar tekrar dönüp de bunlara gelmezler. Elbette onların hepsi (kıyamet gününde) karşımızda hazır bulunacaklar." (36 Yasin/30-32)

11. Kendisini helake sürüklediği gibi emri altındaki kimseleri de helake sürükler. Gafleti sebebiyle kendisini helake götüren ameller işleyen kimse bununla kalmayıp ailesini, arkadaşlarını ve sözünü dinleyen herkesi kendi sapkın yoluna davet eder. Onlara batılı hak, hakkı da batıl olarak gösterir ve hakka buğz ettirip ondan uzaklaştırır. Ailesini, kötülük ve fitnenin her türlüsüne yönelterek onlarla Rabbleri arasına girer ve onları helake sürükler. Allah *(Subhanehu ve Teala)* şöyle buyurmuştur:

"Ey Müşrikler! Siz de O'ndan başka dilediğinize tapın! De ki: Gerçekten hüsrana uğrayanlar, kıyamet günü hem kendilerini hem de ailelerini ziyana sokanlardır. Bilesiniz ki bu, apaçık hüsrandır." (39 Zümer/15)

12. Müslümanların geri kalması, zillete düşmeleri ve düşmanlarının onlara musallat olması. Maalesef günümüzde ahirete önem vermeyen sadece dünyayı düşünen, kâfirlerle içiçe yaşayan ve onlara düşmanlık beslemeyen insanların sayısı oldukça çoğaldı. Oysa Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* pek çok hadisinde dünyaya bağlanıp da ahireti unutmamamız hususunda bizleri uyarmıştır.

Ebu Said el-Hudrî *(radıyallahu anh)*'dan rivayet edildiğine göre Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurmuştur:

"Hiç şüphesiz dünya hayatı tatlı ve hoştur. Allah sizi nasıl amel işleyeceğinizi görmek için dünyaya göndermiştir. Dünya-

dan sakının! Kadınlardan da sakının! Şüphesiz İsrail oğullarının ilk fitnesi kadınlar olmuştur."[36]

Abdullah b. Ömer *(radıyallahu anhuma)*'dan rivayet edildiğine göre ise Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* "Iyne yoluyla alışveriş yaptığınız, öküzlerin kuyruğuna yapıştığınız, tarımı seçtiğiniz ve cihadı terkettiğiniz zaman Allah size öyle bir zillet musallat eder ki dininize dönünceye kadar onu üzerinizden atamazsınız"[37] buyurmuştur.

İşte bugün İslam ümmetinin içerisine düştüğü durum da tam olarak budur.

[36] Müslim.
[37] Ebu Davud, 3464.

4. BÖLÜM

Gaflet Hastalığından Korunma Yolları

Hastalıklardan kurtulmanın en etkili yolu, öncelikle o hastalığı engelleyecek tedbirler almaktır. Gaflet hastalığından da insanı helak etmezden önce kurtulmanın çaresi, bu hastalığa karşı gerekli önlemleri almaktan geçer. İnşaallah bu bölümde gaflet hastalığından korunmanın yollarını izah edeceğim.

Birincisi: Bu tehlikeli hastalıktan koruması için sürekli olarak Allah *(Subhanehu ve Teala)*'ya dua etmek. Kulun başına gelen bir musibetten dolayı sabah akşam Allah *(Subhanehu ve Teala)*'ya dua etmesi o musibetin defedilmesinde en etkili sebeplerdendir. Gaflet de kulun dinini mahveden en büyük musibetlerden olduğuna göre kulun bu hastalıktan kurtulmak için Rabbine çokça dua etmesi gerekir.

Allah *(Subhanehu ve Teala)* ısrarla kendisine dua eden kullarını sever. Kim dua kapısını çok çalarsa kendisine açılır. Kendisine dua etmeyen ve duadan uzak duran kullarına Allah *(Subhanehu ve Teala)* gazab eder. Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in sahabesine Allah'tan afiyet ve selamet istemeyi emrettiği pek çok hadis rivayet edilmiştir.

Abbas b. Abdulmuttalib *(radıyallahu anh)* şöyle demiştir: "Ey Allah'ın Rasulü! Bana bir şey öğret ki onu Allah'tan isteyeyim" dedim. Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* "Allah'tan afiyet dile!" buyurdu. Birkaç gün sonra tekrar geldim ve "Ey Allah'ın

Rasulü! Bana bir şey öğret ki onu Allah'tan isteyeyim" dedim. Bunun üzerine Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* "Ey Abbâs! Ey Rasulullah'ın amcası! Allah'tan dünya ve ahirette afiyet iste!"[38] buyurdu.

Unutmamak gerekir ki dua, müminin silahı ve belayı defetmede en etkili sebeplerdendir.

İkincisi: Allah'ın mekrinden emin olmamak ve ölüm gelinceye kadar hak üzere sebat etmek için Allah'a dua etmek. Hidayete erdikten sonra dinden dönmekten ve doğru yolu bulduktan sonra sapıtmaktan Allah'a sığınmak gerekir. Çünkü kalpler Rahman'ın iki parmağı arasındadır ve onu dilediği yöne çevirir. Hiç şüphesiz Allah, ayaklarını İslam üzere sabit kılmakla Rasulüne ihsanda bulunmuştur.

> *"Müşrikler, sana vahyettiğimizden başka bir şeyi yalan yere bize isnat etmen için seni, nerdeyse sana vahyettiğimizden saptıracaklar ve ancak o takdirde seni candan dost kabul edeceklerdi. Eğer seni sebatkâr kılmasaydık gerçekten, neredeyse onlara birazcık meyledecektin. O zaman hiç şüphesiz sana hayatın ve ölümün sıkıntılarını kat kat tattırırdık. Sonra bize karşı kendin için bir yardımcı da bulamazdın." (17 İsra/73-75)*

Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* yaratılmışların efendisi, peygamberlerin en şereflisi olmasına rağmen sürekli olarak "Allahım! Ey kalpleri evirip çeviren Rabbim! Benim kalbimi dinin üzere sabit kıl!" veya "Ey kalpleri çeviren Allah'ım! Benim kalbimi taatine çevir!" diye dua ederdi.

Abdullah b. Amr *(radıyallahu anhuma)*'dan rivayet edildiğine göre Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* "Şüphesiz ki Ademoğlunun kalpleri Rahman'ın iki parmağı arasındadır. Onu

[38] Ahmed b. Hanbel, Tirmizi.

dilediği yöne çevirir" buyurmuş ve "Ey kalpleri çeviren Allah'ım! Benim kalbimi taatine çevir!" diye dua etmiştir.[39]

Enes *(radıyallahu anh)*'dan rivayet edildiğine göre Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* sık sık "Ey kalpleri çeviren Allah'ım! Kalbimi dinin üzere sabit kıl" diye dua ederdi. "Ya Rasulallah! Sana ve getirdiğin şeriata inandık bu durumda hala bizim hakkımızda korkuyor musun?" diye sorduğumda "Evet! Çünkü kalpler Allah'ın iki parmağı arasındadır, onları dilediği şekilde evirip çevirir" buyurdu.[40]

Attığı her adımda Allah *(Subhanehu ve Teala)*'dan korkup sakınmak salih müminlerin, Allah'ın mekrinden emin olmak ise sapıkların izlediği yoldur. Allah *(Subhanehu ve Teala)* müminleri överek şöyle buyurmuştur:

> *"Rablerine olan saygıdan dolayı kötülükten sakınanlar, Rablerinin ayetlerine inananlar, Rablerine ortak tanımayanlar ve Rablerine dönecekleri için yapmakta oldukları işleri kalpleri çarparak yapanlar; İşte onlar, iyiliklere koşuşurlar ve iyilik için yarışırlar." (23 Müminun/57-61)*

Müminlerin annesi Aişe *(radıyallahu anha)* şöyle demiştir: "Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'e "*Rablerine dönecekleri için yapmakta oldukları işleri kalpleri çarparak yapanlar"* ayetini sordum ve "Onlar, şarap içen ve hırsızlık edenler midir?" dedim. Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*: "Hayır Sıddîk'in kızı! Onlar, kendilerinden kabul edilmemesinden korktukları halde oruç tutan, namaz kılan ve sadaka verenlerdir. İşte onlar, iyiliklere koşuşurlar ve iyilik için yarışırlar" buyurdu.[41]

Allah *(Subhanehu ve Teala)* kafirler hakkında ise şöyle buyurmuştur:

[39] Müslim.
[40] Müslim, Tirmizi, Ahmed b. Hanbel.
[41] Ahmed b. Hanbel, Tirmizi, İbn Mace.

“Allah'ın azabından emin mi oldular? Fakat hüsrana uğrayan topluluktan başkası, Allah'ın (böyle) mühlet vermesinden emin olamaz.” (7 Araf/99)

Üçüncüsü: Kuran-ı Kerim’i çokça okumak ve ayetler üzerinde tefekkür etmek. Bu hastalığın tehlikelerini, pençesine düşürdüğü kimselerin özelliklerini ve ahiretteki durumlarını öğrenmek için Allah’ın kitabını okumak ve Allah’ın ayetleri üzerinde çokça düşünmek gerekir. Allah *(Subhanehu ve Teala)* şöyle buyurmuştur:

“Onlar Kuran'ı düşünmüyorlar mı? Yoksa kalpleri kilitli mi?” (47 Muhammed/24)

“Kâfirler yeryüzünde hiç gezmediler mi ki kendilerinden öncekilerin sonunun nasıl olduğunu görsünler! Sakınanlar için ahiret yurdu elbette daha iyidir. Hâlâ aklınızı kullanmıyor musunuz?” (12 Yusuf/109)

“(Sana karşı çıkanlar) hiç yeryüzünde dolaşmadılar mı? Zira dolaşsalardı elbette düşünecek kalpleri ve işitecek kulakları olurdu. Ama gerçek şu ki, gözler kör olmaz. Lâkin göğüsler içindeki kalpler kör olur.” (22 Hac/46)

“De ki: Yeryüzünde dolaşın, sonra (peygamberleri) yalanlayanların sonunun nasıl olduğuna bakın!” (6 Enam/11)

“Yeryüzünde dolaşıp kendilerinden öncekilerin sonlarının nasıl olduğunu görmezler mi? Allah onları yere batırmıştır. Kâfirlere de onların benzeri vardır.” (47 Muhammed/10)

Her müslümanın Kuran-ı Kerim’i okumaya karşı hırslı olması gerekir. Aynı zamanda bu ümmetin en hayırlıları olan selef âlimlerinin bu tehlikeli hastalıkla ilgili yazdıklarını mutalaa etmeli ve onların takip ettiği yol üzere hareket etmelidir. Hiç şüphesiz bu, Allah *(Subhanehu ve Teala)*’nın kalplerde uzun süre İslam nurunu yaşattığı, İslam’ın yolunu kendisiyle aydınlattığı

ve gaflet hastalığının komplikasyonlarını kaldırıp yok ettiği en etkili sebeplerdendir.

Dördüncüsü: Unuttuğun zaman sana doğru yolu hatırlatacak iyi arkadaşlar edinmek. Bu arkadaş, gaflet hastalığına yakalandığında seni uyaran, hata ve yanlış yaptığında sana nasihat edip yanlışını düzelten, her hangi bir konuda senin için hayırlı olanı elde etmene, şer olanı ise defetmene yardımcı olan bir arkadaş olmalıdır. Eskiler “Mümin nasihatçıdır, münafık ise aldatıcıdır” derlerdi.

Ebu Musa el-Eşari *(radıyallahu anh)*’dan rivayet edildiğine göre Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurmuştur:

“İyi arkadaşla kötü arkadaşın misâli, misk taşıyanla körük üfüren kimse gibidir. Misk taşıyan ya sana (ondan) verir yahut satın alırsın yahut da o miskten güzel bir koku sana bulaşır. Körük üfüren ise ya senin elbiseni yakar yahut ondan sana pis bir koku bulaşır.”[42]

Ey kardeşim! Özellikle dinin emirleri hususunda sana nasihat eden salih kimselerle arkadaşlık etmeye özen göster! Kötü amelleri süsleyip de seni aldatan kimseden ise şeytandan kaçar gibi kaç!

Beşincisi: Allah *(Subhanehu ve Teala)*’nın bahşettiği sayısız nimetlerini anmak. Hem yapmış olduğun amellerle hem de dilinle şükrünü arttır. Hiç şüphesiz şükür sayesinde nimetler çoğalır ve sabit kalır. Nankörlük ise nimetin elden gitmesinin en önemli sebebidir. Allah *(Subhanehu ve Teala)* şöyle buyurmuştur:

“Hatırlayın ki Rabbiniz size "Eğer şükrederseniz, elbette size (nimetimi) artıracağım ve eğer nankörlük ederseniz hiç şüphesiz azabım çok şiddetlidir!" diye bildirmişti.” (14 İbrahim/7)

---

[42] Muttefekun Aleyh.

Altıncısı: İmanın kalpte kökleşmesi için gökyüzünün ve yeryüzünün ayetlerine, mahlûkatın acayipliklerine bakmak ve ibret almak. Kulun kalbinin hayat bulup canlanması ve Rabbine yakınlaşıp O'nu hakkıyla idrak edebilmesi için yeryüzü ve gökyüzündeki Allah'ın ayetlerine bakması ve tefekkür etmesi gerekir. Zira gaflet hastalığını meydana getiren en önemli sebeplerden birisi de; kulun Rabbinin celalini, azametini ve kudretini bilememesidir. Allah *(Subhanehu ve Teala)* şöyle buyurmuştur:

"Size ne oluyor ki Allah'a büyüklüğü yakıştıramıyorsunuz? Oysa sizi türlü merhalelerden geçirerek O yaratmıştır." (71 Nuh/13,14)

"Onlar Allah'ı hakkıyla tanıyıp bilemediler. Kıyamet günü bütün yeryüzü O'nun tasarrufundadır. O gün gök O'nun eliyle dürülmüş olacaktır. O, müşriklerin ortak koşmalarından yüce ve münezzehtir." (39 Zümer/67)

"Şüphesiz göklerin ve yerin yaratılmasında, gece ile gündüzün birbiri peşinden gelmesinde, insanlara fayda veren şeylerle yüklü olarak denizde yüzüp giden gemilerde, Allah'ın gökten indirip de ölü haldeki toprağı canlandırdığı suda, yeryüzünde her çeşit canlıyı yaymasında, rüzgârları ve yer ile gök arasında emre hazır bekleyen bulutları yönlendirmesinde düşünen bir toplum için birçok deliller vardır." (2 Bakara/164)

"Göklerin ve yerin yaratılışında, gece ile gündüzün birbiri ardınca gelip gidişinde aklıselim sahipleri için gerçekten açık ibretler vardır. Onlar ayakta dururken, otururken, yanları üzerine yatarken (her vakit) Allah'ı anarlar, göklerin ve yerin yaratılışı hakkında derin derin düşünürler ve şöyle derler: Rabbimiz! Sen bunu boşuna yaratmadın. Seni tesbih ederiz. Bizi cehennem azabından koru!" (3 Al-i İmran/190,191)

Yedincisi: Dünyada ve ahirette fayda sağlamayacak işlerden uzak durmak boşa vakit geçirmemek. Çünkü insanın faydasız işlerle vaktini boşa geçirmesi, kalbine gafleti yerleştirir

ve Hakk'ı görmesini engeller. Vaktin boşa geçirilmesi aynı zamanda kalbin katılaşmasına da sebep olur. Bu nedenle Selef-i Salihin, bizim dünya malını artırmaya gösterdiğimiz gayretten daha fazla vakitlerini boşa geçirmemeye gayret gösterirdi. Onlar daima kendilerine fayda sağlayacak işlerle meşgul olurlardı.

Seleften biri şöyle demiştir: "Dünü ile bugünü eşit olan kimse cahildir, bugünü dünden kötü olan ise lanetlenmiştir."

Yani hayırdan mahrum kalmış ve kovulmuştur. Akıllı kimse her gün bir önceki gününden daha fazla ahiret azığı temin eder. Çünkü geçen her gün, kendisi için tayin edilmiş ömürden geçmekte ve eceline bir adım daha yaklaşmaktadır.

Boş vaktin önemi hakkında Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* "İnsanların çoğunun değerini bilmediği iki nimet vardır. Boş vakit ve sağlık..."[43] buyurmuştur. Allah *(Subhanehu ve Teala)* da boş vakitlerimizi en iyi şekilde değerlendirmemiz için bize şu uyarıda bulunmuştur:

"Boş kaldın mı hemen (başka) işe koyul ve yalnızca Rabbine yönel!" (94 İnşirah/7,8)

Sekizincisi: İnsanın baş düşmanı olan Şeytandan korunmak için sabah-akşam virdlerine özen göstermek. Gaflet hastalığından korunmak isteyen bir müslüman Allah *(Subhanehu ve Teala)*'yı zikretmeyi yaşantısının merkezine yerleştirmelidir. Allah'ı zikretmeyi boş vakitlerinde yerine getireceği bir amel olarak değil de yaşantısını ve dünyevi işlerini kendisine göre düzenleyeceği en önemli görev görmelidir. Günlük virdlerini asla aksatmamalıdır. Çünkü virdi terk etmek kişiyi gaflete götürür. Zira şeytanın ve dostlarının insana ulaşmasını önlemede en etkili yöntem Allah *(Subhanehu ve Teala)*'yı zikretmektir.

---

43 İmam Buhari, İbni Abbas *(radıyallahu anhuma)*'dan rivayet etmiştir.

Allah *(Subhanehu ve Teala)* şöyle buyurmuştur:

"Kendi kendine, yalvararak ve ürpererek, yüksek olmayan bir sesle sabah akşam Rabbini an ve gafillerden olma!" (7 Araf/205)

Ayrıca Allah'ı zikretmenin önemini belirten ve buna teşvik eden pek çok hadis mevcuttur. Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurmuştur:

"Allah'ı zikreden ile zikretmeyenin misali, yaşayan bir kimse ile ölünün misali gibidir."[44]

Hiç şüphesiz Allah *(Subhanehu ve Teala)*'yı her an zikretmek, şeytandan ve onun tuzaklarından korunmak için sağlam bir kale ve ele geçirilmesi zor bir sığınaktır. Bu nedenle her kim sabah-akşam, yatarken ve ayaktayken Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'den sabit olan zikirleri yapmaya özen gösterirse kalbindeki gaflet azalır. Daha önemlisi Allah'ın korumasıyla hidayet nuru ile aydınlanmış yaşayan bir kalbe sahip olur.

Dokuzuncusu: Dil ve kalem ile insanları Allah'ın dinine, özellikle de gaflet hastalığından sakınmaya davet etmek. Allah'ın izniyle bu, kuldan gafleti ve etkilerini uzaklaştıran en etkili yöntemdir. Öyleyse insanları Allah'ın dinine davet etmek Allah'ın desteklemesinden ve muvaffakiyetinden sonra gaflet hastalığını def eden en güçlü silahtır.

Onuncusu: Nefis muhasebesini ihmal etmemek. Sadakat ve doğrulukla nefis muhasebesine devam eden kimselerde nadiren de olsa bu hastalığın bazı cüzleri baş gösterse bile nefis muhasebesine devam etmesi gerekir. Çünkü nefis muhasebesi yapmak kalbe hayat verir ve uyanık tutar. Kişinin yüce derecelere ulaşmasına vesile olur.

Onbirincisi: Kişinin eşi, çocukları ve ehlini güzel bir şekilde yetiştirmesi. Onları Rablerine itaate sevk etmeli ve

44 Muttefekun Aleyh.

Rableri ile aralarına giren engelleri kaldırmaya çalışmalıdır. Her müslümanın sorumluluğu altında bulunan kimseleri ucube gazetelerden, hayâsız dergilerden, toplumu fesada götüren ve kalbi öldüren şeytanî eğlencelerden, özellikle de televizyondan koruması gerekir. Zira bunlar İslam akidesini yok eden, ahlakı bozan, yeryüzünde fesadı yayan, ahlaksız şarkıcı veya sanatçıları toplumda örnek alınan kimseler haline getiren vasıtalardır. Ayrıca bu vasıtalar müslümanların ailelerini yahudi, hırıstiyan, müşrik, laik ve demokratları kısacası müslümanlara düşman olan bütün kâfirlere sevgi beslemelerine vesile olmaktadır. Yine bu vasıtalar müslüman kadın ve çocukların Rablerine gereği gibi taat ve ibadet etmelerine engel olup Rablerinden uzaklaşmalarına sebep olmaktadır.

Ailesini seven ve iyiliğini isteyen her aile reisinin ailesini Allah'ın gazabına ve şiddetli bir azaba götüren bu gibi pisliklerden uzak tutmakla birlikte onların kurtuluşlarını ve Allah'a yakınlaşmalarını sağlayacak amellere teşvik etmesi gerekir. Nihayetinde Allah *(Subhanehu ve Teala)*'nın Arşının gölgesinden başka gölge olmayan o çetin günde Arş'ın altında gölgelenecek yedi grup kimseden birisi olmalarına çaba göstermelidir. Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurmuştur:

"Yedi sınıf insan vardır ki Allah *(Subhânehu ve Tealâ)* onları hiç bir gölgenin bulunmadığı günde Arş'ının gölgesinde gölgelendirir:

1) Adaletle hükmeden devlet başkanı

2) Allah'a ibadetle büyüyen genç

3) Gönlü mescidlere bağlı bulunan kimse

4) Allah yolunda birbirini seven ve bu sevgi üzerine bir araya gelip yine bu sevgi üzerine birbirlerinden ayrılan iki mümin

5) Tenhada Allah'ı anıp gözlerinden yaşlar akan kimse

6) Asil ve güzel bir kadın kendisini zinaya davet ettiği halde "Ben Allah'tan korkarım" diyerek harama yanaşmayan kimse

7) Sağ elinin verdiğini sol elinin dahi bilemeyeceği kadar verdiği sadakayı gizleyen kimse"[45]

Yine her müslümanın ailesine iyiliği emredip kötülüğü nehyeden ve Allah *(Subhanehu ve Teala)*'nın *"(Rahman'ın has kulları) "Rabbimiz! Bize gözümüzü aydınlatacak eşler ve zürriyetler bağışla ve bizi takvâ sahiplerine önder kıl!" derler. İşte onlara, sabretmelerine karşılık cennetin en yüksek makamı verilecek, orada hürmet ve selamla karşılanacaklardır. Orada ebedî kalacaklardır. Orası ne güzel bir yerleşme ve ikamet yeridir"* buyurduğu kullardan olması gerekir.

İşte bu, birbirlerine merhamet eden ve din kardeşlerinin Allah'ın gazabından kurtulup cennete girmeleri için çaba gösteren Cennet ehlinin bu dünyadaki vasıflarındandır. Allah *(Subhanehu ve Teala)* onlar hakkında şöyle buyurmuştur:

> *"İman eden ve soylarından gelenlerde, imanda kendilerine tâbi olanlar (var ya)! İşte biz, onların nesillerini de kendilerine kattık. Onların amellerinden de bir şey eksiltmedik. Herkes kazandıklarına karşı bir rehindir. Onlara canlarının istediği meyve ve etten bol bol verdik. Orada karşılıklı kadeh tokuştururlar ama burada (içki yüzünden) ne saçmalama vardır ne de günaha girme! Hizmetlerine verilmiş, (kabuğunda) saklı inci gibi gençler etraflarında dönüp dolaşırlar. Cennettekiler birbirlerine dönüp şöyle derler: Daha önce biz, aile çevremiz içinde bile (ilâhî azaptan) korkardık. Allah bize lütfetti de bizi vücudun içine işleyen azaptan korudu. Gerçekten biz bundan önce O'na yalvarıyorduk. Çünkü iyilik eden, esirgeyen ancak O'dur." (52 Tur/21-28)*

[45] Buhârî ve Müslim, Ebu Hureyre *(radıyallahu anh)*'dan rivayet etmişlerdir.

Allah *(Subhanehu ve Teala)* bu dünyada ne kendisini ne de ailesini düşünmeyen dünya ve ahiretlerini mahveden müşrikler hakkında ise şöyle buyurmuştur:

> *"De ki: "Gerçekten hüsrana uğrayanlar, kıyamet günü hem kendilerini hem de ailelerini ziyana sokanlardır. Bilesiniz ki bu, apaçık hüsrandır. Onların üstlerinde ateşten tabakalar, altlarında da (öyle) tabakalar vardır. İşte Allah kullarını bununla korkutuyor. Ey kullarım! Yalnızca benden korkun!" (39 Zumer/15,16)*

Allah *(Subhanehu ve Teala)*'dan afiyet ve selamet diler, annebabamız, eşlerimiz, çocuklarımız, akrabalarımız ve dostlarımızı doğru yola sevk etmesini ve Cennette bizleri bir araya getirmesini isteriz.

5. BÖLÜM

Gaflet Hastalığının Tedavi Yöntemleri

Hiç şüphesiz bu hastalıktan korunma yolları ile tedavi yöntemleri arasında büyük bir benzerlik vardır. Çünkü tedavi vasıtalarının birçoğu korunmaya götüren yolların olmasıyla işe yarar.

Korunma yolları ile tedavi yöntemlerinin arasında benzerlik olmasına rağmen faydanın tam manasıyla hâsıl olması için tedavi yöntemlerini tafsilatlı bir şekilde anlatmaya çalışacağım. Bununla birlikte aralarında farklılıkların olduğu da inkâr edilemez bir gerçektir.

Ey okuyucu kardeşim! Senin için faydasının olduğunu düşündüğüm bu paragrafları atlamadan okumanı tavsiye ederim.

Allah *(Subhanehu ve Teala)* tedavisi olmayan bir hastalık vermemiştir. Zira Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* "Allah, indirdiği her derde muhakkak şifâsını da indirdi"[46] buyurmuştur. Kuran-ı Kerim ve Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in sünneti, tüm hastalıkların özellikle de kalp hastalıklarının tedavi yöntemleriyle doludur. Gaflet hastalığının tedavi yöntemleri ise şunlardır:

Birincisi: Bu hastalıktan kurtulmak için Allah *(Subhanehu ve Teala)*'ya dua etmek ve yardımını istemek. Çünkü dua, bela

---

[46] İmam Buhari, Ebu Hureyre *(radıyallahu anh)*'dan rivayet etmiştir.

meydana gelmeden önce onu defetmede etkili bir silah olduğu gibi meydana geldikten sonra da kurtulmak için çok etkili bir silahtır. Âlemlerin Rabbi olan Allah, kullarına dua etmelerini emretti ve dua ettiklerinde onlara icabet edeceğini bildirdi. Bununla birlikte Allah *(Subhanehu ve Teala)* kendisine dua etmeyen kullarına gazab edeceğini de bildirdi.

Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* "Dua, ibadettir" buyurmuş ve *"Rabbiniz buyuruyor ki: Bana duâ edin, duânızı kabul edeyim. Şüphesiz ki bana kulluk etmekten ululuk taslayarak çekinenler, aşağılık bir halde Cehenneme gireceklerdir" (40 Mümin/60)* ayetini okumuştur.[47]

Yine Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* "Dua ibadetin iliğidir (özüdür)"[48] buyurmuştur. Başka bir rivayette ise "Kim Allah'a dua etmez ise Allah ona gazab eder"[49] buyurmuştur.

İkincisi: Allah'ı çokça zikretmek. Daha önce de anlattığımız üzere gaflet hastalığına yakalanan kimseler Allah *(Subhanehu ve Teala)*'yı az zikrettikleri için şeytan onu ele geçirmiş ve gaflete sürüklemiştir. Bundan dolayı Allah *(Subhanehu ve Teala)* bizi şeytan ve ordusuna karşı uyarmış ve şöyle buyurmuştur:

"Şeytan onları etkisi altına aldı da kendilerine Allah'ı anmayı unutturdu. İşte onlar şeytanın yandaşlarıdır. İyi bilin ki şeytanın yandaşları hep kayıptadırlar." (58 Mücadele/19)

İbn Abbas *(radıyallahu anhuma)* dedi ki: "Kul, Allah'ı andığı vakit şeytan siner ve onun kalbinden çekilip gider. Kul gaflete düşecek olursa onun kalbini ağzına alır, ona vesveseler verir ve birtakım uzak emellerle oyalar."

[47] Ebu Davud, Tirmizi, İbni Mace.
[48] Tirmizi.
[49] Ahmed b. Hanbel.

Bundan dolayı Allah *(Subhanehu ve Teala)* şöyle buyurmuştur:

"Öyle ise siz beni zikredin ki ben de sizi anayım. Bana şükredin! Sakın nankörlük etmeyin!" (2 Bakara/152)

Öyleyse kim Rabbinin zikrini arttırırsa Allah onu korur, hidayetini artırır, ona merhamet eder ve hastalığının şifasını verir. Şüphesiz Allah *(Subhanehu ve Teala)* her şeye kadirdir. Ancak kim de Rabbini unutur ve zikretmez ise onu yalnız başına dalalette bırakır, ona merhamet etmez ve hastalığını daha da arttırır. Onu iki azılı düşman olan şeytan ve nefsi ile başbaşa bırakır.

Ebu Hureyre *(radıyallahu anh)* şöyle demiştir: "Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Mekke yolunda yürüyordu. Derken Cümdan denilen dağın yanından geçti ve "Yürüyün! Bu Cümdan'dır. Müferridler öne geçmiştir" buyurdu. Ashab-ı Kiram "Müferridler kimlerdir ya Rasulallah?" dediler. Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* "Allah'ı çokça zikreden erkek ve kadınlardır" buyurdu."[50]

Yine Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* sahabeden birine "Dilin devamlı olarak Allah'ı hatırlayarak ıslak kalsın!"[51] diye tavsiyede bulunmuştur.

Seleften biri ise şöyle demiştir: "Eğer gafillerden isen Allah'ı zikredenlerden olmak için çalış! Yok, eğer zikredenlerden isen gafillerden olmamaya bak!"

Üçüncüsü: Farz kılınan namazlara özen göstermek ve onları en faziletli vakitlerinde cemaatle kılmak. Şüphesiz namaz, kulun üzerine farz kılınan ve terk ettiğinde korkması gereken ibadetlerin başında gelmektedir. Şiddet ve felaket anında Allah *(Subhanehu ve Teala)*'nın bahşettiği muvaffakiyet ve destek ile kul-

[50] Müslim.
[51] Ahmed b. Hanbel, Tirmizi, İbni Mace.

lar için tahsis edilmiş bir hayırdır. Aynı zamanda namaz, kişiyi hayâsızlıktan ve azgınlıktan meneder.

"Ey iman edenler! Sabır ve namaz ile Allah'tan yardım isteyin. Çünkü Allah muhakkak sabredenlerle beraberdir." (2 Bakara/153)

"Sana vahyedilen Kitab'ı oku ve namazı kıl! Muhakkak ki namaz, hayâsızlıktan ve kötülükten alıkoyar. Allah'ı anmak elbette (ibadetlerin) en büyüğüdür. Hiç şüphesiz Allah, yaptıklarınızı bilir." (29 Ankebut/45)

Kur'an tilaveti, namazı ikame etme ve zikir Allah'ın izniyle gafleti kulun kalbinden söküp atan en etkili vesilelerdir. Bununla birlikte gaflet ve günah şirksiz olmaz. Namazı terk etmek ise şirkin en büyüklerindendir. Yani namazı terk eden kimse müşrik ve kâfirdir. Nitekim sahih hadislerde bu şekilde gelmiştir. Ayrıca Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in ashabı namazı terk eden kimsenin İslam dininden çıkıp müşrik olacağında icma etmişlerdir. Kim, kendisine farz kılınmış olan namazı terk ederse kalbinde gaflet kökleşir ve yoldan çıkmış bir kâfir olur.

Ey kardeşim! Bil ki Allah *(Subhanehu ve Teala)*'nın farz kıldığı namazı eda etmediğin sürece Allah *(Subhanehu ve Teala)*'ya yaklaşman ve O'nun rızasını kazanman mümkün değildir.

Ebu Hureyre *(radıyallahu anh)*'dan rivayet edildiğine göre Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurdu: "Allah şöyle buyurmuştur: Her kim benim veli kuluma düşmanlık ederse ben de ona harb ilân ederim. Kulum bana, kendisine farz kıldığım şeylerden daha sevgili olan bir şeyle yaklaşamaz. Kulum bana nafile ibâdetlerle de yaklaşmaya devam eder. Nihayet ben onu severim. Ben kulumu sevince de artık onun işiten kulağı, gören gözü, tutan eli, yürüyen ayağı mesabesinde olurum. Benden bir şey isterse onu kendisine veririm. Bana sığınmak isteyince de

muhakkak onu korurum. Ben hiç birşey hakkında müminin ölümü karşısındaki tereddütüm gibi tereddüt etmedim. Çünkü mümin kulum ölümden hoşlanmıyor, ben de onun hoşlanmadığını sevmiyorum."[52]

Dördüncüsü: Kuran-ı Kerim okumak, kalplere hayat verir. Onun ruhu ve nurudur. Özellikle Bakara Suresi gibi şeytanı defeden sureleri okumak, şeytanın o ortamdan kaçmasına ve oraya bereket inmesine vesile olur. Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurmuştur:

"Evlerinizi kabirlere çevirmeyin! Hiç şüphesiz Bakara Suresinin okunduğu evden şeytan kaçar."[53]

"Bakara sûresini okuyun! Onu öğrenmek bereket, onu terketmek bir hasrettir. Batılcılar da onun altından kalkamazlar."[54]

Hadisin ravilerinden olan Muaviye *(radıyallahu anh)* der ki: Bana ulaştığına göre burada sözü geçen batılcılardan kasıt, sihirbazlardır.

Cabir b. Abdullah *(radıyallahu anh)*'dan rivayet edildiğine göre Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurmuştur:

"Bir adam evine girerken ve yemek yerken Allah'ı anarsa şeytan, yardımcılarına "Sizin için bu evde ne mesken var, ne akşam yemeği!" der. Ama adam evine girerken Allah'ı anmazsa şeytan "Meskene yetiştiniz" der. Adam yemeğine başlarken besmele çekmez ise "Hem meskene, hem akşam yemeğine yetiştiniz" der."[55]

Huzeyfe b. el-Yeman *(radıyallahu anh)* ise şöyle demiştir: "Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ile birlikte bir yemekte

---

[52] Buhari.
[53] Müslim.
[54] Müslim.
[55] Müslim.

bulunduğumuz sırada Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* başlayıp elini sürünceye kadar biz ellerimizi sürmezdik. Bir defa onunla birlikte bir yemekte bulunduk. Derken kovuluyor gibi süratle bir câriye geldi ve elini yemeğe sürmeğe kalkıştı. Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* hemen onun elini tuttu. Sonra yine kovuluyor gibi bir bedevi geldi. Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* onun da elini tuttu ve "Üzerine besmele çekilmeyen yemeği şüphesiz ki, şeytan helal sayar. O bu cariyeyi yemeği onunla helâl etmek için getirdi. Ben de elini tuttum. Bu bedeviyi de yemeği onunla helâl yapmak için getirdi ve ben de onun elini tuttum. Nefsim elinde olan Allah'a yemin olsun ki, onun eli, cariyenin eliyle birlikte benim elimdedir" buyurdu."[56]

Şeytanı özellikle de inatçı olanlarını evden kovduğun zaman gaflete sebep olan şeyler azalmaya, rahmet ve bereketi celb eden sebepler artmaya başlar. Bu şekilde kul, Rabbine daha yakın olur. Şu asla akıllardan çıkarılmamalıdır ki kul, Rabbine en çok O'nun kelamı ile yaklaşabilir.

Beşincisi: Kur'an ayetlerini düşünüp öğüt almak, bu ümmetin en hayırlıları olan Selef-i Salihin'in tefsirlerini okumak. Bidatçilerin ve sapkın âlimlerin tefsirlerinden ise uzak durmak gerekir. Kuran-ı Kerim'i düşünüp öğüt alarak okumak kalplere hayat verir, kişiyi gaflet uykusundan uyandırır.

Ey kardeşim! Öyleyse sen Kuran'dan her gün okuyup anlayabileceğin ve gerekleriyle amel edebileceğin az da olsa bir hizb belirle! Şunu unutma ki; az bir miktar okuyup ibret alıp ve gereğiyle amel etmek, anlamadan ve gereğiyle amel etmeden çok miktarda Kur'an okumaktan daha iyidir.

Bil ki bu yöntem, gafleti defetmede çok tesirli bir yöntemdir. Kuran-ı Kerim, bedenlere, ruhlara ve gaflete bürünmüş kalplere şifadır. O, nefsi kontrol edici sınırlamalar, misaller, kıs-

---

[56] Müslim.

salar, tehdit ve vaadler ile dolu bir kitaptır. Şayet bu kitap göğe uzanan azametli dağlara indirilmiş olsaydı Allah korkusundan paramparça olurdu. Allah *(Subhanehu ve Teala)* şöyle buyurmuştur:

> *"Eğer biz bu Kuran'ı bir dağa indirseydik, muhakkak ki onu, Allah korkusundan baş eğerek, parça parça olmuş görürdün. Bu misalleri insanlara düşünsünler diye veriyoruz." (59 Haşr/21)*

> *"Eğer okunan bir kitapla dağlar yürütülseydi veya onunla yer parçalansaydı yahut onunla ölüler konuşturulsaydı, o kitap yine bu Kur'an olacaktı. Fakat bütün işler Allah'a aittir. İman edenler hâlâ bilmediler mi ki Allah dileseydi bütün insanları hidayete erdirirdi. Allah'ın vaadi gelinceye kadar inkâr edenlere yaptıklarından dolayı ya ansızın büyük bir belâ gelmeye devam edecek veya o belâ evlerinin yakınına inecek. Allah, vaadinden asla dönmez." (13 Rad/31)*

İbni Kesir *(rahimehullah)* bu ayetin tefsirinde şöyle demiştir:

"Allah *(Subhanehu ve Teala)* Muhammed *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'e indirmiş olduğu Kuran'ı medhedip kendisinden önce indirilmiş diğer kitablardan üstün olduğunu belirterek *"Eğer okunan bir kitapla dağlar yürütülseydi veya onunla yer parçalansaydı yahut onunla ölüler konuşturulsaydı."* buyurmuştur. Geçmiş kitablar içinde kendisiyle dağların yerinden yürütüldüğü, yeryüzünün kesilip parçalandığı ve yahut kendisiyle kabirlerinde ölülerin konuşturulmuş olduğu bir kitab olsaydı bu niteliklere sahip kitab yine de Kuran'dan başkası olmazdı. Veya sonuncularına varıncaya kadar insanlar ve cinlerin bir mislini, benzeri bir sûresini getirmek üzere toplandıklarında bundan âciz kalacakları bir i'câza sâhib olduğundan dolayı bu durum Kur'an için evleviyetle olurdu. Bununla birlikte müşrikler, onu inkâr etmektedirler. Hâlbuki bütün işler, bütün işlerin dönüşü Allah'adır. Allah'ın dilediği olur, dilemediği olmaz. Allah kimi saptırmışsa onu hidâ-

yete erdirecek yoktur. Kime de Allah hidâyet bahşetmişse onu saptıracak yoktur."

Subhanallah! Bir Kur'an ki, onunla dağlar yürütülüyor, yeryüzü parçalanıyor ve kabirlerindeki ölüler konuşturuluyor! Öyleyse ey zayıf ve miskin insan! Senin kalbin nasıl bir kalp ki bu Kur'an sana te'sir etmiyor? Sana ne oluyor da Rabbinin kelamından öğüt almıyor, emir ve yasaklarına boyun eğmiyorsun? Öyle ya! Sen o yüce dağlardan daha mı büyüksün?

Allah *(Subhanehu ve Teala)* bu konu hakkında şöyle buyurmuştur:

"İman edenlerin Allah'ı anma ve O'ndan inen Kur'an sebebiyle kalplerinin ürpermesi zamanı daha gelmedi mi? Onlar daha önce kendilerine kitap verilenler gibi olmasınlar. Onların üzerinden uzun zaman geçti de kalpleri katılaştı. Onlardan birçoğu yoldan çıkmış kimselerdir." (57 Hadid/16)

"(Ne var ki) bunlardan sonra yine kalpleriniz katılaştı. Artık kalpleriniz taş gibi yahut daha da katıdır. Çünkü taşlardan öylesi var ki, içinden ırmaklar kaynar. Öylesi de var ki, çatlar da ondan su fışkırır. Taşlardan bir kısmı da Allah korkusuyla yukarıdan aşağı yuvarlanır. Allah yapmakta olduklarınızdan gafil değildir." (2 Bakara/74)

Yine Allah *(Subhanehu ve Teala)* şöyle buyurmuştur:

"Onlar Kuran'ı düşünmüyorlar mı? Yoksa kalpleri kilitli mi?" (47 Muhammed/24)

"Muhakkak ki biz, bu Kuran'da insanlara her türlü misali çeşitli şekillerde anlattık. Yine de insanların çoğu inkârcılıktan başkasını kabullenmediler." (17 İsra/89)

Sonuç olarak; kalplerin hayat bulması Kur'an okuyup onunla amel etmekten, ölmesi ise onu terk etmekten geçer. Allah *(Subhanehu ve Teala)* şöyle buyurmuştur:

"İşte böylece sana da emrimizle Kuran'ı vahyettik. Sen, kitap nedir, iman nedir bilmezdin. Fakat biz onu kullarımızdan dilediğimizi kendisiyle doğru yola eriştirdiğimiz bir nur kıldık. Şüphesiz ki sen doğru bir yolu göstermektesin. (O yol) göklerin ve yerin sahibi olan Allah'ın yoludur. Dikkat edin, bütün işler sonunda Allah'a döner." (42 Şûra/52,53)

"Ölü iken dirilttiğimiz ve kendisine insanlar arasında yürüyebileceği bir ışık verdiğimiz kimse, karanlıklar içinde kalıp ondan hiç çıkamayacak durumdaki kimse gibi olur mu! İşte kâfirlere yaptıkları iş böyle süslü gösterilmiştir." (6 Enam/122)

Altıncısı: Kişinin sürekli olarak nefsine kim tarafından yaratıldığını ve niçin yaratıldığını hatırlatması gerekir. İnsan bu iki sorunun cevabını en güzel bir şekilde bilse bile nefsine hatırlatmadığı sürece fayda hâsıl olmaz. Ancak insanoğlu varlığının hakikatini ve yaratılış gayesini sürekli hatırına getirirse kalbi hayat bulur. Hiç şüphesiz insan, hayvanlar gibi sadece yemek, içmek için yaratılmadı. Yine insan, kendisine faydası olmayan boş işlerle vaktini geçirip onlarla övünmek için de yaratılmadı. Bilakis o, şerefli bir görev ve büyük bir gaye için yaratıldı.

İnsanoğlunun gönüllü olarak üzerine aldığı bu sorumluluğu, içinde nice harikalar barındıran azametli gökyüzü bile üstlenmekten çekindi ve yüz çevirdi. Aynı şekilde üzerinde sarsılmaz dağlar ve daha pek çok harikalar barındıran uçsuz bucaksız yeryüzü de bu emaneti yüklenmekten kaçındı. Ancak insanoğlu gönül hoşluğuyla bu emaneti yüklendi ve yeryüzünde Allah *(Subhanehu ve Teala)*'nın halifesi olma görevini üstlendi. Allah *(Subhanehu ve Teala)* da kainattaki en üst semadan, arzın derinliklerine kadar bütün her şeyi, bu büyük emaneti üstlenen insanoğluna boyun eğdirdi.

"Biz emaneti göklere, yere ve dağlara teklif ettik de onlar bunu yüklenmekten çekindiler, (sorumluluğundan) korktular. Onu insan yüklendi. Doğrusu o çok zalim, çok cahildir. (Allah

bu emaneti insana vermek sûretiyle) münafık erkeklere ve münafik kadınlara, müşrik erkeklere ve müşrik kadınlara azap edecek, inanan erkeklerin ve inanan kadınların da tevbesini kabul buyuracaktır. Allah bağışlayandır, merhamet edendir." (33 Ahzab/72,73)

Yedincisi: Kulun, Allah *(Subhanehu ve Teala)* ile hiçbir kul arasında akrabalık bağı olmadığını unutmaması gerekir. Allah *(Subhanehu ve Teala)* böyle bir şeyden münezzehtir. Kullar sadece Allah *(Subhanehu ve Teala)*'dan gelen hidayete tabi oldukları, O'nun şeriatını uyguladıkları ve takvalı oldukları sürece Allah katında değerli ve şerefli olurlar.

"Ey insanlar! Doğrusu biz sizi bir erkekle bir dişiden yarattık. Ve birbirinizle tanışmanız için sizi kavimlere ve kabilelere ayırdık. Muhakkak ki Allah yanında en değerli olanınız, O'ndan en çok korkanınızdır. Şüphesiz Allah bilendir, her şeyden haberdardır." (49 Hucurat/13)

Asra yemin olsun ki insan gerçekten ziyan içindedir. Ancak iman edip salih ameller işleyenler, birbirlerine hakkı ve sabrı tavsiye edenler müstesnadır." (103 Asr/1-3)

Şeref ve izzet; imanda, takvada, salih amelde ve bunlar üzere sabretmekte, birbirine hakkı ve sabrı tavsiye etmekte ve imanın gerektirdiği amelleri işlemektedir. Ancak kul, hidayete yüz çevirdiği zaman kendisine ne akrabası, ne malı, ne evladı ne de dünyadaki makam ve mevkisi fayda verebilir. O, böyle bir durumda Allah *(Subhanehu ve Teala)* katında hayvanlardan daha aşağı bir mertebededir.

"Andolsun biz cinler ve insanlardan birçoğunu cehennem için yaratmışızdır. Onların kalpleri vardır ama onlarla kavramazlar. Gözleri vardır, görmezler; kulakları vardır, işitmezler. İşte onlar hayvanlar gibidir hatta daha da şaşkındırlar. İşte asıl gafiller onlardır." (7 Araf/179)

"Allah katında yeryüzündeki canlıların en kötüsü, gerçeği akletmeyen sağırlar ve dilsizlerdir. Allah onlarda bir iyilik görseydi onlara işittirirdi. Onlara işittirmiş olsaydı yine de yüz çevirirlerdi...." (8 Enfal/22,23)

Sekizincisi: Âdemoğlu ile Şeytan arasında tarih boyunca devam edegelen büyük düşmanlığı hatırlamak.

Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurmuştur: "Allah cennette Adem'e suret verdiği vakit, onu dilediği kadar bekletti. Bunun üzerine İblis onun ne olduğunu görmek için etrafında dolaşmaya başladı. Onu içi kof görünce bildi ki kendine mâlik olamayacak bir şekilde yaratılmıştır."[57]

Yani şeytan, insanoğlunun kendisinin hileleri, gerçeği gizlemesi ve kurnazlıkları karşısında direnemeyeceğini anlamıştır. Bundan dolayı da kıyamete kadar kendisine tabi olanların sayısını çoğaltmayı arzulamaktadır. Burada bize düşen ise bu amansız düşmanın çabasını, Âdemoğlunu kandırmak için kurduğu tuzakları ve kandırdığı insanların ahiretteki durumlarını düşünmektir. Allah *(Subhanehu ve Teala)* şeytana tabi olanların ahiretteki durumlarını şöyle haber vermiştir:

"İnkâr edenlere de cehennem ateşi vardır. Öldürülmezler ki ölsünler, cehennem azabı da onlara biraz olsun hafifletilmez. İşte biz, küfürde ileri giden her nankörü böyle cezalandırırız. Onlar orada "Rabbimiz! Bizi çıkar, (önce) yaptığımızın yerine iyi işler yapalım!" diye feryad ederler. Size düşünecek kimsenin düşünebileceği kadar bir ömür vermedik mi? Size uyarıcı da gelmedi mi? Niçin inanmadınız? Şimdi tadın (azabı)! Zalimlerin yardımcısı yoktur." (35 Fatır/36,37)

Ey kardeşim! Bil ki şeytanın insanı saptırarak ele geçirme ümidi asla sona ermeyeceği gibi azalmaz da! Çünkü o melun,

---

57 Müslim.

insanlık tarihinin başlangıcından beri insanoğluna savaş açmış ve safını belli ederek ona düşmanlık etmiştir.

Ebu Hureyre *(radıyallahu anh)*'dan rivayet edildiğine göre Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurmuştur:

"Adem'in çocuklarından doğurulan hiçbir çocuk yoktur ki, doğurulurken şeytan ona dokunmuş olmasın. İşte şeytânın dokunmasından dolayıdır ki çocuk anasından doğduğu anda feryâd ederek ağlar. Şeytanın bu dokunmasından Meryem oğlu İsa ile annesi müstesnadır." [58] Ebu Hureyre *(radıyallahu anh)* bu hadisi naklettikten sonra *"Ben onu ve zürriyetini o taşlanmış şeytândan Sana sığındırırım." (3 Al-i İmrân/36)* ayetini okurdu. İmam Müslim'in rivayeti ise şu şekildedir: "Şeytân, Adem oğlunu, doğurulurken parmağı ile yan tarafından dürter. Bundan Meryem oğlu İsâ müstesnadır. Şeytân onu dürtmeye gitti ve hicâbda (yânî ceninin içinde bulunduğu döl yatağında) dürttü."[59]

Bundan dolayı Allah *(Subhanehu ve Teala)*, insanoğlunu saptırmak ve yoldan çıkarmak için yemin eden bu azılı düşmandan kullarını sakındırmış ve onu dost edinen kullarını reddetmiştir. Hal böyle olmasına rağmen ne yazık ki insanların çoğu Allah *(Subhanehu ve Teala)*'yı bırakıp onu dost ediniyor.

"Hani biz meleklere "Âdem'e secde edin" demiştik de İblis hariç olmak üzere onlar hemen secde ettiler. İblis cinlerdendi; Rabbinin emrinden dışarı çıktı. Şimdi siz, beni bırakıp da onu ve onun soyunu mu dost ediniyorsunuz? Oysa onlar sizin düşmanınızdır. Zalimler için bu ne fena bir değişmedir!" (18 Kehf/50)

Öyleyse kim nefsini şereflendirmek ve kendilerine korku ve üzüntünün olmadığı Allah'ın muhlis kullarından olmak istiyorsa O'nun şeriatına sımsıkı sarılmalıdır. İnsanoğlu böyle yaptığı

[58] Buhari.
[59] Müslim.

takdirde Allah *(Subhanehu ve Teala)*'nın izniyle şeytanlar ona hiçbir zarar veremezler. Hiç şüphesiz Allah kendisine sığınan ve şükreden kullarını en iyi bilendir.

Aynı şekilde kim de şeytanın yoluna uyarsa nefsini rezil rüsva eder. Onun sonunda gideceği yer ise cehennemdir. Öyleyse insan sürekli olarak şunu düşünmelidir: "Acaba insan, Allah *(Subhanehu ve Teala)*'nın yolunu terk edip de kendisinin azılı düşmanı olan şeytanın yoluna neden uyar?"

Dokuzuncusu: Yeryüzünü, gökyüzünü ve ikisi arasında bulunanları tefekkür etmek. Yaratılmışlar üzerindeki Allah *(Subhanehu ve Teala)*'nın hikmetini, azametini ve yaratıcılığının mükemmelliğini düşünmek. Dünyadaki yaratılmışları örnek alarak Allah *(Subhanehu ve Teala)*'nın müminler için hazırladığı cennetin mükemmelliğini, suçlular için hazırlamış olduğu cehennemin dehşetini sürekli olarak hatırda tutmak, gaflet hastalığının tedavisinde en etkili yöntemlerden birisidir.

Allah *(Subhanehu ve Teala)* şöyle buyurmuştur:

"Göklerin ve yerin gaybı Allah'a aittir. Kıyametin kopması ise, göz açıp kapama gibi veya daha az bir zamandan ibarettir. Şüphesiz Allah, her şeye kadirdir. Siz, hiçbir şey bilmezken Allah, sizi analarınızın karnından çıkardı; şükredesiniz diye size kulaklar, gözler ve kalpler verdi. Göğün boşluğunda emre boyun eğdirilmiş olarak uçuşan kuşları görmediler mi? Onları orada Allah'tan başkası tutamaz. Kuşkusuz bunda inanan bir toplum için ibretler vardır.

Allah, evlerinizi sizin için bir huzur ve sükûn yeri yaptı ve sizin için davar derilerinden gerek göç gününüzde, gerekse konaklama gününüzde, kolayca taşıyacağınız evler; yünlerinden, yapağılarından ve kıllarından bir süreye kadar (faydalanacağınız) bir ev eşyası ve bir ticaret malı meydana getirdi. Allah, yarattıklarından sizin için gölgeler yaptı. Dağlarda da

sizin için barınaklar yarattı. Sizi sıcaktan koruyacak elbiseler ve savaşta sizi koruyacak zırhlar yarattı. İşte böylece Allah, müslüman olmanız için üzerinize nimetini tamamlıyor." (16 Nahl/77-81)

"İki deniz birbirine eşit olmaz. Bu tatlıdır, susuzluğu keser, içilmesi kolaydır. Şu da tuzludur, acıdır (boğazı yakar). Hepsinden de taze et (balık) yersiniz ve giyeceğiniz süs eşyası çıkarırsınız. Allah'ın lütfundan nasibinizi arayıp da şükretmeniz için gemilerin, denizi yarıp gittiğini görürsün.

Allah, geceyi gündüzün içine sokar, gündüzü de gecenin içine sokar. Güneş ve Ay'ı emri altına almıştır. Her biri belirtilmiş bir süreye kadar akıp gider. İşte (bütün bunları yapan) Rabbiniz Allah'tır. Mülk O'nundur. O'nu bırakıp da kendilerine taptıklarınız ise bir çekirdek kabuğuna bile sahip değillerdir." (35 Fatır/12,13)

Buna benzer ayetler oldukça çoktur. Hiç şüphesiz insanlara yaratıcının azametini, hikmetini, yaratıcılığının mükemmelliğini bilmek, imanın kalplerde kökleşmesine yarayan en etkili yöntemdir.

"O Allah ki, yarattığı her şeyi güzel yapmış ve ilk başta insanı çamurdan yaratmıştır." (32 Secde/7)

"İşte bunlar Allah'ın yarattıklarıdır. Şimdi (ey kâfirler!) O'ndan başkasının ne yarattığını bana gösterin! Hayır (gösteremezler)! Zalimler açık bir sapıklık içindedirler" (31 Lokman/11)

Allah *(Subhanehu ve Teala)*'nın azametini ve hikmetini çevrelerinde bulunan her şey üzerinde görmek ve bunlardan ibret almak, sahabenin, tabiinin ve onlara uyan müminlerin yoludur. Hiç şüphesiz Allah *(Subhanehu ve Teala)* yarattıklarını en güzel surette yaratan ve daha sonra doğru yolu gösterendir. Allah

(Subhanehu ve Teala) Musa *(aleyhisselam)* ile Firavun arasında geçen konuşmayı bize şöyle haber vermiştir:

"(Firavun) "Rabbiniz de kimmiş, ey Musa?" dedi. (Musa) "Bizim Rabbimiz, her şeye hılkatini (varlık ve özelliğini) veren, sonra da doğru yolu gösterendir" dedi." (20 Taha/49,50)

Sonuç olarak; Kimin gafleti azalır ve kalbi canlanırsa, Rabbine yakınlığı artar. O'nun yaratmadaki inceliklerini ve hikmetlerini görür. Hiç şüphesiz Allah, kâfirlerin nitelendirmelerinden yücedir.

Onuncusu: Anne-Babaya iyilik etmek. Nasıl ki anne-babaya kötü davranmak, onları incitmek ve onların beddualarını almak gafletin sebeplerinden ise, onlara iyi davranmak ve onların hayır dualarını almak da gafletin tedavisinde oldukça etkili bir yöntemdir. Zira onların evlatları için ettiği dualar, icabet edilen dualardandır. Nitekim nice insan anne-babasının duaları sebebiyle hidayete ermiş, bedduaları sebebiyle de helak olmuştur.

Hiç şüphesiz çocuğun anne-babasına eziyet etmesi, Allah *(Subhanehu ve Teala)*'nın cezasını dünyada vereceği büyük günahlardandır. Çünkü Allah *(Subhanehu ve Teala)* anne-babaya iyilik etmeyi, tevhid ve Allah'a şükretme ile birlikte zikretmiştir.

"Lokman oğluna öğüt vererek "Yavrucuğum! Allah'a ortak koşma! Doğrusu şirk, büyük bir zulümdür" demişti. Biz insana, ana-babasına iyi davranmasını tavsiye etmişizdir. Çünkü anası onu nice sıkıntılara katlanarak taşımıştır. Sütten ayrılması da iki yıl içinde olur. İşte bunun için önce bana, sonra da ana-babana şükret diye tavsiyede bulunmuşuzdur. Dönüş ancak banadır." (31 Lokman/13,14)

"Rabbin, sadece kendisine kulluk etmenizi, ana-babanıza da iyi davranmanızı kesin bir şekilde emretti. Onlardan biri veya her ikisi senin yanında yaşlanırsa kendilerine "öf!" bile deme!

Onları azarlama ve ikisine de güzel söz söyle! Onları esirgeyerek alçak gönüllülükle üzerlerine kanat ger ve "Rabbim! Küçüklüğümde onlar beni nasıl yetiştirmişlerse, şimdi de sen onlara (öyle) rahmet et!" diyerek dua et!" (17 İsra/23,24)

Onbirincisi: Ansızın gelen ölümü hatırdan çıkarmamak. Hiç şüphesiz her nefis ölümü tadacaktır. İnsanoğlunun güçlü ve zengin olması ya da sarp ve sağlam kalelerde korunmuş olması onu ölümden kurtaramayacaktır.

"Nerede olursanız olun ölüm size ulaşır. Sarp ve sağlam kalelerde olsanız bile! Kendilerine bir iyilik dokunsa "Bu Allah'tan" derler. Başlarına bir kötülük gelince de "Bu senden" derler. "Hepsi Allah'tandır" de! Bu adamlara ne oluyor ki bir türlü laf anlamıyorlar!" (4 Nisa/78)

Ölümü düşünmek kalbi gaflet uykusundan uyandıran işlerdendir. İnsan özellikle ölümün ansızın geldiğini ve öldüğü hal üzere diriltileceğini düşündüğü zaman durumlarını düzeltme yoluna gider. Zira ölüm kendisine geldiği zamanki hali hayır üzere ise hayır üzere, şer üzere ise şer üzere diriltilir. Allah *(Subhanehu ve Teala)*'dan güzel sonuç ister ve şer üzere ölüp de şer üzere diriltilmekten yine O'na sığınırız.

Sehl b. Sa'd es-Sâidî *(radıyallahu anh)* şöyle demiştir: "Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Hayber savaşında müşriklerle mukaatele etmekte olan bir adama baktı. O adam savaştaki yeterlilik bakımından müslümânların en iyisi idi. Ona baktı da "Her kim cehennem ehlinden bir adama bakmak isterse, şu adama baksın!" buyurdu. Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in bu sözü üzerine sahabîlerden bir zât hiç ayrılmaksızın o adamı takip etti. O adam sonunda yaralanınca çabuk ölmek isteyerek kendi kılıcının sivri ucunu göğsüne koydu. Sonra üzerine dayanıp yüklendi, kılıç iki küreği arasından dışarı çıktı ve öldü. Onun bu durumu Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'e ulaştırılınca "Kul, insanların görüşünde cennet ehlinin amelini yapar, hâlbuki o ateş ehlindendir. Yine kul insanların görüşünde ateş ehlinin amelini yapar, hâlbuki o cennet ehlindendir. Ameller ancak sonlarına göre değerlendirilir" buyurdu."[60]

Abdullah ibn Ömer *(radıyallahu anhuma)* şöyle demiştir: "Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* benim omuzumu tuttu da bana "Abdullah! Sen dünyada yabancı kimse gibi yahut bir yolcu gibi ol!" buyurdu. Öyleyse ey mü'min! Akşama eriştiğinde sabahı gözleyip bekleme! Sabaha eriştiğinde de akşamı gözleme ve işlerini zamanında yap! Sıhhatinden bir kısmını hastalık zamanına ayır, hayâtından bir kısmını da ölümün için faydalı kıl!"[61]

İnsan iyice bilmeli ki bugün hesabın olmadığı amel günü, yarın ise hiçbir amelin fayda vermeyeceği hesap günüdür. Ölümden sonra ancak cennet veya cehennem vardır. Öyleyse akıllı olan kimse ebedi kalacağı yeri iyi seçer. Bununla birlikte sürekli ölümü hatırlamak, bu dünyada hiçbir amel yapılmayacağı anlamına gelmez. Tam tersine kendisi için belirlenmiş olan vaktin azaldığını bilen kimse her anını faydalı işlerle değerlendirmeye çalışır ve hayırlı işlerde acele eder. Hayatının her anında kendisini Allah *(Subhanehu ve Teala)*'ya yaklaştıracak amelleri yapmaya çalışır. Bu kimseler, insanlar arasında en mutlu kimselerdir. Onların yaşam tarzı da en güzel yaşam tarzıdır. Allah *(Subhanehu ve Teala)* şöyle buyurmuştur:

"Erkek veya kadın, mümin olarak kim iyi amel işlerse, onu mutlaka güzel bir hayat ile yaşatırız ve mükâfatlarını, elbette yapmakta olduklarının en güzeli ile veririz." (16 Nahl/97)

Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* de şöyle buyurmuştur:

---

[60] Buhari.
[61] Buhari.

“Müslüman olup da kendisine yetecek kadar rızık verilen ve Allah'ın kendisine verdiğine kanaat getiren kimse muhakkak felah bulmuştur.”[62]

Onikincisi: Şer’i ilimleri talep etmek ve Allah *(Subhanehu ve Teala)*’nın dinini öğrenmek için çaba göstermek. Hiç şüphesiz ilim üzere hareket etmek, Allah’ın izniyle fitneleri defeder, kalbin kararmasını engeller ve şeytanın tuzaklarını boşa çıkarır. Allah’ın izniyle insan şer’i ilimler sayesinde şeytandan korunur. Bu sebeple ilim ehli “Şeytana karşı bir âlim bin abidden daha güçlüdür” demişlerdir.

Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* bu hususta şöyle buyurmuştur: “Allah bir kişinin hayrını dilediğinde onu dinde fakih kılar.”[63]

“Karanlık gecenin zifiri karanlıklarına benzeyen fitneler zuhur etmeden salih amellere yönelin! Zira o fitneler zuhur ettiği vakit kişi mümin olarak sabahlayacak, kâfir olarak akşamlayacak yahut mümin olarak akşamlayacak kâfir olarak sabahlayacak, dinini bir dünya metâı mukabilinde satacaktır.”[64]

Nitekim bazı hadislerde Deccal’in, ilmin giderek kaybolduğu ve insanların ilim elde etme arzularının azaldığı bir zamanda çıkacağı bildirilmiştir. Zira insanların çoğu ona cahilliklerinden dolayı tabi olacaklardır. Deccal onlara, kendisinin Âlemlerin Rabbi olduğunu söyleyecek, onlar da Deccal’i tasdik edecekler. Subhanallah! Bu ne korkunç bir cehalet!

Onüçüncüsü: Cennet ve Cehennemi hatırlamak. Kime itaatler zor gelirse bilsin ki Cennet, nefse hoş gelmeyen şeylerle çevrilmiştir. Yine kime de isyanlar hoş geliyor ise bilsin ki Cehennem, nefse hoş gelen şeylerle çevrilmiştir.

---

[62] Müslim.
[63] Muttefekun aleyh.
[64] Müslim.

Cenneti, oradaki nimetleri, Allah *(Subhanehu ve Teala)* ile karşılaşmayı sürekli olarak hatırlarsa nefsine zor gelen şeylere karşı sabrı artacaktır. Bunun gibi cehennemi, oradaki şiddetli azabı, zakkum, irin ve kızgın ateşi hatırlayan kimsenin de günahlara karşı isteği kırılacak ve Allah *(Subhanehu ve Teala)*’ya karşı gelmekten sakınacaktır.

Öyleyse ey kardeşim! İşte sana sunulan iki yol! Cennet veya Cehennem... İstediğini seç ve ona göre yaşa! Unutma ki bugün hesap değil çalışma günü. Ancak yarın bütünüyle hiçbir amelin kabul edilmediği hesap günü gelecek. Allah *(Subhanehu ve Teala)*’nın şu ayetini hiç aklından çıkarma!

“İnsana iki yolu (doğru ve eğriyi) gösterdik.” (90 Beled/10)

Ey kardeşim! Şunu asla unutmaki sen, sadece kendine fayda veya zarar verebilirsin. Allah *(Subhanehu ve Teala)* ise bizden, bizim amellerimizden kısacası âlemlerden mustağnidir.

Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Allah *(Subhanehu ve Teala)*’nın şöyle buyurduğunu bize bildirmiştir:

“Ben zulmü kendime haram kılmışımdır. Onu sizin aranızda da haram kıldım. Binâenaleyh birbirinize zulmetmeyin!

Ey kullarım! Hepiniz dalâlettesiniz, yalnız benim hidâyete erdirdiğim müstesna! Şimdi benden hidâyet dileyin ki sizi hidâyete erdireyim.

Ey kullarım! Hepiniz açsınız! Yalnız benim doyurduğum müstesna. Şimdi benden yiyecek isteyin ki sizi doyurayım.

Ey kullarım! Hepiniz çıplaksınız, yalnız benim giydirdiğim müstesna! Şu halde benden giyecek isteyin ki sizi giydireyim.

Ey kullarım! Siz gece-gündüz günah işliyorsunuz. Bütün günahları affeden de benim. Şu halde benden af dileyin ki sizi affedeyim!

Ey kullarım! Sizin bana zarar vermeye elbette gücünüz yetmez ki, zarar veresiniz. Bana fayda vermeye de gücünüz yetmez ki, fayda veresiniz.

Ey kullarım! Sizin evveliniz âhiriniz, insiniz, cinnîniz sizden en takva sahibi olan adamın kalbi üzere olsalar, bu benim mülküme bir şey ziyâde etmez.

Ey kullarım! Sizin evveliniz âhiriniz ve insiniz cinnîniz sizden en sapık olan adamın kalbi üzere olsalar, bu benim mülkümden bir şey eksiltmez.

Ey kullarım! Sizin evveliniz âhiriniz ve insanınız cinnîniz bir toprağın üzerinde ayağa kalkarak benden isteseler ve ben de her insana dilediğini versem, bu bende olandan ancak iğnenin denize batırıldığı vakit azalttığı kadar azaltır.

Ey kullarım! Bunlar ancak sizin amellerinizdir. Onları size sayıyorum. Sonra onların karşılığını size tastamam veriyorum. Şimdi verileni kim hayır bulursa Allah'a hamdetsin! Hayırdan başka bulan ancak kendini muaheze etsin!”[65]

Ondördüncüsü: Gafletin en büyük sebeplerinden biri olan müzik ve müzik aletlerini terk etmek. Şüphesiz günümüzde müzik, gafletin en büyük sebeplerindendir. Zira müzik, suyun otu yeşerttiği gibi kalpte nifakı yeşertir ve büyütür.

“İnsanlardan öylesi var ki, herhangi bir ilmî delile dayanmadan Allah yolundan saptırmak ve sonra da onunla alay etmek için boş sözleri satın alır. İşte onlara rüsvay edici bir azap vardır.” (31 Lokman/6)

Ayette geçen “boş söz” ifadesiyle müzik ve müzik aletleri kastedilmiştir. Zira İbn Atiyye şöyle demiştir: “İbn Mes'ud, İbn Abbas ve Cabir b. Abdullah da bu ayeti böyle tefsir etmişlerdir. Bu açıklamayı ayrıca Ebu'l Ferec el-Cevzî, Hasen'den, Said b. Cübeyr'den, Katade ve Nehaî’den de nakletmiştir.”

[65] Müslim.

İmam Kurtubî *(rahimehullah)*ayetin tefsirinde şöyle demiştir: “Bu açıklama, ayet hakkında yapılmış en üstün açıklamadır. Hatta bu hususta İbn Mesud *(radıyallahu anh)* üç defa kendisinden başka ilah olmayan Allah adına yemin ederek bunun müzik hakkında olduğunu söylemiştir.

Abdullah b. Mesud *(radıyallahu anh)*’a *“İnsanlardan öylesi var ki, herhangi bir ilmî delile dayanmadan Allah yolundan saptırmak ve sonra da onunla alay etmek için boş sözleri satın alır.”* ayeti hakkında soru sorulunca “Kendisinden başka ilah olmayan Allah adına yemin ederim ki bu boş sözler müziktir” deyip bu sözlerini üç defa tekrarlamıştır.

Yine İbn Ömer *(radıyallahu anhuma)*’nın da burada kastedilenin müzik olduğunu söylediği rivayet edilmiştir. İkrime, Meymun b. Mihran ve Mekhul de böyle demişlerdir.

Şu'be ve Süfyan'ın, el-Hakem ile Hammad'dan, bu ikisi de İbrahim'den şöyle dediğini rivayet etmişlerdir: “Abdullah b. Mesud "Müzik kalpte münafıklığın yeşermesine sebebtir" demiştir. Mücahid de böyle demiş ve şunları eklemiştir: “Ayette geçen boş söz, şarkı ve buna benzer batıl şeyleri dinlemektir.” El-Hasen “Boş söz, çalgı ve şarkıdır” dedi. Kasım b. Muhammed de “Şarkı batıldır, batıl da ateştedir” demiştir.

İbnu'l-Kasım dedi ki: “Ben Malik'e şarkı hakkında soru sorduğumda şöyle dedi: “Allah *(Subhanehu ve Teala) "Artık haktan sonra sapıklıktan başka ne var?" (10 Yunus/32)* diye buyurmaktadır. Peki, şarkı hak mıdır?”

Dört imam da müziğin haram olduğu ve müzikle ancak fasıkların ilgileneceği hususunda ittifak etmişlerdir. Âlimlerden bazıları müzik dinleyen kişinin şahitliğinin makbul olmadığını söylerken bazı âlimler de böyle bir kişinin fasık olduğu için namazda imam olmasının caiz olmadığını söylemişlerdir.

ÇIKTI

"TEVHİD RİSALELERİ"

Hazırlayan: Abdullah Yıldırım

Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* "İlim öğrenmek erkek ve kadın her Müslüman üzerine farzdır" diye buyurmuştur. Şüphe yok ki öğrenilmesi gereken ilimlerin ilki Tevhid ilmidir. Zira dünya ve ahiret için yegâne kurtuluş Tevhiddedir. Tevhid insanın yaratılış gayesidir. Tüm Rasuller Tevhid ilmini ümmetlerine öğretmek için gönderilmiş, kitaplar Tevhid ilmini öğretmek için indirilmiştir. Ayrıca bütün amellerin yegâne kabul şartı Tevhiddir.

Elinizdeki bu kitap işte bu önemli ilme yani Tevhid ilmine dair hacmi küçük ancak oldukça önemli olan ve her Müslümanın bilmesi gereken zarurî kaideleri içeren 6 risaleden müteşekkildir. Bununla amacımız ilim tahsiline yeni başlayan talebelerin dinlerinde öncelikle bilmeleri gereken zaruri ilimleri öğrenmelerinde onlara yardımcı olmaktır. Kitabımızın içerisinde mevcud olan risaleler şunlardır:

1. Üç Temel Esas......................Muhammed b. Abdulvehhab
2. (Şirke Dair) Dört Kaide........Muhammed b. Abdulvehhab
3. İslam'ı Bozan Haller.............Muhammed b. Abdulvehhab
4. Şüphelerin Giderilmesi.........Muhammed b. Abdulvehhab
5. Tahkîmul Kavaniyn...............Muhammed b. İbrahim
6. Ehli Sünnet'in Esasları..........İmam Ahmed b. Hanbel

ÇIKTI

"KURTULUŞUN ANAHTARI"

Hamd b. Ali b. Atik

Günümüzde bazı cahil ve inatçı kimseler, Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*'nın tüm müslümanlara farz kıldığı "Müslümanlara dostluk, kâfirlere düşmanlık gösterme" ilkesini inkâr ediyor ve bu ilkeye aykırı davranışlarda bulunuyor. İlim ehlinden olduklarını iddia eden bu kimseler, dostluk ve düşmanlık konusunda birkaç gruba ayrılmaktadırlar:

Bunlardan bir grup, açıkça söylemeseler de cahiliye ehlinin bu sapkınlığını yani müşriklerle dostluk kurmayı terk etmemeyi güzel görürler ve bu durumdan razıdırlar.

Bir kısmı ise müşriklerle dostluk kurmayı güzel görmemekle birlikte, böyle davrananları cahil kabul ederek mazeretli görür. Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* müslümanlara dostluk göstermeyi ve kâfirlere düşman olmayı vacip kıldığı halde buna aykırı harekette bulunanları tekfir etmeyip onlara karşı gösterilmesi gereken tavrı göstermezler.

Ben bu kitabımda kâfir ve müşriklere düşmanlık gösterilerek onlarla her türlü bağın koparılması gerektiğine dikkat çektim. Ayrıca müslümanı dinden çıkaran ve mürted yapan şeylerin neler olduğu, müşriklere itaat edenlerle onlara karşı dinini açıkça ortaya koyanların durumları, dinin nasıl izhar edileceği, insanların hangi durumlarda mustazaf sayılacağı ve hicretin hangi durumlarda farz olduğu gibi hususları ele aldım.

"Mürted ve Müşriklerden Uzaklaşmak Sureti ile Kurtuluşun Anahtarı" adını verdiğim bu çalışmamı kabul etmesini ve hidayeti arayanları bu eserden yararlandırmasını Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*'dan dilerim.

ÇIKTI

"KELİMETU'L İHLÂS"

İbni Receb el-Hanbelî

Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* terkisinde Muaz *(radıyallahu anh)* olduğu halde seyahat ederken "Ey Muaz!" diye seslendi. Muaz "İcabete ve itaate hazırım ya Rasulallah!" dedi. Bu konuşma aralarında üç kere tekrar etti. Daha sonra Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*:

"Allah'tan başka ilah olmadığına ve Muhammed'in Allah'ın Rasulü olduğuna şehadet eden hiçbir kul yoktur ki Allah ateşi ona haram kılmasın" buyurdu. Bunun üzerine Muaz *(radıyallahu anh)* "Ya Rasulallah! Bunu insanlara haber verip onları müjdeleyeyim mi?" deyince Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* "Hayır! O zaman buna güvenirler" buyurdu.

Muaz *(radıyallahu anh)* böylesine bir müjdeyi insanlardan saklamayı kerih gördüğünden dolayı ölüm döşeğinde iken bu hadisi insanlara haber verdi."[66]

Hadislerde geçen *Lailaheillallah*'ı söylemekten maksad, cehennemden kurtulmayı ve cennete girmeyi gerektiren bir sebep olmasıdır. Bu gereklilik ise söylenen sözün şartlarının hepsinin bir arada bulunması ve bu sözü ifsada uğratacak bir durumun olmaması halinde geçerlidir. *Lailaheillallah* kelimesinin şartlarından birisi eksik olduğunda ya da onu bozacak bir söz veya amel işlendiğinde artık bu tevhid kelimesi, söyleyenin cehennemden kurtulmasını ve cennete girmesini sağlayamaz.

[66] Buharî, İlim,128; Müslim, İman, 32.

ÇIKTI

"CAHİLİYE TOPLUMUNUN ÖZELLİKLERİ"

Şeyh Muhammed b. Abdulvehhab

"Onlar hâlâ cahiliye hükmünü mü istiyorlar? Kesin bilgiyle inanan bir topluluk için hükmü, Allah'tan daha güzel olan kimdir?" (5 Maide/50)

Bu risalede zikredeceğimiz özellikler, Ehli kitaptan olsun, ümmilerden olsun, Cahiliye Devri halkına ait olan özellikler olup Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* bu özelliklerin tümünde onlara muhalefet etmiştir. Dolayısıyla bahsedilen özellikleri her Müslümanın bilmesi gerekir. Zira bunlar öğrenildiğinde zıttı olan güzel özellikler de ortaya çıkacaktır. Hiç şüphesiz bir şeyin zıttının ortaya çıkarılması, o şeyin daha iyi anlaşılmasını sağlar.

Cahiliye Devrinin özelliklerinin en önemlisi ve en tehlikelisi Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in getirmiş olduklarına karşı kalpte imanın bulunmamasıdır. Eğer kişide cahiliye halkının sahip olduğu özellikler bulunur, üstüne bir de imanın kalpte bulunmayışı eklenirse Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*'nın bildirmiş olduğu hüsran gerçekleşmiş olur:

"Batıla inanıp Allah'ı inkar edenler var ya! İşte ziyana uğrayacak olanlar onlardır." (29 Ankebut/52)

ÇIKTI

"İSLAM AKİDESİNİN TEMELLERİ"

Ebu Humâm el-Belkâvî

"İşte bu benim yolumdur. Ben ve bana uyanlar bir basiret üzere Allah'a davet ederiz. Allah'ın şanı yücedir. Ben, Allah'a ortak koşanlardan değilim." (12 Yusuf/108)

İslam; tevhid ederek Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*'ya ibadet etmek, boyun eğerek ona itaat etmek, şirkten ve müşriklerden uzaklaşmaktır.

Manasını bilmeden ve gereklerini yerine getirmeden sadece dil ile Kelime-i Şehadeti söylemek, kişinin müslüman olması için yeterli değildir. Bu konuda âlimler icma etmiştir.

Kelime-i Şehadeti söylemekle birlikte İslam dininden çıkaran herhangi bir söz veya amel işleyen kişi de müslüman sayılmaz.

Küfür söz veya amelini yapmaya devam ettiği müddetçe Kelime-i Şehadeti söylemesi kişiye fayda vermez. Zira şehadetin manasını bilmeksizin ve gereklerini yerine getirmeksizin yalnızca söylemekle kişi müslüman olmaz.

Hiç kimse, müşriklerle müslümanları birbirinden ayıran Uluhiyet Tevhidini yerine getirmeksizin yalnızca Rububiyyet Tevhidini ikrar etmekle müslüman olamaz. Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*'nın dışında kendisine ibadet (kulluk) edilen tağutları tekfir etmeksizin ve onlardan uzaklaşmaksızın da müslüman olamaz.

ÇIKTI

"CİHAD"

Ahmed b. İbrahim b. Nehhas

"Ey iman edenler! Sizlere, elem verici azaptan kurtarıcı bir ticareti haber vereyim mi? Allah'a ve Rasulü'ne iman eder, O'nun yolunda mallarınız ve canlarınızla cihad edersiniz. Eğer bilirseniz bu, sizin için daha hayırlıdır. Böylece Allah, sizin günahlarınızı affeder ve sizleri Adn Cennetinde güzel meskenlere, altından ırmaklar akan Cennetlere koyar. İşte büyük kurtuluş da budur." (61 Saf/10-12)

Abdullah ibni Ömer *(radıyallahu anhuma)*'dan rivayet edildiğine göre Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurmuştur:

"Siz İ'yne ile alışverişte bulunur, ineklerin kuyruklarına yapışır, ziraatten razı olur ve cihadı terkederseniz Allah *(Subhanehu ve Teala)* boyunlarınıza zillet damgasını vurur. Tevbe edip dininize dönmedikçe de bu zilleti sizden kaldırmaz."[67]

Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in "dininize dönmedikçe" sözü, cihadı terketme ve ondan yüz çevirip dünyaya dalmanın dinden çıkma ve ondan ayrılma olduğuna delalet eder. Bu da insana günah olarak yeter…

---

[67] Ebu Davud, 3/740.

Çıkacak Kitaplarımız (İnşaallah)

1- Nur'ul İktibas

(Rasulullah'ın İbni Abbas'a Vasiyeti)

İbni Receb el-Hanbelî

2- İnsan ve Büyük Emanet

Ebu Abdullah Sadık b. Abdullah

3- Selefi Risaleler

İmam Şevkanî

4- Tevhid Dersleri-1

Abdullah Yıldırım

5- Cennete Giden Yol

Abdulmecid b. Yusuf eş-Şâzilî

6- Şam'ın Fazileti

İbni Receb el-Hanbelî

7- Kuran-ı Kerim'den Kıssalar

Derleme

8- Kıssalarla Müslümanın Ahlak'ı

Derleme

9- Kitabu'l Edeb

Abdullah Yıldırım